

సంపుటి: 72 సంచిక: 43 పుటలు: 56

జాగృతి

కలెక్షన్ - శ్రీ శార్దూల త్రావణ బహుళ సప్తమి

వెల: ₹15/-

10-16 ఆగస్టు 2020

జాతి గుండె గుడి

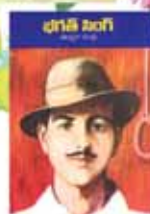

జాగృతి చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్.కోడ్ను మీ మొబైల్‌లో స్కాన్ చేయండి. లేదా <http://payit.cc/14814> అని బ్రౌజర్‌లో టైప్ చేయండి.

72 ఏళ్లుగా వెలువడుతున్న జాతీయ తెలుగు వారపత్రిక

తామెవరో, ఎటువంటి ఘనచరిత్రకు వారసులలో
మన భావితరాలకు తెలియాలి గదా!
ఆ దృష్టితో రూపొందించినదే ఈ బాల పుస్తకమాల

భారత భారతి

అతి తక్కువ ఖరీదులో లభిస్తున్న అత్యంత ఉపయోగకరమైన
భారత భారతి పుస్తకమాలను మీ ఇంటిలో,
పాఠశాలలో చదివించండి.
మీ పిల్లలు సవ్యమైనది ఎదగడానికి దోహదపడండి.

భారత భారతి బాల పుస్తకమాలగా ఇప్పటికి వెలువడిన
166 పుస్తకాలు విడివిడిగా ఒక్కొక్కటి 15 రూపాయలు.
మొత్తం సెట్ 2150 రూ.లకే లభిస్తుంది.

సాహిత్యనికేతన్

3-4-852, కేశవనలయం,
బర్మత్పురా, హైదరాబాద్ - 27.
దూరవాణి : 040-27563236

సాహిత్యనికేతన్

ఏలూరురోడ్, గవర్నరుపేట,
విజయవాడ - 2.
దూరవాణి : 9440643348

జాగృతి చందా రెన్యూవల్ చేసుకునేవారికి ప్రత్యేక తగ్గింపు

కరోనా కారణంగా చందా రెన్యూవల్ చేసుకునేవారికి పత్యేక సౌకర్యం

1 సం॥ చందా రెన్యూవల్ చేసుకునే వారికి రూ.100/- (రూ. 650/-లకు బదులుగా రూ. 550/-లు),

5 సం॥ చందా రెన్యూవల్ చేసుకునేవారికి రూ.200/- (రూ.3000/-లకు బదులు రూ.2800/-లు) తగ్గింపు కలదు.

1 సం॥ చందా రెన్యూవల్ రూ.550 /-

కోసం పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా

<http://payit.cc/S8242> లింక్‌ని ఉపయోగించండి

5 సం॥ చందా రెన్యూవల్ రూ.2800 /-

కోసం పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్ లేదా

<http://payit.cc/S8309> లింక్‌ని ఉపయోగించండి

ఈ అవకాశం 2021 మార్చి ఆఖరి వరకు మాత్రమే.

1 సం. చందా రూ. 650/-
<http://payit.cc/S14814>

కొత్తగా 1 సం. చందా కట్టేవారికి రూ. 650/-,
5 సం.ల చందా కట్టేవారికి రూ. 3000/- లు మాత్రమే.
మీ చందాను చెల్లించడానికి పక్కనున్న క్యూఆర్ కోడ్
లేదా వాటి క్రింది లింక్‌లను ఉపయోగించండి.

5 సం.ల చందా రూ. 3000/-
<http://payit.cc/S14813>

వివరాలకు : 040-27561453, 9959997013

పూర్తి వివరాలు
4వ పేజీలో..

శ్రీగిరిరాజు ధర్మ సంరక్షణ పరిషత్తు వారి కథల పోటీ

డా॥ శిస్టా రామచంద్రరావు, శ్రీమతి డా॥ శిస్టా సత్యదేవి రాజ్యలక్ష్మి;

డా॥ శ్రీగిరిరాజు శ్రీనివాస్ ఉమామహేశ్, శ్రీమతి డా॥ శ్రీగిరిరాజు హైందవి ఆధ్వర్యంలోని

'శ్రీగిరిరాజు ధర్మ సంరక్షణ పరిషత్తు' 2020 సంవత్సరానికి గానూ కథా రచయితలకు ఆహ్వానం పలుకుతున్నది.

- కథాంశం: 'సమాజంలో గృహిణి పాత్ర,' ఇందులో భారతీయ సామాజిక జీవనమే నేపథ్యంగా ఉండాలి.
- ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ బహుమతులతో పాటు, నాలుగు కథలకు రూ. 2000 చొప్పున, ఎనిమిది కథలకు రూ. 1000 చొప్పున ప్రోత్సాహక బహుమతులుంటాయి.
- కథ నిడివి 1500 పదాలకు మించకూడదు.
- ఒక రచయిత రెండు కథలకు మించి పంపరాదు.
- కథ తన సొంతమేనని, అనువాదం, అనుసరణ కాదని, భాగస్వామిగా, వెబ్ పత్రికల్లోనూ మరెక్కడా ప్రచురితం, ప్రసారం కాలేదనీ, పరిశీలనలో లేదనీ విడిగా హామీపత్రం జతచేయాలి. హామీపత్రంలో రచయిత పేరు, చిరునామా, ఇ-మెయిల్ ఐడి, ఫోన్ నంబర్ తప్పక రాయాలి. కథ రాసిన పుటలలో ఎక్కడా రచయిత పేరు గానీ, ఇతర వివరాలేవీ ఉండరాదు.
- బహుమతి పొందిన కథలను వీలునుబట్టి జాగృతిలో ప్రచురిస్తాం. సాధారణ ప్రచురణకు ఎంపికైన వాటికి జాగృతి నుంచి పారితోషికం అందజేస్తాం.
- కథలను తెలుగులో అను ఫాంట్ లేదా యూనికోడ్ ఫాంట్‌లో డిటిపి చేసి jagritikathalapoti@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి. చేతి రాత అందంగా, న్యాయనిర్ణేతలకు అర్థమయ్యేలా ఉంటే స్కాన్ చేసి పంపినా పరవాలేదు. భాష అర్థంకాని, సరిగా స్కాన్ చేయని కథలు పోటీకి తీసుకోలేం.
- కథను పోస్ట్ లేదా కొరియర్ ద్వారా పంపాలనుకుంటే 'జాగృతి వారపత్రిక, 3-4-228/4/1, జాగృతి భవన్, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500027'కు పంపొచ్చు. అయితే జాగృతికి కథల్ని చేర్చే బాధ్యత రచయితలేదే. (కరోనా ప్రభావం దృష్ట్యా తప్పనిసరి అయితేనే ఈ విధానం వాడుకోగలరు.)
- కథల ఎంపికలో ఎలాంటి ఉత్తర, ప్రత్యుత్తరాలకు తావులేదు. సంపాదకునిదే అంతిమ నిర్ణయం.

బహుమతులు వరుసగా :

ప్రథమ - రూ. 12000

ద్వితీయ - రూ. 7000

తృతీయ - రూ. 5000

రచనలు జాగృతికి చేరడానికి చివరి తేదీ : ఆగస్టు 30, 2020

Printed & Published by **Nagol Sreenivas Reddy** on behalf of **Jagriti Prakashan Trust** and printed at Kala Jyothi Process Ltd, 1-1-60/5, Musheerabad, RTC 'X' Road, Hyderabad-500 020. And published at Jagriti Bhavan, 3-4-228/4/1, Lingampalli, Kachiguda, Hyderabad -500 027.

Editor : Dr. Goparaju Narayana Rao.

సంపాదక మండలితో సంప్రదింపుల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

కె. దుర్గారెడ్డి	అసోసియేట్ ఎడిటర్	9959310103
కె. హరీష్	సబ్ ఎడిటర్	9959991304
డీఆర్ఎస్ సరేంద్ర	సబ్ ఎడిటర్	9441433188

డిజైనర్లు : సిహెచ్. కుమార్, జి. తుకారాం

జాగృతి చందా - సూచనలు

5 సం॥ల చందా రూ.3000, సంవత్సర చందా రూ.650, విడి ప్రతి రూ. 15

- ◆ అడ్రసులో పేరు, ఇంటి నెం., గ్రామం, మండలం, జిల్లా, పిన్కోడ్, మొబైల్ నెం. సమగ్రంగా ఉండాలి. లేకుంటే కంప్యూటర్ ఆమోదించదు.
- ◆ తాత్కాలిక రసీదు చేరిన 15 రోజుల తర్వాత చందా నెం., ప్రారంభ తేది వివరాలు మీకు ఎస్.ఎం.ఎస్. చేస్తాము. ఆ వెంటనే సంచిక కూడా అందుతుంది. మీరు చందా నెం. నోట్ చేసుకోవాలి.
- ◆ పత్రిక అందకపోతే వెంటనే సంప్రదించగలరు. చిరునామా మారితే కార్యాలయానికి విధిగా తెలపండి.

చందా కట్టించే వారికి సూచనలు :

- ◆ చందాలు వసూలు చేసే పంపేవారు తమ పూర్తిపేరు, సెల్ నెం. రాయాలి.
- ◆ రశీదుపై చందాదారుని పూర్తి చిరునామా, పిన్కోడ్, సెల్ నెం., ఈమెయిల్ ఉండాలి. వివరాలు jagritiweeklysub@gmail.comకు మెయిల్ చేయాలి.
- ◆ బ్యాంకు ఖాతాలో నగదు వేసేవారు చాట్లీకింద మరో రూ.50 పంపాలి. ఆన్లైన్/చెక్ ద్వారా చెల్లిస్తే చాట్లీలు ఉండవు. డబ్బు పంపాక 040-27561453 9959997013 సంబర్లకు తెలియజేయాలి.
- ◆ మరిన్ని వివరాలకు చందాపుస్తకంలో మొదటి రసీదు వెనుక చూడగలరు.

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

- ◆ 3-4-228/4/1, కాచిగూడ, హైదరాబాద్-500 027.

జాగృతి బ్యాంకు ఖాతా వివరాలు :

- ◆ A/c Name & No. Jagriti Prakashan Trust, 62170399960, SBI, Isamia Bazar Branch, IFSC : SBIN0005895, PAN : AAATJ3829L
- ◆ చెక్కు డిడిపై Jagriti Prakashan Trust అని ఆంగ్లంలో రాయాలి.

మార్కెటింగ్, సర్క్యులేషన్, వ్యాపార ప్రకటనల వివరాల కోసం

(ఉ॥ 11 నుండి సా॥ 6 గంటల మధ్య)

బి. నాగరాజు సర్క్యులేషన్ మేనేజర్ 040-27561453/9959997013

కరోనా తెచ్చిన తంటాను ఎదుర్కొనడంలో ప్రధాని సరేంద్ర మోదీ విఫలమయ్యారు... ఆర్థికరంగ సమస్యలను పరిష్కరించడంలో మరీ అతైనరు మార్కులు కూడా రాలేదు... ఇక చైనాతో ఘర్షణకు సంబంధించి వాస్తవాలు దాచి పెడుతున్నారు... ఇవన్నీ విపక్షాలు ఎప్పుడు వీలైతే అప్పుడు చేస్తున్న, చేసిన విమర్శలని వేరే చెప్పనక్కర్లేదు. కరోనా కట్టడిలోను, చైనా వ్యవహారంలోను మోదీ ఏమీ చేయలేక పోయారన్నది కాంగ్రెస్ వారి ఆరోపణ. సరే, ఆర్థికరంగం గురించి అవపోశన పట్టేశామని, తాము తప్ప మరెవ్వరూ ఆ అంశం గురించి నోరెత్తరాదని కమ్యూనిస్టుల నమ్మకం. ఆర్థిక రంగం గురించి వీళ్లు ఏదంటే అది పత్రికలు, టీవీ చానళ్లు అక్షరం పొల్లుపోకుండా జాతికి అందిస్తూ ఉంటాయి. బడ్జెట్, వ్యవసాయం, పారిశ్రామికరంగం వంటి అన్నింటి సమాచారం తమ నాలుక చివరే మైకుల్లోకి ఉరికేందుకు వేచి ఉంటుందని వారి నమ్మకం. కానీ ఆ మూడు విషయాలలోను మోదీకి ప్రథమ శ్రేణి కాదు, ఏకంగా డిస్టింక్షన్ ఇచ్చారు భారత ప్రజలు. ప్రధాని మోదీ మీద మీడియాలో, మరీ ముఖ్యంగా వామపక్షవాదులు చేసే చర్చలకీ, వాటి సారానికీ; ఇచ్చే తీర్పులకీ, అందులోని విశ్వసనీయతకీ; ప్రజాభిప్రాయానికి ఎప్పుడూ పొంతన కనిపించదు. ఇప్పుడు జరిగింది కూడా అదే. ఇండియా టుడే - కార్పొరేట్ ఇన్సైట్ మూడ్ ఆఫ్ ది నేషన్ పేరుతో జరిపిన సర్వే ఇదే స్పష్టం చేసింది. ఈ సర్వే ప్రకారం మోదీకి 78 శాతం ప్రజామోదం ఉంది. ఇప్పటికిప్పుడు ఎన్నికలు జరిగితే 316 సీట్లు ఆయన నాయకత్వంలోని బీజేపీకి తథ్యమట. ప్రజామోదంలో మోదీకి దరిదాపులలో ఎవరూలేని మాట నిజమే అయినా, ఇప్పటికిప్పుడు ఎన్నికలు రావు. ఆ అవసరం లేదు. కానీ ఈ సర్వే పేరుతో కొన్ని వాస్తవాలు బయటకొచ్చాయి. ప్రజల నాడి ఏమిటో తెలుసుకునే వీలు కలిగింది-దేశవాసులకి.

మోదీ పనితీరు అద్భుతమని 30 శాతం, బావుందని 48 శాతం సమాధానం ఇచ్చారని సర్వే చెబుతోంది. సాధారణమేనని చెప్పినవారు 17 శాతమట. పెదవి విరిచినవారు కేవలం ఐదు శాతం. 2016-

లోపలి పేజీలో...

ముఖవత్త కథనం
జాతి గుండె గుడి

6లో

ధారావాహిక నవల

అంబారి - 10

- ఆకెళ్ల శివప్రసాద్

ధారావాహిక నవల

రాజగురువు - 20

- పుట్టగంటి గోపీకృష్ణ

34లో

జాగృతి

సంపాదక్రియం

శాలివాహన 1941 శ్రీ శార్వరి శ్రావణ బహుళ సప్తమి
10 ఆగస్టు 2020, సోమవారం

2020 మధ్య అంటే నాలుగేళ్ల కాలపరిమితిలో జరిపిన ఇలాంటి పది సర్వేలలో వచ్చిన ఫలితాల కంటే ఎక్కువ సానుకూల ఫలితం ఈసారి రావడం విశేషమే. ఇంకో అంశం ఏమిటంటే ఇద్దరు బీజేపీ ప్రధానులు - అటల్ బిహారీ వాజపేయి, నరేంద్ర మోదీ - ప్రథమ ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూను, ఆయన కుమార్తె ఇందిరా గాంధీని వెనక్కి నెట్టడం. అత్యుత్తమ ప్రధాని ఎవరు అన్న ప్రశ్నకు 44 శాతం మోదీనే పేర్కొన్నారు. వాజపేయికి

సర్వే చెప్పిన సత్యాలు

14 శాతం దక్కింది. ఇందిరకు 12 శాతం, నెహ్రూ, మన్మోహన్లకు 7 శాతం వంతున మార్పులు వేశారు భారతీయులు.

కరోనా విజృంభణ, ఆర్థికరంగ మందగమనం ఇప్పుడు విడదీయలేని అంశాలు. కరోనా కట్టడి అనేది భారతదేశానికి పరిమితమైన ప్రశ్న మాత్రమే కాదు. మనవరకు కేంద్రం పరిధిలోనిది మాత్రమే అనడమూ సరికాదు. సరైన సమయంలో లాక్డౌన్ విధించి మోదీ ప్రాణాలు కాపాడారని ఇప్పటికీ అత్యధిక ఆలోచనపరులు అభిప్రాయపడుతున్నారు. వలస కార్మికుల సమస్య,

అసతో మా సద్గమయ తమసోమా జ్యోతిర్గమయ మృత్యోర్మాలమృతంగమయ
- బృహదారణ్యకోపనిషత్

ఉత్పత్తి పతనం, పరిశ్రమల మూత, నిరుద్యోగం ఇవన్నీ ఇప్పటికైతే కరోనా కారణంగానే చోటు చేసుకున్నాయంటే అది సత్యదూరం కాదు. కరోనా కట్టడిలో కెనడా వంటి ఒకటి రెండు దేశాలు మినహా ప్రపంచంలో అత్యధిక దేశాలు ఇప్పటికీ సంపూర్ణ విజయం సాధించలేకపోయిన మాట నిజం. కొన్ని స్వయంకృతావరణంతో ఇలాంటి పరిస్థితిని ఎదుర్కొనవలసి వచ్చింది. ఇంకొన్ని దేశాలు దేశ పరిస్థితులను బట్టి కట్టడిలో సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నాయి. భారత్‌లో అయితే ఆ రెండు సమస్యలతో పాటు కొన్ని విషయాల, ప్రజా సంఘాల, కేరళలో అయితే ఇస్లామిక్ ఉగ్రవాద ముఠాల సమస్యలు అదనం. వలస కార్మికులను ప్రేరేపించి రోడ్లెక్కించిన ఘనత వీటిలో కొన్ని సంస్థలు మూట కట్టుకున్నాయి. కానీ కరోనా కట్టడిలో భారతదేశం ఒక్కటే విఫలమైనట్లు చాలామంది నాయకులు, ముఖ్యంగా కాంగ్రెస్ నాయకులు పదే పదే మాట్లాడుతున్నారు.

లద్దాఖ్‌లో చైనా దూకుడు గురించి కూడా మోదీని బోసులో నిలబెట్టాలన్న కుత్సిత బుద్ధి కాంగ్రెస్, ఇంకొన్ని విపక్షాలు ప్రదర్శించాయి. చైనాతో రాజీ లేకుండా పోరాటం అనివార్యం. అయినా ఒకటి నిజం. చైనా విషయంలో వాస్తవాలు తెలిసి కూడా, దాని చేతిలో మోసపోవడమనే చారిత్రక తప్పిదం మోదీ చేయలేదు. మోదీ వ్యూహం ఫలితంగా వాస్తవాధీన రేఖ నుంచి చైనా దూరంగా జరగవలసి వచ్చింది. డ్రాగన్‌ను పూర్తిగా అదుపులో పెట్టడానికి ఎంత చేయాలో అంతా భారత్ చేసింది. చేస్తోంది.

అబద్ధాలను పదే పదే ప్రచారం చేస్తే శత్రువు వీగిపోతాడన్న వ్యూహాన్ని ఇప్పుడు అమలు చేద్దామంటే నేటి కాల పరిస్థితులలో సాధ్యం కాదు. కాంగ్రెస్ వారు, కమ్యూనిస్టులు ఏ వివాదం వచ్చినా ప్రజల్లో నిర్ణయిస్తారనీ, ప్రజా కోర్టులోనే తేలుతుందనీ ముక్తాయించు ఇస్తూ ఉంటారు. ఇప్పుడు భారత ప్రజల ఆదరాభిమానాలు చూరగొంటున్న ఏకైక జాతీయ నాయకుడు మోదీ ఒక్కరే. ప్రజలు సర్వే ద్వారా ఇచ్చిన తీర్పు ఇదే. అంటే అబద్ధాలు ప్రచారం చేసి వజ్రం గడుపుకోవాలంటే సాధ్యం కాదు. అబద్ధం ఎప్పటికీ సత్యంగా చలామణీ కాలేదు. సత్యమేవ జయతే.

భిన్నత్వంలో ఏకత్వమే రామతత్త్వం	- 11
శిల్ప సుందరం... శీల బంధురం	- 15
సంప్రదాయం	- 17
'ప్రతి మనసులోను ఓ మందిరం'	- 18
అవీ ఇవీ	- 20
'అయోధ్యలో దీపమైనా వెలిగించలేం కదా?'	- 22
ఎందరో మహానుభావులు.. (చిరస్మరణీయులు)	- 23
'మందిర్‌కు ముస్లింలు వ్యతిరేకం కాదు'	- 25
విద్రోహ చింతన... విషపు వాన	- 26
అయోధ్య: కీలక ఘట్టాలు	- 32
చిత్ర చయనిక	- 38
త్రిభాషా విధానం వ్యతిరేకత...	- 43
పరామర్శ (కథ)	- 46
విపత్తర పరిస్థితుల్లోనూ విధ్వంసక నిర్ణయాలు(తెలంగాణ)	- 49
బాలజాగృతి	- 50
ఆధ్యాత్మికం	- 52
వారఫలాలు	- 53
ఓటీటీలంటే నిర్మాతలకు వెరపెందుకు!? (సినిమా)	- 54

కథ

మా ఊరు

- సంబరాజు వీల

జాతి గుండె గుడి

అయోధ్య, ఆగస్టు 5, మధ్యాహ్నం 12.44,
అభిజిత్ లగ్నం.

శతాబ్దాల నిరీక్షణ ఫలించిన క్షణమది. ఎంత నిరీక్షణ...
అక్షరాలా 491 సంవత్సరాలు. ఇప్పుడు రామమందిరానికి
భారత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ భూమిపూజ చేశారు.
దేశం నలుమూలలా, విదేశాలలో ఈ కార్యక్రమాన్ని టీవీ
చానళ్లలో కోట్లాది మంది వీక్షించారు. ప్రధాని
పునాదులలో ఉంచినది నలభయ్ కిలోల వెండి ఇటుకే
కావచ్చు. కానీ దానితో నెరవేరుతున్నది మాత్రం కోట్ల
భారతీయుల బంగారు కల. అది భారతీయతకూ,
బంగారు భవిష్యత్తుకూ వేసిన పునాది కూడా. మూడేళ్లలో
అయోధ్యలో భవ్య మందిర నిర్మాణం పూర్తికానున్నది.
మూడు దశాబ్దాలుగా గుడారంలో ఉండిపోయిన ఆ
మర్యాదా పురుషోత్తముడికి ఇంతకాలానికి మందిరం
సిద్ధమవుతున్నది. ఇది ఈ జాతి గుండె గుడి. కాబట్టి
అది రాముడి భక్తకోటి కల నెరవేరిన రోజు.

ఈ ఘట్టాన్ని ఈ సంవత్సరంలో మొదటి దీపావళి పండుగలా జరుపుకున్నారు ప్రజలు. భూమిపూజ వేళ రామభక్తులు చేసిన జై శ్రీరామ్ నినాదం అక్షరాలా మిన్నంటింది. అదే సమయంలో దశాబ్దాల నిరీక్షణ ఫలితంగా వాస్తవానికి మీడియా కూడా గొంతునిచ్చింది.

అయోధ్య ఉత్తర భారతదేశానికి నడిబొడ్డున ఉందనవచ్చు. కానీ రాముడు అందరివాడు. జగమంతా ఉన్నాడు. ఇది భారతీయ విశ్వాసం. రామమందిర భూమిపూజ కార్యక్రమం కూడా దీనిని ప్రతిబింబించే విధంగానే నిర్వహించారు. బెళగావి (కర్ణాటక)కి చెందిన ఎన్ఆర్ విజయేంద్ర భూమిపూజకు ముహూర్తం పెట్టారు. రామజన్మ భూమి ఉద్యమంలో చిరకాలం ఆయన పనిచేశారు. ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరిలో ముహూర్తం కోసం ఆయనను సంప్రదించారు. విజయేంద్ర నాలుగు ముహూర్తాలు పెట్టారు. జూలై 29, జూలై 31, ఆగస్టు 1, ఆగస్టు 5. అన్నీ శ్రావణంలోనివే. వాస్తవ ముహూర్తాలలో ఆగస్టు 5 కూడా శ్రేష్టమైనది. ఉత్తర భారతానికి చెందినవారు పూజా కార్యక్రమం నిర్వహించారు. కరోనా కారణంగా 175 మందికి మాత్రమే ఆహ్వానాలు వెళ్లాయి. తొలి ఆహ్వానం అయోధ్య వ్యాజ్యంలో ముస్లింల కక్షిదారు అన్నారే. దేశంలోని 135 సిద్ధాంతాలకు సంబంధించిన 135 మతాధిపతులను, పీఠాధిపతులను, సాధుసంతులను ఆహ్వానించారు. పెద్ద పీఠ వారికే. మిగిలిన నలభయ్యే మంది ప్రముఖులు, అయోధ్య ఉద్యమంతో సంబంధం ఉన్నవారు. దేశంలోని పుణ్య నదుల నుంచి నీరు, ఆయా ప్రాంతాల నుంచి మట్టి తెచ్చి భూమిపూజలో ఉపయోగించారు. ప్రధాని వచ్చి భూమిపూజ చేయడం అంటే ఒక గొప్ప తాత్వికతను, ఉద్యమాన్ని, ఎందరో చేసిన త్యాగాన్ని గౌరవించడమే. అయోధ్యకు వచ్చిన తొలి భారత ప్రధానిగా కూడా ఆయన చరిత్రకెక్కారు. ఇక ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రి యోగి ఆదిత్యనాథ్, గవర్నర్ ఆనందీబెన్, ఆర్ఎస్ఎస్ అధినేత మోహన్ భాగవత్, అయోధ్య తీర్థక్షేత్ర ట్రస్ట్ అధ్యక్షులు మహంత నృత్యగోపాల్ దాస్ కార్యక్రమంలో ఉన్నారు. ట్రస్ట్ కార్యదర్శి, విశ్వహిందూ పరిషత్ నాయకుడు చంపత్ రాయ్ భూమిపూజలోను కీలక పాత్రనే పోషించారు. ఉమాభారతి, సాధ్వీ రితంభర కూడా హాజరయ్యారు.

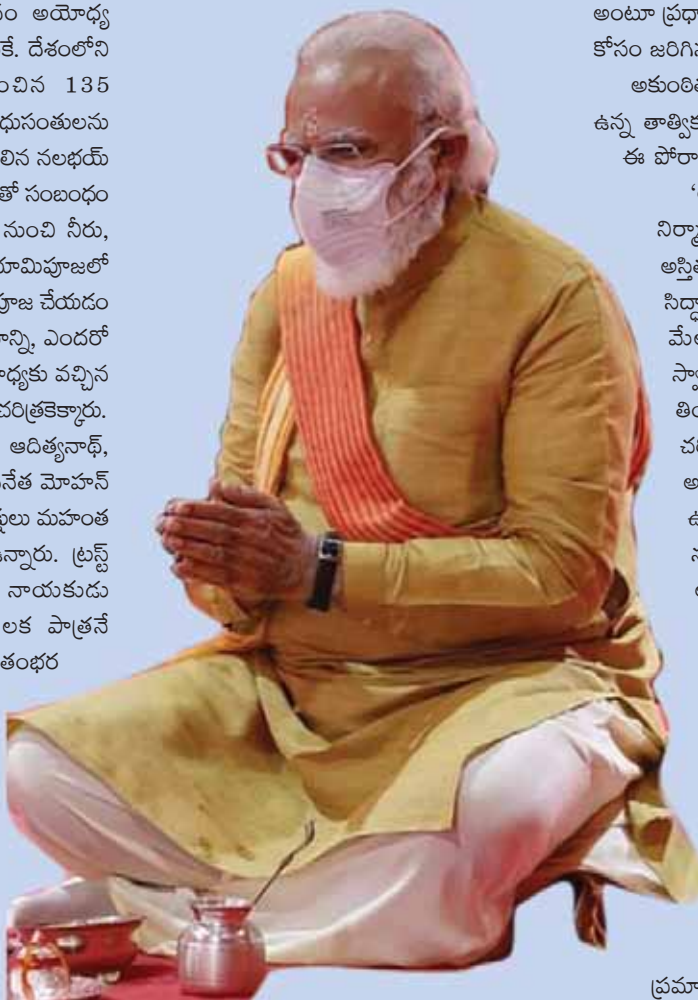
‘చట్టబద్ధంగా నిర్మిస్తున్న ఈ ఆలయం దేశంలోని సామాజిక సామరస్యానికీ, మన ప్రజల అభినివేశానికీ, రామరాజ్య విలువలతో నడిచే ఆధునిక భారతదేశానికి ప్రతీకగా నిలుస్తుంది’ అన్నారు రాష్ట్రపతి రామ్ నాథ్ కోవింద్.

‘చరిత్రలో నిలిచిపోయేలా

నిర్మించనున్న ఆలయం భారతదేశ సంస్కృతి, విశ్వాసాలకు, జాతీయ భావనకు ప్రతీకగా నిలుస్తుంది’ అన్నారు నరేంద్ర మోదీ.

‘రామమందిరానికి పునాది పడిన ఈ కార్యక్రమం దేశవ్యాప్తంగా ప్రజలలో ఆనందాన్ని నింపింది. దేశం స్వతంత్రంగా నిలబడగలదన్న ఆత్మ విశ్వాసం ఈ ఆలయం ద్వారా వస్తుంది’ అన్నారు ఆర్ఎస్ఎస్ అధినేత మోహన్ భాగవత్.

ఎవరు వ్యాఖ్యానించినా, వారంతా శ్రీరాముడిని ఈ దేశ ఐక్యతా చిహ్నంగానే భావించారు. మన పురాతన సంస్కృతికి కేంద్రబిందువుగానే స్థానం ఇచ్చారు. జగదభిరామునిగానే దర్శించి సమోవాకాలు సమర్పించారు. రామమందిర నిర్మాణం ఒక మతపరమైన కార్యక్రమంలా కాకుండా మరింత విస్తృత దృష్టితో చూడాలని ఉపరాష్ట్రపతి వెంకయ్యనాయుడు సమయోచితంగా వ్యాఖ్యానించారు. కాంగ్రెస్ కూడా రామమందిర నిర్మాణానికి తాము వ్యతిరేకం కాదంటూ చివరి క్షణంలో అయినా ఒక ప్రకటన ఇచ్చింది. పశ్చిమ బెంగాల్ ముఖ్యమంత్రి మమతా బెనర్జీ, ఢిల్లీ ముఖ్యమంత్రి అరవింద్ కేజ్రీవాల్ కూడా శుభ సందేశాలనే ఇచ్చారు. ఇది మంచి పరిణామం.

ఈ రోజు కోసం ఇన్ని కోట్ల మంది ఎందుకు నిరీక్షించారు? ప్రధాని తన ఉపన్యాసంలో చెప్పినట్లు భూమిపూజను తమ కళ్లతో తామే చూస్తున్నామా అన్న అనుమానం చాలామంది భక్తులకు కలిగినా ఆశ్చర్యం లేదు. అయోధ్య ఉద్యమం ఎన్ని ఆటలు పోట్లను ఎదుర్కొన్నది! ఎంత ప్రతికూలతను చవిచూసింది. చివరికి సుఖాంతమైంది. రాముడిని విశ్వహిందూ పరిషత్, ఆర్ఎస్ఎస్, బీజేపీ సొంతం చేసుకోలేదు. ఆయన మీద మాకే సర్వహక్కులూ ఉన్నాయని మేం చెప్పడం లేదు అని సాధ్య ఉమాభారతి ఇటీవలనే ఒక కాంగ్రెస్ నాయకుడికి ఘాటుగా సమాధానం ఇచ్చారు. కానీ రామమందిర నిర్మాణం అవసరాన్ని ఈ హిందూ పరివార్ మాత్రమే గుర్తించిందని చెప్పక తప్పదు. ఇంత ఉద్యమాన్ని నడిపించి, ఇన్ని త్యాగాలు చేసి, ఇంత న్యాయ పోరాటం చేసి భూమిపూజ వరకు తీసుకువచ్చిన ఘనత హిందూ పరివార్కే దక్కుతుంది. ఇందుకు వేలమంది సాధుసంతులు ఆశీస్సులు పలికారు. దేశ ప్రజలు అండాదండా ఇచ్చారు. ప్రత్యక్షంగా పరోక్షంగా చేయూతనిచ్చినవారు లక్షలలో ఉన్నారు. రాముని కార్యక్రమం పూర్తికాకుండా నేనెలా విశ్రమించగలను! అంటూ ప్రధాని అయోధ్యలో చేసిన వ్యాఖ్య ఆలయం కోసం జరిగిన మహా తపస్సునే గుర్తుకు తెచ్చింది.

అకుంఠిత దీక్షతో సాగిన ఈ మహాయజ్ఞం వెనుక ఉన్న తాత్వికత ఏమిటి? శతాబ్దాల పాటు సాగిన ఈ పోరాటం అసలు లక్ష్యం ఏమిటి?

‘అయోధ్యలో రామమందిర పునర్ నిర్మాణం అంటే భారతీయ సాంస్కృతిక అస్తిత్వం, చరిత్రలను ధ్రువపరచడం, విదేశీ సిద్ధాంతాల నుంచి దేశ ధార్మిక నాగరికత మేల్కొనడమే. భారతీయ సాంస్కృతిక స్వాతంత్ర్యంలో భాగంగా దీనిని స్వాగతించాలి. అయోధ్య వివాదం ప్రపంచ చరిత్రలోనే అత్యంత క్లిష్టమైన వ్యాజ్యం’ అన్నారు డాక్టర్ డేవిడ్ ఫ్రాల్. అమెరికాలో ఉంటూ, ఆ దేశానికే చెంది, మన ననాతన ధర్మాన్ని, సంస్కృతాన్ని అద్భుతంగా అధ్యయనం చేసిన ఆచార్య ఫ్రాల్ మాటలు పై వ్రశ్నలకు కొంతవేరకు నమాధానంలా అనిపిస్తాయి.

1947లో స్వతంత్రం వచ్చింది. దేశీయమైన చింతన మాత్రం సంకెళ్లలోనే ఉండిపోయింది. స్వతంత్ర భారతదేశ తొలి నాలుగు దశాబ్దాల రాజకీయం మొత్తంగా దేశ సామాజిక, సాంస్కృతిక విలువలను ధ్వంసం చేసింది. అలాంటి ప్రమాదకర, విచ్ఛిన్నకర రాజకీయం నడిపిన

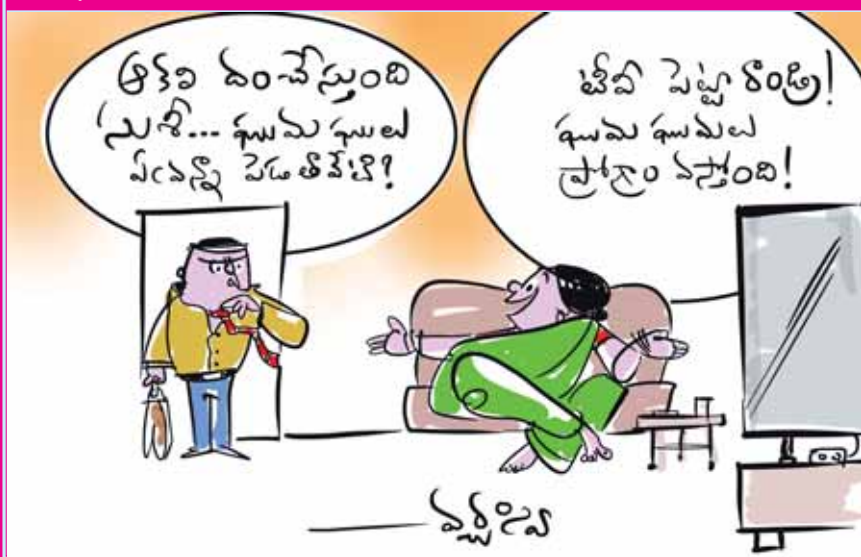
ఘనత భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ కే దక్కుతుంది. సెక్యులరిజం పేరుతో ఈ దేశంలో అత్యధిక సంఖ్యాకులైన హిందువులను ద్వితీయ శ్రేణి పౌరులుగా చూసే ధోరణి ముదిరిపోవడానికి ఇక్కడి రాజకీయాలే దోహదం చేశాయి. సెక్యులరిజం అన్న పదం రాజ్యాంగంలోకి 70 దశకంలో వచ్చింది కదా, నెపమంతా ఆ ఇజం మీదకు నెట్టడం చారిత్రక దృష్టి అనిపించుకుంటుందా? అన్న ప్రశ్న రావచ్చు. కానీ ఆ ప్రశ్న సహేతుకమే. అయినా ఆ కీలకమైన ప్రశ్న ఎందుకు బలంగా వినిపించడం లేదంటే, బుజ్జగింపు తారస్థాయికి చేరడమే అందుకు కారణం. కశ్మీర్ సంస్థానం వ్యవహారాలను మంత్రి షేక్ అబ్దుల్లాకు అప్పగించి మహారాజా హరిసింగ్ బెనారస్ లో విశ్రాంతి తీసుకోవడం మంచిదని ఆనాటి కాంగ్రెస్ పెద్దల ఆదేశం. అశయం కూడా. అలాగే జరిగింది. కానీ హైదరాబాద్ నవాబు మీద నెహ్రూ అవ్యాజ్యమైన అనురాగం చూపారు. సోమనాథ్ ఆలయాన్ని పునరుద్ధరించిన తరువాత ప్రతిష్ఠ కార్యక్రమానికి ప్రథమ రాష్ట్రపతి బాబూ రాజేంద్రప్రసాద్ ను నాటి హెళాంమంత్రి సర్దార్ పటేల్ ఆహ్వానించారు. రాజేంద్రప్రసాద్ అంగీకరించారు. కానీ నెహ్రూ వ్యతిరేకించారు. అయినా రాజేంద్రప్రసాద్ వెళ్లారు. లియాఖత్ అలీ-నెహ్రూ ఒప్పందం మేరకు ఇక్కడి మైనారిటీలకు భారత ప్రభుత్వం, పాకిస్తాన్ లోని మైనారిటీలకు, అంటే భారతీయులకు అక్కడి ప్రభుత్వం రక్షణ కల్పించాలి. ఇటు వారు అటు, అటు వారు ఇటు రావడానికి అవకాశం కల్పించాలి. ఆస్తులు రక్షించాలి. కానీ పాక్ నుంచి హిందువులు ప్రాణాలు అరచేత పట్టుకుని రావలసి వచ్చింది. ఇక్కడ మాత్రం సెక్యులరిజం తదితర సిద్ధాంతాల మేరకు మైనారిటీలు, ప్రధానంగా ముస్లింలు ప్రత్యేక హక్కులు పొందారు.

సెక్యులరిజం అన్న పదం రాజ్యాంగంలో ఇందిరా గాంధీ హయాంలో చేరిన తరువాత, చేరక ముందు కూడా ఈ దేశంలో మైనారిటీల బుజ్జగింపు ధోరణి ఒకే విధంగా కొనసాగింది. సెక్యులరిజం అన్న పదం రాజ్యాంగంలో చేరడంతో జరిగినదేమిటీ అంటే బుజ్జగింపు ధోరణికి అధికార ముద్ర పడింది. మతాధిపత్య ధోరణులకు రాజమార్గం ఏర్పడింది. ఓట్ బ్యాంక్ రాజకీయాలు ముదిరిపోయాయి. దీనిని ప్రశ్నిస్తే హిందూ మతాన్ని ముద్ర వేస్తున్నారు. కన్యాకుమారిలో వివేకానంద స్మారక మందిరం

కట్టడానికి క్రైస్తవుల నుంచి ప్రతిఘటన ఎదురైంది. ఇప్పటికీ కన్యాకుమారి జిల్లాలో హిందువులకు రక్షణ లేదు. కొన్ని నెలల క్రితమే కన్యాకుమారి జిల్లాలోనే ఒక గ్రామంలో ఒక హిందూ ఆలయం ప్రాంగణంలో భారతమాత విగ్రహం ఉండడం తమ మనోభావాలకు విరుద్ధమని అక్కడి క్రైస్తవులు అభ్యంతరం చెప్పారు. దాని మీద పెద్ద రగడ జరిగింది. సోమనాథ్ ఆలయం వ్యవహారం నుంచి షాహిన్ బాగ్ తమాషా వరకు కనిపించేదంతా హిందువుల మనోభావాల తృణీకరణే. మనోభావాలను గాయపరచడమే. కశ్మీర్ సంస్థాన రాజకీయం మొదలు, హైదరాబాద్ సంస్థాన వ్యవహారం వరకు సాగినదంతా మైనారిటీ అనుకూల వైఖరే. ముస్లిం మతాన్ని ధోరణి గురించి ప్రపంచం మొత్తం జాగరూకతతో ఉండాలని భావిస్తూ ఉంటే, భారతదేశంలో మాత్రం ముస్లిం ఉగ్రవాదుల రక్షణ కోసం నినాదాలు వినిపిస్తున్నాయి. వారి హక్కుల కోసం ఉద్యమాలు జరుగుతున్నాయి. పార్లమెంట్ మీద దాడి చేసినవారిని అమరవీరులుగా కీర్తించే నీచ సంస్కృతి ప్రబలుతోంది. రోహింగ్యా ముస్లింల రక్షణకు కోర్టులను దబాయస్తున్నారు. గోవును కాపాడడం రాజ్యాంగ విహితమైన బాధ్యత. ఆ మాట చెప్పినా హిందువులలో మతాన్ని చూస్తున్నారు. సరస్వతీ స్తుతి ఈ దేశ సంస్కృతి. జాతీయ గీతం స్వతంత్రానికి ప్రతీక. వీటిని కూడా ఎందరో ముస్లింలు ఉన్మాదంతో నిరాకరిస్తున్నారు. సరస్వతి ప్రార్థనను తాము పాడబోమని చెప్పడమే కాదు, సెక్యులరిజం పేరుతో బాహాటంగా ఆలపించడాన్ని కూడా వ్యతిరేకించారు.

'జాగృతి-2020' హాస్యలో హాస్యకారుల బతుకుల పొందిన కార్టూన్

ఈ మొత్తం రగడలో ముస్లిం మతోన్మాదులకు అండగా నిలుస్తున్నవారిలో ఎక్కుమంది కాంగ్రెస్ వారే. ఇక కమ్యూనిస్టు పార్టీల సంగతి ఎంత తక్కువ చెప్పుకుంటే అంత మంచిది. మీడియాలో, విశ్వవిద్యాలయాలలో తిష్టవేసుకున్నప్పుడు వామపక్షవాదులు చేసేదంతా భారత వ్యతిరేక ప్రచారమే. ఈ దేశ చరిత్రను వక్రీకరించడమే. సంస్కృతిని హేళన చేయడమే. వీళ్ల గురించి డాక్టర్ ఫ్రాలో ఏమన్నారో కూడా పరిశీలించాలి. 'భారత వామపక్షవాదులు రాముడిని అవమానపరిచారు. నిజానికి వాళ్లంతా అయోధ్యకు తీర్థయాత్ర చేయాలి. సాధన చేయాలి. అలాగే తులసీదాస్ లేదా వాల్మీకి రామాయణాన్ని క్షుణ్ణంగా చదవాలి. తద్వారా భారతీయ మహా నాగరికత గురించి, ఆధ్యాత్మిక వారసత్వం గురించి అవగాహనకు తెచ్చుకోవాలి. రామమందిర నిర్మాణం నెహ్రూవాదుల, మార్క్సిస్టుల, మావోయిస్టుల, చైనా మద్దతుదారుల ఓటమి. అలాగే భారత చరిత్రనీ, పురావస్తుశాస్త్రాన్ని, భక్తిని అవమానించే మీడియా, విద్యావేత్తల ఓటమి. భారత్ తన నిజమైన లక్ష్యం దిశగా ప్రయాణించడానికి రామమందిర నిర్మాణం దోహదపడుతుంది.' ఇది వాస్తవం.

అయోధ్య పోరాటం సేపద్ధం నేటి తరానికి తెలిసే అవకాశం కొంచెం తక్కువ. శిలాన్యాస్, కరసేవ, అయోధ్య రథయాత్ర చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోతాయి. కరసేవలో పోలీసు కాల్పులు జరిగాయి. మృతుల వివరాలు కూడా సరిగా అందలేదు. ఎక్కడ ముస్లిం ఉగ్రవాదులు, వామపక్ష ఉగ్రవాదులు కాల్పులలో మరణించినా గొంతెత్తే హక్కుల వీరులు అప్పుడు నోరెత్త లేదు. కరసేవ కోసం, దర్శనం కోసం వెళ్లి వస్తున్న రామభక్తులను (59) గోద్రా రైల్వే స్టేషన్ సమీపంలో నజీవ్ దహనం చేశారు. దీని తరువాత అల్లర్లు జరిగాయి. ఈ అల్లర్ల గురించే తప్ప, గోద్రా రైలు బోగో దగ్గం ఉదంతం గురించి ఇప్పటికీ ఎవరూ ప్రస్తావించరు. అయినా ఒకరి తరువాత ఒకరు, ఒక తరం తరువాత ఒక తరం ఆలయ నిర్మాణం కోసం ముందుకు వచ్చాయి. కాబట్టి ఇదంతా కేవలం గుడి కోసం జరిగిన పోరాటం కాదు. ఇప్పటిదాకా పైన చెప్పుకున్న పెడ ధోరణుల మీద తిరుగుబాటు మాత్రమే. ఈ దేశంలో అత్యధికం అస్తిత్వ పోరాటమే. చిత్రంగా ఈ దేశంలో మైనారిటీలంటే ముస్లింలు మాత్రమే అన్నట్టు తయారైంది పరిస్థితి. సిక్కుల హక్కుల గురించి, పార్సీల హక్కుల గురించి ఎవరూ మాట్లాడరు. ఈ దేశాన్ని ఇంకా ధర్మశాలగా భావిస్తున్నవాళ్ల మీద పోరాటమిది. ఇస్లామిక్ రాజ్యాలలో కూడా ప్రవక్త పుట్టినరోజుకు సెలవు ఇవ్వరు. కానీ ఆగస్టు 15న ఎర్రకోట ఎక్కిన వీపీ సింగ్ ప్రధాని హెూదాలో ఈ దేశంలో ప్రవక్త పుట్టినరోజుకు సెలవు ప్రకటించారు. ఇస్లామిక్ రాజ్యం పాకిస్తాన్లో కూడా తలాక్ ఆచారం

ఎత్తేశారు. కానీ భారతదేశంలో తలాక్ ను రద్దు చేస్తే అది ముస్లింల మనోభావాలను గాయపరిచినట్టుగా మేధావులు, వామపక్షవాదులు ప్రచారం చేస్తున్నారు. ముస్లిం పాలనలోను హిందూ మతంమీదే దాడి జరిగింది. ఈస్టిండియా కంపెనీ, బ్రిటిష్ ఇండియా పాలనలోను హిందూమతం మీదే దాడి జరిగింది. స్వతంత్ర భారతంలోను అదే కొనసాగుతున్నది. ఇలా ఎంతకాలం? కుహనా సెక్యులరిస్టులు (ఉన్నదే కుహనా సెక్యులరిజం), ఓట్ బ్యాంక్ రాజకీయ దళాలు, స్వయంప్రకటిత మేధావులు, వామపక్షాలు హిందుత్వం మీద పెంచుతున్న దాడికి సమాధానం గానే 1980 దశకం చివరిలోనే బీజేపీ అగ్రనేత లాల్ కృష్ణ అడ్వాణీ అయోధ్య రథయాత్ర చేపట్టారు. క్రీస్తుశకం 1580 ప్రాంతం నుంచి అయోధ్య విముక్తి కోసం పోరాటం జరుగుతున్నా అడ్వాణీ రథయాత్ర ఆ అంశాన్ని ఒక భారతీయ ఆత్మగౌరవ ప్రకటనగా

మార్చగలిగింది. తమ పోరాటం దురాక్రమణ దారుడైన బాబర్ అవశేషం మీదనే తప్ప ఇక్కడి ముస్లింలతో కాదంటూ అడ్వాణీ చెప్పిన మాట సాధారణ ప్రజలకు అర్థమైంది. ఒకటి నిజం. ఖిల్జీనీ, బాబర్ నీ, ఔరంగజేబును విమర్శించడం అంటే ఇస్లాం మొత్తాన్ని విమర్శించడం ఎందుకవుతుంది? రాబర్ట్ కైవ్ ను విమర్శిస్తే దానిని క్రీస్తు మీద నిందగా భావించడం సబబా? అడ్వాణీ యాత్రను మధ్యలో అడ్డుకున్నారు. కానీ ప్రజలలో వెల్లువెత్తిన ఆత్మ గౌరవ భావనను, రేకెత్తుతున్న ఆలోచనను మాత్రం ఆపలేకపోయారు. అందుకు నిదర్శనంగా అయోధ్య అంశానికి దేశం మొత్తం మద్దతు పలికింది. అయోధ్య అంశంతో ఒకసారి కేంద్ర ప్రభుత్వం కూలింది. బీజేపీ నాలుగు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను కోల్పోయింది. కానీ ఆ శిథిలాల మీదనే బీజేపీ ఒక ఫీనిక్స్ పక్షిలా నింగికి ఎగసింది. దాని వెనుక అయోధ్య ఆధారంగా నిర్మించిన ఆత్మ గౌరవ భావన, నీతినిజాయితీ కూడా ఉన్నాయి. దేశ మౌలికాంశాల వల్ల ఆ పార్టీ

ప్రదర్శించిన నిబద్ధత కూడా ఉంది. ఒక్కమాట నిజం - వర్తమాన రాజకీయ పరిణామాలన్నింటాకి మూలం అయోధ్య అంశమే. గడచిన ముప్పయ్యే ఏళ్లుగా భారత రాజకీయాలు మొత్తం అయోధ్య అంశం చుట్టూనే తిరుగుతున్నాయి. దాని తాత్వికత ఆధారంగానే నడుస్తున్నాయి.

రథయాత్ర వేళ అడ్వాణీ ఇచ్చిన నినాదం గహనమైనదేమీ కాదు. కేవలం కుహనా సెక్యులరిజం మీద దాడి. ఈ దేశంలో కొన్నివేల ఆలయాలను ముస్లింలు కూలగొట్టారు. వాటిని అప్పగించమని అడగడం ఆయన ఉద్దేశం కాదు. కానీ అయోధ్యను, ఒక పురాతన వివాదాస్పద కట్టడాన్ని హిందువులకు అప్పగించడానికి కూడా ముస్లిం మతోన్మాదులు, కుహనా మేధావులు నిర్మోహమాటంగా నిరాకరించడమే ఇక్కడ అసలు ప్రశ్న. అది ఎందుకు? అధిక సంఖ్యాక ప్రజల మనోభావాల మీద

చులకనభావంతో కాదా? నవంబర్ 9, 2019న అయోధ్య రామునిదేవాలయ భారత అత్యున్నత న్యాయస్థానం తీర్పు వెలువరించింది. తొమ్మిది మాసాల తరువాత ఆగస్టు ఐదున భూమిపూజ జరిగింది. ఆ సమయంలో కూడా సుప్రీం తీర్పుతో తమకు నిమిత్తం లేనట్టు, ఇప్పటికీ ఆస్థలం మసీదుకు చెందినదిగానే తాము భావిస్తున్నామని కొందరు ఉన్మాదులు బాహుటంగా ప్రకటించడంలో అర్థమేమిటి? ఇది ఎలాంటి సంకేతాలను ఇస్తుంది? హిందువులతో ఒక నిరంతర ఘర్షణను కోరుతున్న ఒక వర్గం ముస్లింలలో ఉన్నదేనా? మళ్లీ దీనికి కూడా మేధావి బిరుదాంకితులు మద్దతు ఇస్తున్నారు. ఈ దేశంలో సుప్రీంకోర్టు, పార్లమెంటు, ప్రభుత్వం రాజ్యాంగం ప్రకారం కాకుండా, ముస్లింల మత ఆధారిత మనోభావాల మేరకే నడుచుకోవాలా? సెక్యులరిజం అంటిమ రూపం ఇదా?

ఇంతకీ సుప్రీంకోర్టు తీర్పునకు పునాది ఏమిటి? పురావస్తు అవశేషాలు. కానీ ఈ ఆధారాల

విషయంలోను అత్యున్నత న్యాయస్థానాన్ని మోసగించే ప్రయత్నం చరిత్రకారులుగా చలామణి అవుతున్న వామపక్ష విద్రోహులు చేశారు. ఈ మేధోపరమైన దగాను డాక్టర్ బి.లాల్, డాక్టర్ మీనాక్షి జైన్, డాక్టర్ కెకె మహమ్మద్ వంటి పురావస్తు శాస్త్రవేత్తలు ప్రతిభావంతంగా ఎదుర్కొన్నారు. ఈ ధోరణి పరమ జుగుప్సాకరమే అయినా, సుప్రీంకోర్టు తన హోదాను, పరువును కాపాడుకుంటూ, 'నిజంగా దురదృష్టం' అని వ్యాఖ్యానించింది. విశ్వవిద్యాలయాలలో తిష్ట వేసి విద్యేష రాజకీయాలు నడిపే ప్రాఫెసర్లకు, భారత వ్యతిరేకతను రెచ్చగొట్టే బోధకులకు ఇదొక చెంపపెట్టు.

పార్లమెంటు మీద దాడి చేసిన వారిని, కశ్మీర్లో సైనిక శిబిరాల మీద బాంబులు విసిరినవారిని, బొంబాయి పేలుళ్ల బాధ్యులనీ, అక్షరధామ్ రక్తపాతం సృష్టించిన వారినీ, హైదరాబాద్ పేలుళ్ల రక్తపిపాసు లనీ, వీరిని సమర్థించేవారినీ ఈ దేశంలో విమర్శించే హక్కు కూడా హిందువులకు లేదు. అనలు మతోన్మాదం, ఉగ్రవాదం హిందువులదేనంటూ యూపీవ ప్రభుత్వంలో మంత్రిగా చిదంబరం పార్లమెంటులో ప్రకటిస్తాడు. దిగ్విజయ్ సింగ్ కోరస్ పాడతాడు. నిజంగానే హిందువులలో ఉగ్రవాద ధోరణి ఉంటే, అయోధ్య కరసేవ సమయంలో ఎన్ని మసీదులు కూలి ఉండేవి? హిందువులు మెజారిటీగా ఉన్న ప్రాంతాలలో ఎన్ని మసీదులు కూలగొట్టేవారు? 1990లో కశ్మీర్ నుంచి హిందువులను ఎంత ఘోరంగా తరిమివేశాలో ఈ దేశంలో ఎందరికి వట్టింది? కొన్ని వందల మందిని లోయలో చంపేశారు. కొన్ని లక్షల మందిని తరిమేశారు. తమ దేశంలోనే కాందిశీకులుగా వీరు బతికారు. ఒక్క బీజేపీ, ఆర్ఎస్ఎస్, కొన్ని హిందూ సంస్థలు తప్ప

వేరెవరూ వీరిని పట్టించుకోలేదు. సెక్యులరిస్టులు, వామపక్షాలు పూర్తిగా అంధత్వంలో కూరుకు పోయాయి. కానీ పాక్ ప్రేరేపిత ఉగ్రవాదుల మీద తూటా పేలితే హక్కుల కార్యకర్తలు తల్లడిల్లిపోతూ ఉంటారు. ఈ ఆక్రోశమే అయోధ్య ఉద్యమానికి మానసిక సంసిద్ధతను ఇచ్చింది. ఇప్పటికీ హిందువులు ఈ దేశంలో అధిక సంఖ్యాకులమని ప్రకటించు కోవడం లేదు. సమరసతనే కోరుకుంటున్నారు. కానీ హిందువులగా తమకు కూడా ఇక్కడ చోటు ఉండాలని అందరిలాగే అడుగుతున్నారు. ఇది న్యాయమైన కోర్కె కాదని చెప్పగలరా? హిందువులు ఇక్కడ కాకపోతే ఇంకెక్కడికి వెళతారు? ముస్లింలకు చాలా దేశాలు ఉన్నాయి. క్రైస్తవులకు కూడా అంతే.

ఇన్ని అవమానాలు జరిగినా, ఇంత సాంస్కృతిక విధ్వంసం జరిగినా హిందువలలో ఇప్పటికీ ఈ సహనం ఎక్కడ నుంచి వచ్చింది? భారతీయ సంస్కృతే

ఆ సహనం ఇచ్చింది. పరమత సహనం, సమ భావన ఇతరల నుంచి నేర్చుకునే దుస్థితిలో హిందువులు లేరు. ఈ అంశంలోను రామాయణం, రాముడు కీలక భూమిక పోషిస్తున్నారు. మనదైన జీవన విధానం ఆ సంస్కారాన్ని ప్రసాదించింది. 'స్వతంత్ర భారత దేశంలో రామమందిర నిర్మాణం చాలా ముఖ్య ఫుట్టం. రామాయణం ఆసియాలోనే ఎంతో ప్రాచుర్యం కలిగిన గాథ. ఇది దక్షిణ తూర్పు ఆసియాల నాగరికతలకు, సంస్కృతికి పునాది వంటిది.' అన్నారు ప్రొఫె. ఇదే సహనాన్ని అందిస్తున్న శక్తి. డాక్టర్ ప్రొఫె వ్యాఖ్య దక్షిణ కొరియా రాయబారి క్లీన్ బాంగ్ కీల్ మాటలతో (ఆగస్టు 3) మరొకసారి రుజువైంది. 'కొరియాతో అయోధ్యకు కీలక సంబంధాలు ఉన్నాయి. కొరియా చరిత్ర చెప్పే ఒక పురాతన చరిత్ర గ్రంథంలో అయోధ్య రాకుమారిని కొరియా రాజు కిమ్ సూరో వివాహం చేసుకున్నట్టు రాసి ఉంది. అయోధ్యకు సంబంధించిన పురాతన కళాఖండాలు ఆ రాజు సమాధిలో దొరికాయి.' అన్నారుయన.

దాదాపు వేయేళ్ల బానిసత్వం ఫలితంగా ఈ దేశంలో ఎన్నో రుగ్మతలు తలెత్తాయి. దేశీయమైన చింతన నశించింది. సమాజం చీలికలు పేలికలు అయింది. మారిన ప్రపంచ పరిస్థితులు, పెరిగి పోతున్న మతోన్మాదం ఈ చీలికలను మరింత విస్తరింపజేస్తున్నాయి. ఈ బలహీనత నుంచి ఈ దేశాన్ని రక్షించడానికి ఒక ఆదర్శమూర్తి కావాలి. ఆ ఆదర్శమూర్తిని అత్యధికులు రామునిలో దర్శిస్తారు. ఆయన అందరివాడు. అందుకే రామాలయ నిర్మాణం ఒక కొత్త ఐక్యతను ఈ దేశంలో తీసుకువస్తుంది. అయోధ్య న్యాయపోరాటంలో ముస్లింల తరపు కక్షిదారు భూమిపూజ ఆహ్వానం అందిన వెంటనే 'ఇది రాముని కోరిక కాబోలు' అని అన్నారు. ఇది అయోధ్య ఉద్యమం ద్వారా రుజువైంది కూడా. ఆలయ నిర్మాణం అంటే భిన్నత్వంలో ఏకత్వం అనే సూత్రానికి నిజంగా గౌరవం ఇవ్వడమే.

- జాగృతి దెస్సె

'జాగృతి-2020' హాట్ టాపిక్ సాధారణ ప్రచురణకు ఎంపికైన కార్టూన్

భిన్నత్వంలో ఏకత్వమే రామతత్వం

అయోధ్యలో భూమిపూజ సుముహూర్తానికి భారతదేశంలోనే కాదు, ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎందరో బీవీ చానెళ్లకు కళ్లప్పగించారు. జాతీయత, ధార్మికత మేళవించిన ఆ అద్భుత, అపురూప ఉత్సవాన్ని వీక్షించారు. ఎందరికో తనువు పులకరించింది. ఆనందబాష్పాలు రాలాయి. భావోద్వేగంతో కళ్లు చమరించాయి. తరువాత భారత ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ఇచ్చిన స్ఫూర్తిదాయక ఉపన్యాసం హృదయాలను తాకింది. తట్టి లేపింది. రాజధర్మం, భారతీయత ఐక్యమైతే దాని ఫలితం ఈ దేశవాసులను ఎంతగా కదిలించగలదో, ఎంత సాధించగలదో ఆ ఉపన్యాసంలో వ్యక్తమయింది. దాదాపు మూడు దశాబ్దాలుగా గుడారంలోనే ఉన్న భారతీయుల ఆరాధ్యదైవం శ్రీరామచంద్రుడి కోసం ఇప్పుడొక భవ్య మందిరాన్ని జాతి నిర్మించుకుంటున్నది. అందుకే ఆ భూమిపూజ. ఆ క్షణం స్వతంత్ర భారతదేశ చరిత్రలోనే కాదు, ఈ తరం భారతీయులకు కూడా మరపునకు రాని మహాఘోష ఫుట్టం. మధుర స్మృతి. ఎన్నో విజయాలను సొంతం చేసుకున్న ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ జీవితంలోనూ గొప్ప అనుభూతికి గుడి కట్టిన క్షణం కూడా అదే. తెల్లటి పంచెతో, బంగారు వన్నె లాల్లీతో సభక్తికంగా ఆయన చేసిన భూమిపూజ ఎందరినో ముగ్ధులను చేసింది. ఇదంతా బీవీ చానెల్లో వీక్షించిన మోదీ తల్లిగారితో పాటు, ఆయన అద్భుతానికి మురిసిపోయిన వారు ఎందరో! రామ్లలాకూ హనుమంతుని గుడి వద్ద, సాధుసంతు సమూహానికి సాష్టాంగ ప్రణామం అర్పించారాయన. అక్కడ భూమిపూజ అంటే కేవలం ఒక కట్టడం కోసం కాదని ఆయనకు తెలియనిది కాదు. ఈ సనాతన, పురాతన భూమిలో ఓ కొత్త యుగానికి నాంది పలకడమే. గతం చేసిన వేనవేల గాయాలతో ఇప్పటికీ బాధపడుతున్న భారతీయులకు సొంతత్వం కల్పించడమే. పూజ తరువాత ఉత్తేజకరంగా, ఒక జలపాత సదృశంగా సాగిన మోదీ సందేశంలో ఇవన్నీ ప్రతిధ్వనించాయి. ఇదీ ఆయన ప్రసంగ పాఠం.

‘సియావర్ రామచంద్రకీ జై! సియావర్ రామచంద్రకీ జై’

జై సియారామ్! జై సియారామ్! జై సియారామ్! అన్న నినాదాలతోనే ఉపన్యాసం ఆరంభించారు మోదీ. సభాస్థలిని అలంకరించిన ఆధ్యాత్మిక శిఖరాలు ఆయనతో గొంతు కలిపాయి - జైసియారామ్! జైసియారామ్!....!

ఈ నినాదం ఇవాళ రామచంద్రుడి అయోధ్యలో ప్రతిధ్వనించడమే కాదు, వాటి ప్రకంపనలు ఈ ధరాతలమంతటికీ అనుభవంలోకి వస్తున్నాయి.

ఈ చిరస్మరణీయ సందర్భంలో యావన్ముది రామభక్తులకు, దేశప్రజలకు, విశ్వవ్యాప్తంగా వివిధ ఖండాలలో ఉన్న సోదర భారతీయులకు హృదయ పూర్వక అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను.

వేదిక మీద ఉన్న పరిపూర్ణలైన పెద్దలకి నా అభివాదాలు. ఆదరణీయ ముఖ్యమంత్రి శ్రీమాన్ యోగి ఆదిత్యనాథ్, గవర్నర్ శ్రీమతి ఆనందీబెన్ పటేల్, పరమపూజ్య మహంత్ నృత్యగోపాల్దాస్, మనందరికీ గౌరవనీయులు శ్రీమోహన్రావ్ భాగవత్, దేశం నలుమూలల నుంచి వచ్చి కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న సాధుసంతులకు, గురువులకు, పవిత్రమూర్తులకు, సోదర భారతీయులకు నా అభివాదములు.

చరిత్రాత్మకమే కాకుండా ఎంతో శుభకరమైన ఈ కార్యక్రమానికి నన్ను తీర్థక్షేత్ర ట్రస్ట్ ఆహ్వానించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను. అసలు ఇది పాల్గొనకుండా ఉండడం ఎంతమాత్రం సాధ్యం కాని మహా కార్యక్రమం. ఎలాగంటే, రాముడు అప్పగించిన బాధ్యతలను పూర్తి చేయకుండా నేనేలా విశ్రమించగలను! (రామ కాజు కీన్హే బీను మోహి కహా విశ్రాం)

ప్రపంచమైన సూర్య భగవానుని ఆశీస్సులతో పవిత్ర సరయూ నదీతీరాన భారతదేశం ఒక పవిత్ర ఘట్టాన్ని నేడు వీక్షిస్తున్నది. భారత్ నలుదిక్కుల నుంచి... కన్యాకుమారి నుంచి క్షీరభవాని, కోటేశ్వర్ నుంచి కామాఖ్య, జగన్నాథ్ నుంచి కేదార్నాథ్, సోమనాథ్ నుంచి కాశీ విశ్వనాథ్, సామెత్ శిఖరం నుంచి శ్రావణబెకగోళ, బుద్ధగయ నుంచి సార్నాథ్,

కొనసాగుతున్న ఈ ఉద్యమం నేటితో ముగిసింది.

స్వాతంత్ర్యోద్యమం కోసం కొన్ని తరాల ప్రజల సర్వం త్యాగం చేశారు. భారతీయులను బానిసలుగా చూస్తూ సాగిన ఆ పాలనాకాలంలో ఉద్యమం జరగని రోజుంటూ లేదు. దేశం కోసం త్యాగం చేయని చోటంటూ భారత్ లో లేదు. అలా స్వాతంత్ర్యోద్యమం సాగింది. ఎందరో మహనీయుల త్యాగం వల్ల ఆగస్ట్ 15ను స్వాతంత్ర్య దినోత్సవంగా జరుపుకుంటున్నాం.

రామాలయం కోసం కూడా పెద్ద పోరాటం జరిగింది. అందుకు తరతరాలుగా వేలాదిమంది ప్రాణాలర్పించారు. శతాబ్దాల నాటి సంకల్పం, సహనం, అంకితభావం, పోరాట స్ఫూర్తి ఈ రోజులో ప్రతిఫలిస్తున్నాయి. వారి పోరాటం, త్యాగం వల్లే నేడు రామ మందిర నిర్మాణం సాకారమవుతోంది. 130 కోట్ల మంది తరఫున వారందరికీ శిరస్సు

రాముని విగ్రహాలను జాగ్రత్తగా చూసుకునే బాధ్యత కూడా ఆయనదే. ఈ భూమిపూజోత్సవం కూడా ఆయన ఆశీర్వాదాలతోనే ఆరంభమైంది.

ఈ దేవాలయం మన సంస్కృతికి సరికొత్త ప్రతీకగా నిలుస్తుంది. ఇక్కడ సరికొత్త అన్న పదాన్ని ఉద్దేశపూర్వకంగానే ప్రయోగించాను. అనంతమైన మన కొంగ్రొత్త ఆశకు ఇదే ప్రతీకాత్మకంగా ఉంటుంది. మన జాతీయతా భావనను ఇది సంక్షిప్త రూపంలో చూపుతుంది.

లక్షలాది ప్రజల సమష్టి ఆత్మ విశ్వాసానికి ఈ ఆలయం చిహ్నంగా నిలుస్తుంది. ఆశకు ఊపిరి నిస్తుంది. భావితరాల ఆలోచనలలో అంకితభావం, పట్టుదలలకు స్ఫూర్తిదాయకంగా ఉంటుంది.

మందిర నిర్మాణం అనంతరం అయోధ్య ఒక గొప్ప తీర్థస్థలంగా స్థానం సంపాదిస్తుంది. అనేక మందికి ఉపాధి అవకాశాలు లభిస్తాయి. ఆర్థిక ప్రయోజనం చేకూరుతుంది. ఈ ప్రాంత ఆర్థిక స్వరూపమే మారిపోతుంది. ప్రతి రంగంలోనూ కొత్త కొత్త అవకాశాలు వస్తాయి. రామయ్యను, సీతమ్మను దర్శించుకోవడానికి సుదూర దేశాల నుంచి ఇక్కడికి తరలివస్తారు. యావత్ ప్రపంచమే ఇక్కడకు వచ్చి వాలుతుంది. పరిస్థితులు ఎంత మారిపోతాయో చూడండి!

రామ మందిర నిర్మాణం దేశ ఐక్యతకూ, కోట్లాది ప్రజల మనో సంకల్పానికి ప్రతీక. ఇదొక అద్భుతమైన సందర్భం. నరుడిని నారాయణుడితో కలిపే ఘట్టం. ప్రజలను ఆధ్యాత్మిక భావాలకు చేరువ చేసేందుకు ఈ మందిరం దోహదం చేస్తుంది. ఇది వర్తమానాన్ని గతస్మృతులతో, వ్యక్తిని సంస్కారాలతో అనుసంధానం చేసేది. ఈరోజు చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలచిపోయే సందర్భం. భారత కీర్తిని దిగంతాలకు పెంచే శుభపరిణామం. కోట్లాది రామభక్తుల సత్య సంధతనూ నిరూపిస్తుంది. సత్యం, అహింస, నమ్మకం, త్యాగానికి, న్యాయబద్ధమైన భారతదేశానికి అద్భుతమైన బహుమానం ఈరోజు.

కరోనా మహమ్మారి నేపథ్యంలో అనేక నియమాల నడుమ ఈ కార్యక్రమం నిర్వహిస్తున్నాం. మర్యాదా పురుషోత్తముడు శ్రీరాముని మందిర నిర్మాణ కార్యక్రమాన్ని కూడా అలాంటి నియమాలనే పాటిస్తూ ప్రపంచానికి ఒక గొప్ప ఉదాహరణగా భూమిపూజా కార్యక్రమం జరుపుతున్నాం. మందిర నిర్మాణానికి అనుకూలంగా సుప్రీం కోర్టు తీర్పు వెలువరించిన సమయంలో కూడా అనే నియమాలు పాటించాం. దేశ వ్రజలందరూ ఇతరుల మనోభావాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని వ్యవహరించారు. రాముడి ఆదర్శాలు కలియుగంలో పాటించేందుకు మార్గం ఇది. దేశ చరిత్రలో ఇదొక సుపర్యాధ్యాయం.

చిన్న చిన్న గోపాల యాదవ బాలురు కృష్ణుడితో కలిసి గోవర్ధనగిరిని మోయడంలో సహాయం చేశారు.

రాముడి ఆలయం ఆనవాలు లేకుండా చేశారు. ఆయన అస్తిత్వాన్ని పూర్తిగా నిర్మూలించడానికి ఎన్ని చేయాలో అన్నీ చేశారు. అయినప్పటికీ రాముడు భారతీయుల హృదయాలలో నిండుగా కొలువై ఉన్నాడు. సనాతన సంస్కృతికి రాముడే మూల బిందువు. శ్రీరాముడంటే భారతీయ మర్యాద. మూర్తీభవించిన గౌరవం. అలాంటి పురుషోత్తముడికి భవ్య మందిర నిర్మాణం ప్రారంభమైంది. హనుమంతుడి ఆశీస్సులతో ఇవాళ రామాలయ నిర్మాణానికి భూమిపూజ జరిగింది.

అమృత్సర్ నుంచి పట్నా సాహెబ్, అండమాన్ నుంచి అజ్మీర్, లక్నో నుంచి లే వరకు దేశమంతా రాముని కోసం, రాముని చేత పరివేష్టితమై ఉంది.

దేశం మొత్తం రామనామంతో ప్రతిధ్వనిస్తున్నది. ఆ నామ స్మరణతో ప్రతి హృదయం జ్వలిస్తున్నది. యావద్దేశం ఉద్విగ్నభరితమై, చిరకాలంగా ఎదురు చూస్తున్న ఈ చారిత్రక సందర్భంలో భాగం కావడానికి ఉప్పొంగిపోతున్నది.

శతాబ్దాల నిరీక్షణ ఇవాళిలో ముగియబోతున్నది. తాము జీవించి ఉండగానే, ఈ కళ్లతో మందిర నిర్మాణం చూడగలమా అనుకున్న వారందరికీ బహుశా ఇప్పుడు ఇది చూస్తుంటే నమ్మకక్యంగా లేకపోవచ్చు కూడా.

సోదర సోదరీమణులారా! పెద్దలారా! ఒక భవ్య మందిర నిర్మాణంతో కొన్నేళ్లుగా గుడారంలోనే దశాబ్దాలుగా ఉండిపోయిన రాముడి ప్రతిమను అందులోకి తరలించుకోగలిన సమయం సమీపించింది. మర్యాదా పురుషోత్తముడైన రాముడికి భవ్య మందిర నిర్మాణం ప్రారంభమైంది.

శతాబ్దాలు సాగిన విధ్వంసం, పునరుత్థానం అనే చరిత్ర చర్చలు ఘట్టాల నుంచి రామ జన్మభూమి ఇవాళ స్వేచ్ఛను పొందింది. ఎన్నో ఏళ్లుగా

వంచి ధన్యవాదాలు చెబుతున్నాను. అయోధ్య రామజన్మభూమి ఉద్యమంలో పాల్గొన్న ప్రతి ఒక్కరూ ఈ కార్యక్రమాన్ని చూస్తున్నారు. వారి హృదయం ఆనందంతో నిండిపోయింది.

మిత్రులారా! శ్రీరాముడు మన హృదయాలలో పరివేష్టించి ఉన్నాడు. మనం ఏ పని ప్రారంభించాలనుకున్నా ప్రేరణ కోసం ఆయన వైపే చూస్తాం. ఇంద్రియాలతో మాత్రమే గుర్తించగలిగే రాముని ఆ మహిమకేసి ఒకసారి చూడాలి.

రాముడి ఆలయం ఆనవాలు లేకుండా చేశారు. ఆయన అస్తిత్వాన్ని పూర్తిగా నిర్మూలించడానికి ఎన్ని చేయాలో అన్నీ చేశారు. అయినప్పటికీ రాముడు భారతీయుల హృదయాలలో నిండుగా కొలువై ఉన్నాడు. సనాతన సంస్కృతికి రాముడే మూల బిందువు. శ్రీరాముడంటే భారతీయ మర్యాద. మూర్తీభవించిన గౌరవం. అలాంటి పురుషోత్తముడికి భవ్య మందిర నిర్మాణం ప్రారంభమైంది. హనుమంతుడి ఆశీస్సులతో ఇవాళ రామాలయ నిర్మాణానికి భూమిపూజ జరిగింది.

ఇక్కడికి (శంకుస్థాపనకు) వచ్చే ముందు నేను హనుమంతుని దర్శించాను. రాముని కార్యకలాపాలన్నీ హనుమంతుడే నిర్వహించాడు. ఈ కలియుగంలో

మావళ్ళీలు ఛత్రపతి శివాజీ స్వరాజ్య సంగ్రామంలో పోరాడారు. అత్యంత పేదవారు విదేశీ దురాక్రమణ దారులకు వ్యతిరేకంగా, మహారాజ సుహాద్ దేవకు అండగా నిలిచారు. దీనులు, దళితులు, బడుగు బలహీన వర్గాల ప్రజలు, అన్ని వర్గాలవారు స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో మహాత్మా గాంధీకి సహకరించారు. అదే రీతిలో దేశ ప్రజలందరి సహాయ సహకారాలతో రామ మందిర నిర్మాణం జరుగుతుంది.

నాడు రాళ్లపై 'శ్రీరామ' అనే నామాన్ని రాసి సేతువు నిర్మించారు. అదేవిధంగా ప్రతీ ఇటుకపై శ్రీరామ నామాన్ని రాసి ప్రతీ గృహం, ప్రతీ గ్రామంలో పూజలు చేసి పంపిన రామ శిలలు ఈ మందిర నిర్మాణంలో ఉపయోగపడుతున్నాయి. దేశవ్యాప్తంగా వివిధ ప్రాంతాల్లోని దేవాలయాల ప్రాంగణాల నుండి తెచ్చిన పవిత్ర మృత్తిక, నదీజలాలు, అక్కడి ప్రజల భక్తివిశ్వాసాలకు ప్రతీక.

ప్రజల నుంచి విశ్వాసం సంపాదించాడు. అంతేకాదు ఒక చిన్న ప్రాణి ఉడత సహాయాన్ని కూడా స్వీకరించాడు. అయిన అద్భుతమైన వ్యక్తిత్వం, వీరత్వం, ఉదారత, సత్యనిష్ఠ , నిర్భీకత, ధైర్యం, దృఢత్వం, దార్శనికత యుగయుగాలుగా స్ఫూర్తిదాయకంగా నిలిచి ఉన్నాయి. రాముడు ప్రజలందరి మీద ఒకే రకమైన ప్రేమభావాన్ని ప్రదర్శించాడు. కానీ పేదవారు, కటిక దరిద్రుల వట్ల అత్యంత కరుణాత్మకంగా వ్యవహరించాడు. అందుకే సీతాదేవి రాముని మీద పేదల, దీనుల బతుకులను సరిదిద్దేవాడని ప్రశంసలు కురిపించింది.

భారతీయ పరంపరలోని అన్ని కోణాలలోను రాముని ఆదర్శవంతమైన వ్యక్తిత్వం దర్శనమిస్తుంది. ప్రతి ఒక్క జీవితానికి ఆయన నుగుణాలు ఆచరణనీయమే. వేల సంవత్సరాల క్రితం వాల్మీకి రాసిన రామాయణం, తరువాత తులసీదాసు రచించిన కావ్యం, కబీర్, గురునానక్ ప్రవచించిన

అక్కడ రామావతార్ చరిత్ర కనిపిస్తుంది. మలయాళంలో రామచరితం ఉంది.

బంగ్లా భాషలో కృత్తిబన్ రామాయణ ఉంది. గురుగోవింద్ సింగ్ కూడా గోవింద్ రామాయణ్ రాశారు. రామాయణాల రూపంలో మనం రాముడిని వివిధ రూపాలలో దర్శిస్తాం. కానీ రాముడు అంతటా ఉన్నాడు. రాముడు అందరివాడు. కాబట్టే రాముడు భారత్‌లోని భిన్నత్వంలో ఏకత్వానికి ఆత్మ.

ప్రపంచంలోని చాలా దేశాలు కూడా రాముని మొక్కుతాయి. అక్కడి పౌరులు రామునికి చెందిన వారిగా భావిస్తారు.

ప్రపంచం మొత్తం మీద ముస్లింలు అత్యధికంగా ఉన్న దేశం ఇండోనేసియా. అక్కడ రామాయణం వివిధ రూపాలలో కనిపిస్తుంది. మన దేశంలో వలెనే అక్కడ కకావిన్ రామాయణ, స్వర్ణదీప్ రామాయణ, యోగేశ్వర్ రామాయణ ఉన్నాయి. ఈనాటికీ అక్కడ రాముడిని కొలుస్తారు, ఆరాధిస్తారు.

నాడు రాళ్లపై 'శ్రీరామ' అనే నామాన్ని రాసి సేతువు నిర్మించారు. అదేవిధంగా ప్రతీ ఇటుకపై శ్రీరామ నామాన్ని రాసి ప్రతీ గృహం, ప్రతీ గ్రామంలో పూజలు చేసి పంపిన రామ శిలలు ఈ మందిర నిర్మాణంలో ఉపయోగపడుతున్నాయి. దేశవ్యాప్తంగా వివిధ ప్రాంతాల్లోని దేవాలయాల ప్రాంగణాల నుండి తెచ్చిన పవిత్ర మృత్తిక, నదీజలాలు, అక్కడి ప్రజల భక్తివిశ్వాసాలకు ప్రతీక. అవన్నీ ఈ మందిర నిర్మాణంలో ఉపయోగించడం ఒక అద్భుత ఆలోచన. గతంలో ఏనాడూ జరగని సంఘటన, 'నభూతో న భవిష్యతి'. భారతీయుల ఆధ్యాత్మిక విశ్వాసం, సామూహిక ఆలోచన, ఐక్యతాభావన, సామూహిక శక్తి ప్రపంచానికి ఒక అద్భుత అంశం, పరిశోధన చేయవలసిన విషయం.

అవన్నీ ఈ మందిర నిర్మాణంలో ఉపయోగించడం ఒక అద్భుత ఆలోచన. గతంలో ఏనాడూ జరగని సంఘటన, 'నభూతో న భవిష్యతి'. భారతీయుల ఆధ్యాత్మిక విశ్వాసం, సామూహిక ఆలోచన, ఐక్యతాభావన, సామూహిక శక్తి ప్రపంచానికి ఒక అద్భుత అంశం, పరిశోధన చేయవలసిన విషయం.

రామచంద్ర ప్రభువును తేజస్సులో సూర్యునితో, సహన క్షమాగుణాలతో పుష్టితో, బుద్ధికి బృహస్పతితో, కీర్తిలో ఇంద్రునితో సమానంగా చూస్తారు. అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా సత్యవాక్పరిపాలకునిగా కొలుస్తారు. ఆయనను సంపూర్ణ ఆదర్శపురుషునిగా అభివర్ణిస్తారు. కనుకనే యుగయుగాలుగా రాముడు భారత ఇతిహాసంలో దేదీప్యమానంగా వెలుగొందుతున్నాడు. రాముడు సామాజిక సమరసత ద్వారా అందరిని ఆదరించే విధానం తన పాలనలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఆయన గురువు వసిష్ఠునితో జ్ఞానం, నావికుని (గుహుడు)తో ప్రేమ, శబరితో మాతృత్వ మధురీమ, హనుమంతుడు, వనవాసి బంధువులతో సహకారం,

వాక్కులలో, స్వాతంత్ర్యోద్యమ వేళ మహాత్మా గాంధీ ఆలపించిన భజనల ద్వారా రాముని జీవనం మానవాళికి స్ఫూర్తిని కలిగించింది. భారతదేశంలోని అన్ని భాషలలో రామాయణం లభిస్తుంది. రాముడు ఒక్కొక్కచోట ఒక్కొక్క రూపంతో దర్శనమిస్తాడు. అయినప్పటికీ అన్ని చోట్ల ఆయన ఉన్నాడు. అంతా రామమయమే. రాముడు అందరివాడు.

తులసీ రామాయణంలో సగుణ రూపుడాయన. నానక్, కబీర్ రచనలో నిర్గుణుడు (రూపం లేనివాడు). బుద్ధుడు కూడా రామునితో బంధం ఉన్నవాడే. అయోధ్య జైన మతానికి కూడా కేంద్రంగా విలసిల్లింది. రాముని సర్వవ్యాపకత్వం ఇలా కనిపిస్తున్నది. ఇదే దేశంలో భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

తమిళంలో కంబ రామాయణం ఉంది. తెలుగులో రంగనాథ రామాయణం ఉంది. ఒడియాలో రుయపద్ రామాయణ, కన్నడలో కుముదేందు రామాయణం ఉన్నాయి. కశ్మీర్ వెళితే

కంబోడియాలో రామ్‌కర్ రామాయణం ఉంది. లావోలో ఫ్రా లాక్ ఫ్రా లామ్ రామాయణం ఉంది. మలేసియాలో హికాయత్ సేరి రామ్, థాయ్‌లాండ్‌లో రామకెన్ పేరుతోను రామాయణాలు ఉన్నాయి.

ఆఖరికి చైనా, ఇరాన్‌లలో కూడా రాముడు, రామకథల గురించిన వర్ణనలు కనిపిస్తాయి.

శ్రీలంకలో జానకి హరణం పేరుతో రామాయణం ప్రసిద్ధి చెందింది. ఇక నేపాల్‌కైతే సీతమ్మ ద్వారా అయోధ్యతో ఆత్మీయ బంధం ఉంది.

ఈ విధంగా రాముడు ప్రపంచవ్యాప్తంగా అందరి హృదయాల్లో అన్నిచోట్లా కొలువై ఉన్నాడు. నేటికీ ఆయన కథలు అన్ని దేశాల్లోను వినిపిస్తున్నాయి. ఈ రోజున జరుగుతున్న రామ మందిర భూమిపూజా కార్యక్రమం ప్రపంచ ప్రజలందరికీ ఆనందం కలిగిస్తున్నది. ఏ విధంగానైతే రాముని పేరు ప్రసిద్ధి చెందిందో, అట్లాగే అయోధ్య రామ మందిరం ప్రఖ్యాతిని సంపాదిస్తుంది. ఇక్కడ నిర్మిస్తున్న ఆలయం సర్వ మానవాళికి శాశ్వత ప్రేరణగా నిలుస్తుంది.

అయన ఆదర్శాలను మందీర నిర్మాణం ద్వారా ప్రపంచ ప్రజలకు అందించేందుకు కృషి చేయవలసిన అవసరం ఉంది. భారతీయుల జ్ఞానం, జీవనదృష్టితో విశ్వ మానవాళికి మేలు జరగాలి. ఇది ఈ తరంతో పాటు రాబోవు తరాల బాధ్యత. రాముడు అందరి యోగ క్షేమాలు ఆకాంక్షించాడు. చిన్నారులు, వృద్ధులు, మహిళలు, వైద్యులను విశేషంగా ఆదరించాలని చెప్పాడు. నేడు కరోనా మహమ్మారి ఆ విషయాన్ని రుజువు చేసింది. శరణాగతులను రక్షించడం ప్రతి ఒక్కరి బాధ్యత అని రాముని జీవితం తెలుపుతుంది. జనని జన్మభూమి స్వర్గం కన్నా మిన్న అని ఆయనే ప్రపంచానికి ఎలుగెత్తి చాటాడు. తలవంచి ఎవరికీ భయపడవలసిన అవసరం లేదు. కనుక భారత్ ఎంత శక్తిమంతంగా, సమర్థంగా తయారయితే దేశంలో అంతగా శాంతి, సుస్థిరతలు నెలకొంటాయని రాముని నీతి. ఇదే నీతి, రీతి యుగ యుగాలుగా భారతీయులకు మార్గనిర్దేశం చేస్తున్నది. జాతిపిత మహాత్మా గాంధీ ఇవే విధానాలను (మంత్రాలను), సూత్రాలుగా తీసుకొని రామరాజ్యం రావాలని ఆకాంక్షించారు. రాముని జీవనం, చరిత్ర గాంధీజీ రామరాజ్య కల్పనకు మూలం.

స్థలం, సమయం, పరిస్థితులకు అనుగుణంగా మాట్లాడాలని స్వయంగా రాముడే చెప్పాడు. ఆయన మనసులో ఉన్న ఆలోచనలను కార్యరూపంలోకి తెచ్చేవాడు. పరిస్థితులకు తగ్గట్లుగా, సమయానుకూలంగా ఎలా వ్యవహరించాలో రాముని జీవితం తెలుపుతుంది.

రాముడు కాలానుగుణంగా వచ్చే మార్పులకు అనుకూలంగా, ఆధునిక కాలానికి తగ్గట్లుగా ఉన్నాడు. కాలానుగుణంగా నడవమని బోధించాడు. అయన ఆదర్శాలు పుణికిపుచ్చుకుని రామ మందీర నిర్మాణం కోసం భారత్ ముందుకెళుతున్నది. రాముడు కర్తవ్య పాలన ముఖ్యమని చాటాడు. ప్రతికూల భావనలు వీడి నిత్యాన్వేషణ, పరిశోధన మార్గాల దిశగా వయనించమని ఉద్బోధించాడు. కనుక రామమందీర నిర్మాణానికి పరస్పర ప్రేమ, సోదరభావాలతో ముందుకు రావాలి. మనిషి రాముడిని ఆదర్శంగా స్వీకరించి అనుసరించి నప్పుడల్లా అభివృద్ధి జరిగింది. మనం దారి తప్పినప్పుడల్లా వినాశనం దిశగా వెళ్లాం. అందరి మనోభావాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని అందరిని గౌరవిస్తూ, అందరిని వెంట తీసుకెళు తూ, అందరి నమ్మకాన్ని పొంది, అభివృద్ధి దిశగా సాగాల్సిన అవసరం ఉంది.

అప్పగించిన బాధ్యతలను ఎలా పరిపూర్ణం చేయాలో రాముడు చెప్పాడు.

సవాళ్లను ఎలా అధిగమించాలో, జ్ఞానతృప్తి ఎలా ఉండాలో, జ్ఞానాన్ని ఎలా సాధించాలో చెప్పాడు. తమిళ రామాయణంలో చెప్పినట్లు మనం జాగు చేయవలసిన అవసరం లేదు. మనం ముందుకు సాగవలసిందే.

రామ మందీరాన్ని నిర్మించవలసింది ప్రేమ, గౌరవం, సహోదరత్వం అనే ఇటుకలతోనే. నైపుణ్యం, సంకల్పం, ఆత్మ విశ్వాసంతో స్వావలంబన భారతాన్ని నిర్మిద్దాం. ఈ భవ్యమైన మందీరంతో రాముని ఆదర్శం యుగ యుగాలుకూ ప్రేరణగా నిలుస్తుంది.

సియాపతి రామచంద్రకి జై

దురాక్రమణదారుల అవశేషాలు అవమానకరమే

ప్రపంచ చరిత్రను పరిశీలించినట్లయితే దురాక్రమణదారుల అవశేషాలను నిర్మూలించు కోవడమనే చర్య కనిపిస్తుంది. దీనిని ఆత్మగౌరవ ప్రకటనగా కూడా భావిస్తారు. దురాక్రమణదారులు, దురాప్రణకు గురైన వారు ఒకే మతానికి చెందిన వారే అయినప్పటికీ వారిలో దురాక్రమణదారుల పట్ల మొగ్గు చూపే లక్షణం కానరాదు. 12 వ శతాబ్దంలో మూర్ అనే ఇస్లామిక్ జాతి స్పెయిన్ దేశాన్ని ఆక్రమించుకుంది. స్పెయిన్ దేశీయులు క్రైస్తవులు. మూర్ జాతీ కాదు, అసలు ఏ ఇస్లాం సంప్రదాయం ప్రకారమైనా, వారి స్వభావం -మతాంతరీకరణ. స్పెయిన్లోను ఇదే జరిగింది. ప్రజలను బలవంతంగా ఇస్లాంలోకి మతాంతరీకరణ గావించారు. చర్చిలన్నిటినీ మసీదులుగా మార్చివేశారు. కానీ 16 వ శతాబ్దం వచ్చేసరికి పరిస్థితి మారింది. స్పెయిన్ దేశ క్రైస్తవులు మూర్ జాతి నుండి స్వదేశాన్ని తిరిగి స్వాధీనం చేసుకున్నారు. స్వతంత్ర్యాన్ని పొందారు. స్వతంత్రులైన స్పెయిన్ క్రైస్తవులు తమ దేశంలో ఉన్న ముస్లిములందరికీ మూడు అవకాశాలు ఇచ్చారు. అవి - తిరిగి క్రైస్తవ మతాన్ని స్వీకరించడం. మూర్తో పాటు దేశం విడిచి వెళ్లడం. లేదా చావడం. ఈ మూడింటిలో ఒకటి ఎంచుకోమన్నారు.

మసీదులన్నింటినీ తిరిగి చర్చిలుగా మార్చివేశారు. అలాంటి పునః క్రైస్తవీకరణ కూడా బలవంతంగానే జరిగినది. స్పెయిన్ దేశస్థులు తమ స్వాభిమానాన్ని, సంస్కృతిని తిరిగి కాపాడుకున్నారు. ఈ చర్యను ప్రపంచంలో ఎవ్వరు విమర్శించలేదు.

రష్యా వారు పోలెండ్ దేశాన్ని ఆక్రమించుకున్నారు. రష్యా వారు క్రైస్తవులే. పోలాండ్ వారు క్రైస్తవులే. పోలెండ్ రాజధాని వార్సాలో రష్యా వారు రష్యన్ ఆర్థోడాక్స్ చర్చిలను నిర్మించారు. 1918లో రష్యా ఆక్రమణ అంతమైనది. పోలెండ్ పౌరులు స్వతంత్రులైనారు.

పోలెండ్ ప్రజలు వార్సాలో మొదట చేసిన పని రష్యన్లు నిర్మించిన రష్యన్ ఆర్థోడాక్స్ క్రిస్టియన్ కేథెడ్రాల్స్ ను కాలగిట్టడం. నిజానికి పోలెండ్ ప్రజలు క్రిస్టియన్లు. జీసుస్ ను కేథెడ్రాల్లోనే పూజిస్తారు కూడా. కానీ వారు రష్యన్లు నిర్మించిన కేథెడ్రాలును ఆరాధన స్థలంగా భావించలేదు. ఆ కట్టడాలను తమ బానిసత్వాన్ని గుర్తు తెచ్చే ప్రదేశంగా భావించి వాటన్నింటినీ కూల్చి వేశారు.

ఇదీ ప్రపంచ స్వాభిమాన స్వాతంత్ర్య చరిత్ర

దేశంలో ఉన్న మన ముస్లింలకూ బాబా్ కకూ ఏ రకమైన సంబంధం లేదు. వీరందరూ మతం మారిన హిందువులు. బాబర్ విదేశీ దురాక్రమణ దారుడు. కానీ మన ముస్లింలను కొంతమంది స్వార్థ రాజకీయ నాయకులు శత్రు శిబిరంలోకి నెట్టివేశారు. మరికొంతమంది ముస్లిం స్వార్థపర నాయకులు అధిక సంఖ్యాకుల మీద వీరిని రెచ్చగొట్టే పనిని నిరంతరం చేస్తూనే ఉన్నారు. కుహనా సెక్యులర్ వాదులు భావదాస్యంతో విదేశీ దురాక్రమణదారుడిని సమర్థిస్తూనే ఉన్నారు.

ప్రపంచంలో అనేక దేశాల ప్రజలు, నాయకులు ఆగష్టు 5 వ తేదీన శ్రీరామజన్మభూమి భూమిపూజ కార్యక్రమాన్ని భక్తిశ్రద్ధలతో తిలకించారు. బ్రిటిష్ ప్రధానమంత్రి వారి సతిమణి కలిసి శ్రీరాముడికి అభిషేకం చేశారు. భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ఐదుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం అయోధ్య రామనికే చెందుతుందని ఏకగ్రీవంగా తీర్పు ఇచ్చిన తర్వాత కూడా కొంతమంది అసంబద్ధ వాదనలు చేయడాన్ని చరిత్ర క్షమించదు.

మన జాతి చరిత్ర ఏమిటి? జాతీయ మహాపురుషులు ఎవరు? విదేశీ దురాక్రమణదారులు ఎవరు? వంటి ప్రశ్నలు మేల్కొంటున్న భారతదేశం వేసుకుంటున్నది. విశ్వజనీనమైన మన సంస్కృతిని యావత్తు ప్రజానీకం అర్థం చేసుకోవలసిన సమయం ఆసన్నమైనది. మన దేశానికే కాదు, మొత్తం ప్రపంచంలోనే నూతన దశ దిశా ఆరంభం కాబోతున్నది.

సత్యమేవ జయతే

వ్యాసకర్త : భాగ్యు, సహ సర్ కార్యవాహ, ఆర్ఎస్ఎస్

శిల్ప సుందరం... శీల బంధురం

‘శిల్ప సుందరం.. శీల బంధురం’... అయోధ్యలో నిర్మించ తలపెట్టిన రామమందిరం గురించి అవధాన సరస్వతి డాక్టర్ మాడుగుల నాగభణిశర్మ అన్న మాటలివి. భూమిపూజ సందర్భంగా ఒక టీవీ చానల్‌లో ఆయన ఎన్నో గొప్ప గొప్ప ఉపమానాలతో అద్భుత భాషణం చేశారు. అయోధ్య రామాలయం అంటే ఇటుకలు, స్తంభాల

మిశ్రమం కాదు. అది ఆత్మ గౌరవ వ్యక్తీకరణ. 500 ఏళ్ల పోరాటం తరువాత సాధ్యమైన విజయానికి గుర్తుగా భారతీయులు సగర్వంగా నిర్మించుకుంటున్న మహోన్నత కట్టడం. ఒక చరిత్రాత్మక న్యాయ పోరాటానికి గుర్తుగా అవతరిస్తున్న విజయస్తూపం. ఆ మందిర ప్రాథమిక నమూనా రెండు దశాబ్దాల క్రితమే రూపొందింది. ఇప్పుడు ఇంకొంత విస్తరించారు. కొత్త సోయగాలు అద్దారు. శతాబ్దాల పోరాటం, దీక్ష, త్యాగంతో సాధ్యమవుతున్న ఆ మందిరం ఎలా ఉండాలి? చూడగానే, లోపలికి ప్రవేశించగానే ఎన్ని తలపునకు రావాలి? ఎలాంటి ఆధ్యాత్మిక అనుభూతి పొందాలి? ఎలాంటి జాతీయతా ధారలలో తడిసి ముద్ద కావాలి? మొత్తంగా అంతటి భవ్యమందిరం ఆకృతి ఎలా ఉండాలి? ఇటు సంప్రదాయం, అటు సంఘర్షణల సమాహారమిది. అలాగే డాక్టర్ మాడుగుల మాటలోని ఆంతర్యం కూడా లోతైనది. ఆలయం కాబట్టి అది శిల్ప సుందరం. శీల బంధురం అంటే... అది రామలవారి సన్నిధానం. రాముడంటేనే శీలం. రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః అని కదా!

మూర్తిభవించిన ధర్మమే రామయ్య. అంటే భారతజాతి జెన్నత్యానికి ఆయన ప్రతీక. ‘రామో దీపయతి’ అంటారు. అంటే దీపింపచేసేవాడు రాముడు. ఆయన రాజ్యం అంటే శాననంతో కాదు, హృదయంలో ఆననం సాధించడం ద్వారా పాలించేది.

సరయూ తీరాన ఉన్న అయోధ్యాపురి ప్రాశస్త్యం గురించి ఎవరు ఎంతని వర్ణించగలరు? సప్త మోక్ష క్షేత్రాలలో ఒకటి అయోధ్య. త్రిమూర్తులు తపస్సు చేయడానికి ఇష్టపడే స్థలమే అయోధ్య అని ప్రతీతి. దేవతలు నివసించేది అని కూడా చెబుతారు. ఇవి వేద భాగమైన అరుణంలో ప్రస్తావించి ఉన్నాయి. అధర్వణం అయితే దేవతలే నిర్మించిన నగరమని ఘోషిస్తున్నది. అంతటి స్థల మహాత్మ్యం కలిగిన చోట, అంతటి పురాణ పురుషుడి మందిరానికి ఆకృతి ఇచ్చినవారు గుజరాత్‌లోని అహమ్మదాబాద్‌కు చెందిన సోంపురా కుటుంబీకులు. పదిహేను తరాల నుంచి సోంపురా కుటుంబీకులు ఆలయాలకు ఆకృతులు రచించే పవిత్ర వ్యాపకంలో ఉన్నారు.

అయోధ్య రామమందిరం నాగర శిల్ప శైలిలో నిర్మిస్తున్నారు. భారత్‌లో ఆలయ నిర్మాణానికి

చంద్రకాంత్ సోంపురా

అనుసరించే మూడు విధాలైన నిర్మాణ శైలులలో ఇదొకటి. మిగిలినవి డ్రావిడ, బసాల్. నాగర, డ్రావిడ శైలులలో దేనికదే భిన్నమైనవి. ఈ రెండింటి శైలుల కలయిక బసాల్‌లో కనిపిస్తుంది. నాగర శైలిలో ఆలయాల నిర్మాణం ప్రధానంగా ఉత్తర భారతంలోనే ఉంది. దీని ప్రకారం గర్భాలయాన్ని అష్టభుజి ఆకృతిలో నిర్మిస్తారు. సోమనాథ్ ఆలయం కూడా నాగర శైలిలోనే నిర్మించారు. మొదట అనుకున్న నమూనా ప్రకారం అయోధ్య ఆలయం రెండంతస్తులలో నిర్మించాలి. కానీ ఇప్పుడు మూడు అంతస్తులతో నిర్మిస్తున్నారు. దీని ప్రకారం ఆలయం పొడవు 360 అడుగులు, వెడల్పు 235 అడుగులు, ఎత్తు 161 అడుగులు. మూడో అంతస్తుతో ఎత్తు 33 అడుగులు పెరిగింది. మొదట అనుకున్న మూడు గోపురాలకు బదులు, ఇప్పుడు ఐదు గోపురాలు ఉంటాయి. మొదటి అంతస్తులో 160, రెండో అంతస్తులో 132, మూడో అంతస్తులో 74 స్తంభాలు ఉంటాయి. పది ఎకరాల స్థలంలో ఈ భవ్య మందిరం నిర్మిస్తారు. ఇనుక, ఇనుము ఉపయోగించరు. వేయేళ్ల పాటు పటిష్టంగా ఉండే విధంగా దీనిని నిర్మిస్తారు. ఇప్పుడు ప్రపంచంలోనే ఇది మూడో అతిపెద్ద హిందూ ప్రార్థనాస్థలంగా భువి మీద ఆవిర్భవించబోతున్నది.

విశ్వహిందూ పరిషత్ ఉద్ద్యమం మహోద్ధృతంగా ఉన్న కాలంలోనే, అంటే 1989లోనే ఒక నమూనాను సోంపురా కుటుంబీకులు రూపొందించారు. పరిషత్ ప్రముఖుడు అశోక్ సింఘాల్‌కు బిర్లా కుటుంబీకులు సోంపురా కుటుంబాన్ని పరిచయం చేశారు. కొన్ని తరాల నుంచి బిర్లాలు కట్టే ఆలయాలకు వీరే నమూనాలు గీస్తున్నారు.

సోంపురా కుటుంబీకుల వాస్తు పరిజ్ఞానం అంచనాకు అందనిది. గుజరాత్ సోమనాథ్ ఆలయానికి ఆకృతిని ఇచ్చినవారు ఆ కుటుంబీకులే. అనేక ముస్లిం దాడుల తరువాత నామమాత్రంగా మిగిలిన ఆ ఆలయాన్ని తొలి హోంమంత్రి సర్దార్ పటేల్ వునర్ నిర్మించే కార్యక్రమం చేపట్టారు. అంటే ఆ దివ్య ధామం కూడా భారతీయ ఆత్మకు గర్వకారణమే. అలాగే అక్షరధామ్ కూడా వారి

మస్తిష్కం నుంచి రూపుదిద్దుకున్నదే. అలాంటివారిని అయోధ్య రామమందిర ఆకృతి కోసం ఎంపికచేశారు. లండన్‌లోని స్వామి నారాయణ్ ఆలయం, అమెరికాలోని హిందూ దేవాలయాలకు రూపకల్పన చేసిన వారు వీరే. ఇప్పుడు అయోధ్య ఆలయం రూపకల్పనను ఆ కుటుంబంలో చిన్నవారైన నిఖిల్ (55), ఆశిష్ (49) చేపట్టారు. వీరిద్దరు తండ్రి చంద్రకాంత్ (77) పర్యవేక్షణలో పనిచేస్తున్నారు. వయసు రీత్యా ఆయన ఇప్పుడు ఇంటి నుంచే పనిచేస్తున్నారు. అయోధ్య తీర్థక్షేత్ర ఏర్పాటు చేసిన సమావేశాలకు నిఖిల్ హాజరయ్యేవారు. సోమనాథ్ ఆలయ నిర్మాణం పని చంద్రకాంత్ ఎక్కువ చేయగా, వారి తాతగారు ప్రభాశంకర్ పర్యవేక్షించారు.

ప్రభాశంకర్ శిల్పశాస్త్రం గురించి 14

పుస్తకాలు రాశారు. పద్మశ్రీ పురస్కారం కూడా దక్కింది. చంద్రకాంత్ తండ్రి బలదేవ్ సోంపురా దురదృష్టవశాత్తు ఆయన 51వ ఏట ఒక ప్రమాదంలో కన్నుమూశారు. ఇప్పుడు నిఖిల్ కుమారుడు కూడా ఇదే వ్యాపకంలోకి వచ్చారు. ఆయన కూడా అయోధ్య మందిర నిర్మాణంలో వీరితో కలసి పనిచేస్తున్నారు. ఇప్పుడు వీరి చేతిలో అయోధ్యతో పాటు ఇంకో ఏడు ప్రాజెక్టులు ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం గుజరాత్‌లోనే దేవస్థాన పావాగాథ్ అనే ప్రాజెక్టు వీరి చేతుల మీదుగానే రూపొందుతున్నది. ★

అష్టావక్ర మహాముని తన ఆశ్రమంలో కొంతమంది సన్యాసులకు విద్యను బోధించేవాడు. ఆ సన్యాసులకు జనకుడంటే అయిష్టత ఉండేది. అతడు వచ్చినప్పుడల్లా గురువు ఎక్కువ సమయం రాజుతో గడుపుతూ ఉండటం, వారిద్దరిమధ్యా ఉన్న అవగాహనా శిష్యులకు నచ్చేది కాదు. జనకుడిని చూసినప్పుడు అష్టావక్రుడి ముఖంలో కనిపించే ఆనందం, వీరికి బోధించేటప్పుడు కనిపించేది కాదని సన్యాసుల భావన. గురువు వక్షపాతంతో వ్యవహరిస్తున్నట్లు తోచేది. “అతడు ఒక రాజు. అతడికి రాజ్యం, రాణులు, పిల్లలు, కీర్తి, అన్నీ ఉన్నా ఇక్కడికే వస్తాడు. అసలు ఇతనిలో ఆధ్యాత్మికత ఇంతైనా ఉందా? గురువు అతనిలో ఏమి చూసి అంతగా విలువ ఇస్తున్నాడు? ఆతను అప్పుడప్పుడు వస్తాడు. మనం ఇక్కడే ఉండి గురువుకి సేవ చేస్తూ విద్యని అధ్యయనం చేస్తున్నాం. అయినా ఆయన మనని లక్ష్య పెట్టరు. రాజులో ఉన్న గొప్పతనం ఏమిటో?” అని శిష్యులు పరస్పరం మాట్లాడుకునే వారు.

అష్టావక్రుడు సన్యాసులలో పెరుగుతున్న ఈ భావాలను గ్రహించాడు. దీనికి నివృత్తి ఆలోచించాడు. ఒకరోజు శిష్యులకు విద్యను బోధిస్తున్నాడాయన. ఆ సమయంలో జనకుడు కూడా అక్కడే ఉన్నాడు. ఉపన్యాసం కొనసాగుతున్న సమయంలో ఒక భటుడు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చి జనక మహారాజుకి నమస్కరించి “మహారాజా! మన రాజభవంతికి నిప్పంటుకుంది. రాజ్యమంతా అగ్నికి అహుతి అవుతోంది. అంతా అస్తవ్యస్తంగా ఉంది” అన్నాడు. జనకుడు వెంటనే లేచి ఆ భటుడిని కోప్పడుతూ, “వెళ్ళిపో ఇక్కడినించి. ఈ సత్సంగాన్ని చెడగొట్టటానికి నీకెంత ధైర్యం? పైగా నా గురువుకి

సన్యాసులూ-కోతులూ

కాకుండా నాకు నమస్కరిస్తావా? ” అని అరిచాడు. ఆ భటుడు భయంతో అక్కడినించి వెళ్లిపోయాడు. అష్టావక్రుడు తన ఉపన్యాసం కొనసాగించాడు.

కొన్ని రోజుల తరువాత అష్టావక్రుడు జనకుడితోపాటు అందరికీ పాఠం బోధిస్తున్నాడు. మధ్యలో ఒక సేవకుడు అరుస్తూ వచ్చి “గురువుగారూ ఆశ్రమం నిండా కోతులు. అవి సన్యాసులందరి బట్టలు చింపేస్తున్నాయ్” అన్నాడు. అది విన్న సన్యాసులందరూ లేచి బట్టలు ఆరేసే చోటుకి పరిగెత్తారు. అక్కడికెళ్లి చూసే సరికి కోతులూ లేవు. బట్టలకీ ఏమీ కాలేదు. జరిగిన విషయం వారికి అర్థమైంది. తల వంచుకుని గురువు దగ్గరకి వచ్చారు. అప్పుడు పాఠంలో భాగంగా అష్టావక్రుడు ఇలా అన్నాడు. “ చూడండి. జనకుడు ఒక రాజు. కొన్ని రోజుల క్రితం అతడి రాజ్యం అగ్నికి అహుతి అయింది. రాజ్యం, ధనం, మందిరం, అన్నీ దగ్ధమైపోయాయి. ఆ సమయంలో కూడా అతడికి సత్సంగం చెడినందుకే కోపం వచ్చింది. అదొక్కటే అతడికి ముఖ్యం.” “మీరు

సన్యాసులు. రాజ్యాలు, మందిరాలూ, భార్యా, పిల్లలూ ఏవీ లేవు. అయినా మీ బట్టలని కోతులు చింపుతున్నాయని తెలియగానే లేచి ఆదుర్దాగా పరిగెత్తారు. మీరు వేసుకునేవి ఇతరులెవరూ ఇల్లు తుడవటానికి కూడా వాడలేని అంగవస్త్రాలు. అలాంటి విలువలేని బట్టల కోసం మీరు నా మాటైనా వినకుండా పరిగెత్తారు. మీలో సన్యాసం ఏది? అతడు రాజే అయినా నిజమైన సన్యాసి. మీలో సన్యాసం లేదు. మీరున్నదెక్కడ? అతడున్నదెక్కడ?” అన్నాడు. మనిషిలోని అంతర్గత పురోగతికీ బాహ్యంగా అతడుచేసే పనులకీ ఏమాత్రం సంబంధం లేదు. మనిషి అంతర్గతంగా ఏమి చేస్తున్నాడనేదే ముఖ్యం. పరిస్థితులకూ, అవసరానికీ, కర్తవ్యానికీ అనుగుణంగా మీరు చేసేవే బయటి పనులు. సమాజపరంగా అవసరమే అయినా, మీరు మీ లోపల ఎలా ఉన్నారు అనేదే ముఖ్యమైన విషయం అని బోధించాడు. సన్యాసులకు తాము చేసిన తప్పిదం, జనకుని గొప్పతనం రెండూ తెలిసాయి. ★

కోరికలు మనిషిని మానవత్వం నుంచి దానవత్వానికి దిగజారుస్తాయి. మనస్సును అదుపులో పెట్టుకోవడానికి సంత్వప్తి ఓ చక్కని మార్గం. ఈ లోకంలో త్వరగా అంతరించిపోతున్న అంశం ‘త్వప్తి’. మానవుడికి త్వప్తి లేకపోవడం వల్లనే లోకంలో శాంతి సుఖాలు కరువవుతున్నాయి. కోరికలు అనంతం. ఒక కోరిక తీరగానే మరో కొత్తకోరిక పుట్టుకొస్తుంది. వీటిని అదుపు చేయకపోతే జీవితం నాశనమవుతుంది. పురాణేతిహాసాలలో ప్రతి నాయకుల ద్వారా అందించిన సందేశం అదే. ఎందరెందరో మహామహాలు సైతం త్వప్తిలో ఉండే ఆనందాన్ని తెలుసుకోలేక వతనం చెందారు. ఆధ్యాత్మిక జీవన విధానంలో త్వప్తిగురించి పదేపదే ప్రస్తావించడానికి కారణం అదే. సుఖాల సంపదలమీదే మోజు పెంచుకుని వాటి కోసమే

జీవిస్తే చివరికి అసంతృప్తి మిగులుతుంది.

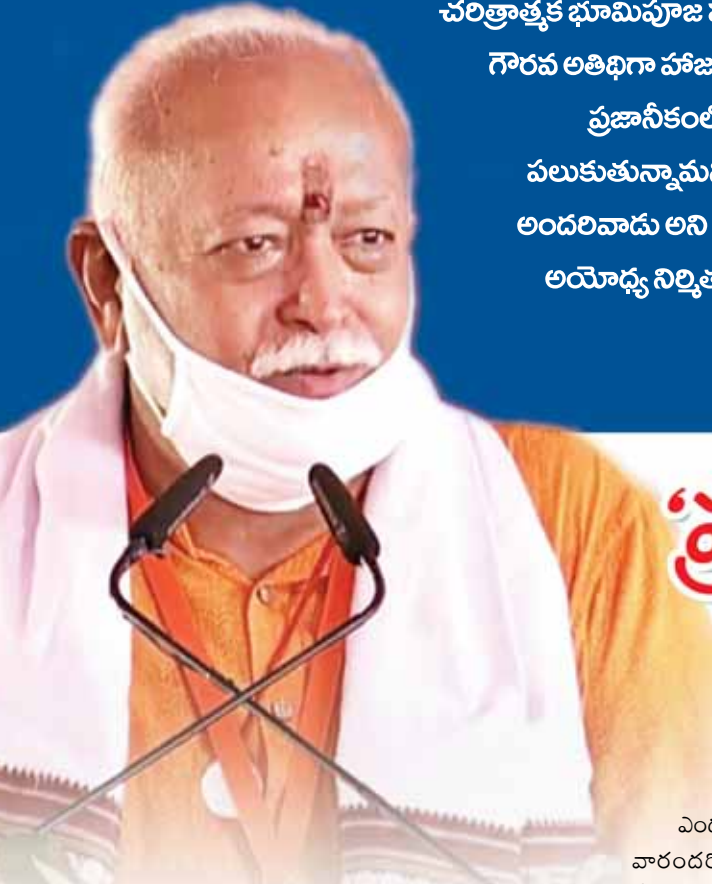
అసంతృప్తికి అసలు కారణం మానసిక ఒత్తిళ్లు. వీటి నుంచి దూరంగా ఉండాలంటే మనసును ప్రసన్నంగా, శాంతంగా ఆరోగ్యంగా ఉంచడం నేర్చుకోవాలి. మనిషి మరణ ధర్మానికి ఎదురీడలేడు. అందుకే కర్తవ్యమనే జ్యోతిసందుకొని ముందుకు

సంతృప్తి

సాగిపోవాలి. సృష్టి ధర్మాన్ననుసరించి కాలధర్మ ముంటుంది. ఎవరికోసం ఏదీ ఆగదు. కాలచక్రం తిరిగిపోతూ ఉంటుంది. ఈ కాలగతిలో మనం సుఖంగా బ్రతుకుతూ, ఇతరులను ప్రశాంతంగా బ్రతకనివ్వాలి.

ముక్త మధ్యలోనే పువ్వు వికసిస్తుంది. అలాగే

మనిషి కూడా కష్టసమయంలో చిరునవ్వును వీడరాదు. సంతోషం లేకపోతే, ప్రశాంతత కరువవుతుంది. ప్రశాంతత లేకపోతే మనశ్శాంతి లేదు. మనశ్శాంతి లేకపోతే సరైన జీవనయాత్ర లేదు. అందుకే ముక్త మధ్య పువ్వాన్ని వేదం ప్రమాణంగా చూపిస్తుంది. ఈ సంసారమనే యాత్రలో మనిషికి సుఖదుఃఖాలతో కలిసిన ఎన్నో అనుభవాలు ఎదురవుతాయి. వాటిని మనసులోనికి రానీయకుండా ఆత్మధైర్యంతో ఎదుర్కొని ప్రసన్నంగా జీవించే అలవాటు చేసుకోవాలి. మానసికంగా మనిషి నలిగిపోతే, దానికి వైద్యశాస్త్రంలో కూడా మందు లేదు. త్వప్తిలేని మనుషులకు ఈ లోకమంతా అందించినా ఇంకా ఏదో లోటు కనిపిస్తుంది. కనుక భగవంతుడు అందించిన వాటితో త్వప్తిచెందటం అలవాటు చేసుకోవాలి. ★

చరిత్రాత్మక భూమిపూజ మహోత్సవానికి పూజ్య సర్ సంఘచాలక్ మోహన్జీ భాగవత్ గౌరవ అతిథిగా హాజరయ్యారు. ఈ భూమిపూజతో భవ్యమందిర నిర్మాణంతో పాటు ప్రజానీకంలో ఆత్మగౌరవ నిర్మాణానికీ, స్వావలంబన దృష్టికీ కూడా శ్రీకారం పలుకుతున్నామని ఆయన అన్నారు. అందరిలోను రాముడు ఉన్నాడు, రాముడు అందరివాడు అని చెబుతూ, అయోధ్య మందిరంతో పాటు ప్రతి మనసులోను ఒక అయోధ్య నిర్మితం కావాలని, అప్పుడే ఈ యావత్ ప్రపంచాన్ని తనదిగా చూసే మహోన్నత దృష్టి నిర్మితమవుతుందని ఆయన అన్నారు. భూమిపూజ వేళ మోహన్జీ ఇచ్చిన సందేశం పారం:

'ప్రతి మనసులోను ఓ మందిరం'

పూజ్యులు మహంత నృత్యగోపాల్జీ మహారాజ్ సహా ఇక్కడ ఆసీనులైన సాధుసంతులు, ఆదరణీయులు, భారత ప్రజల ప్రియతమ ప్రధానమంత్రివర్యులు, గౌరవనీయ ఉత్తరప్రదేశ్ గవర్నరు, గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రివర్యులు, పుర సజ్జనులు, మాతృమూర్తులు, సోదరీమణులారా!

ఈ రోజు అందరికీ అన్ని విధాలుగాను సంతోషదాయకం. మనమంతా ఒక సంకల్పం చేసుకున్నాం. అందులో ముందుకు సాగేందుకు మనం చేయవలసిన పని గురించి ఆనాడు సంఘ సర్ సంఘచాలక్ బాలాసాహెబ్ దేవవర్న్, 'ఎంతో శ్రమకోరుస్తూ 20, 30 సంవత్సరాలు పనిచేయవలసి వస్తుంది, అప్పుడే ఈ కార్యం విజయవంతమౌతుంది' అని చెప్పడం నాకు జ్ఞాపకముంది. మనం 20, 30 ఏళ్లు పనిచేశాం. 30వ సంవత్సర ప్రారంభంలో ఆ సంకల్పం నెరవేర్చుకున్న ఆనందం మనకు లభిస్తున్నది. అందరూ హృదయపూర్వకంగా, ప్రాణాలు పణంగా పెట్టి పనిచేశారు. చాలామంది ప్రాణాలర్పించారు. వాళ్లందరూ సూక్ష్మరూపంలో ఇక్కడే ఉన్నారు. అనేకమంది ప్రత్యక్షంగా వీక్షించలేకపోతున్నారు. పరిస్థితుల కారణంగా వారు రాలేకపోయారు. రథయాత్రకు నేతృత్వం వహించిన అడ్వాణీ గారు ఇంటి దగ్గర కూర్చొని ఈ కార్యక్రమాన్ని చూస్తూ

ఉండవచ్చు. ఇంకా ఎందరెందరో రాగలిగేవారే, కాని వారందరిని పరిస్థితుల కారణంగా పిలవలేక పోయారు. వాళ్లందరు కూడా తాము ఉన్నచోట నుండే వీక్షిస్తూ ఉండవచ్చు. నేను దేశమంతటా ఆనందోత్సాహాన్ని చూస్తున్నాను. వందల సంవత్సరాల ఆకాంక్ష నెరవేరిన క్షణంలోని ఆనందమిది.

ఇప్పుడు అన్నిటికన్నా ఆనందింపచేసే విషయమేమిటంటే భారత్ను స్వావలంబన దేశంగా తయారు చేయడానికి కావలసిన ఆత్మవిశ్వాసం, ఆత్మజ్ఞానం సగుణ సాకారంగా ప్రతిష్ఠితమయ్యే శుభారంభం ఈనాడు జరుగుతున్నది. అదేమిటంటే ఆధ్యాత్మిక దృష్టి. అది 'సియా రామమయ సబ్ జగ జానహి' (ప్రపంచమంతా నీ తారామమయమని తెలుసుకోవాలి). ప్రపంచమంతటినీ తనలో చూసుకొనే దృష్టి. తనలోనే ప్రపంచాన్నింతటినీ చూసుకొనే దృష్టి వల్లనే భారతదేశంలోని ప్రతి వ్యక్తి వ్యవహారం ఈనాటికి కూడా ప్రపంచంలో అందరికంటే ఎక్కువ సహృదయతతో కూడి ఉంటుంది. అదేవిధంగా ఈ దేశంలోని వసుధైక కుటుంబ భావన అందరిలోను ఉంటుంది. ఇటువంటి స్వభావంతోపాటు, కర్తవ్య నిర్వహణ, భౌతిక ప్రపంచంలోని మాయకు సంబంధించిన అన్ని సంతకాల నుండి మార్గాలను ఏర్పరుచుకుంటూ సాధ్యమైనంతవరకు అందరిని తోడుగా తీసుకొని వెళ్లే ఒక పద్ధతి ఉంటుంది. ఇది ఇక్కడ ఏర్పడుతున్నది. పరమవైభవ సంపన్నంగా

అందరి క్షేమం కోరే భారత్ నిర్మాణానికి వ్యవస్థా నిర్వహణ సామర్థ్యం గల చేతుల మీదుగా ఈనాడు శుభారంభం జరుగుతున్నది. ఇది అత్యంత ఆనందకరమైన విషయం.

ఈ రోజు అందరినీ స్మరించుకుంటున్నాం. అశోక్ సింఘాల్ గారు, పూజ్య మహాత్ పరమహంస దాస్ జీ ఈ రోజు మన మధ్య ఉంటే ఎంతో బాగుండునని సహజంగానే అనిపిస్తుంది. అయినా వాళ్ల ఆశయం ఎలా ఉంటే అలానే జరుగుతుంది. వాళ్లు మనస్ఫూర్తిగా ఈ ఆనందాన్ని అనుభవిస్తున్నారని నేను నమ్ముతున్నాను. అదేకాకుండా ఈ ఆనందాన్ని వారు వందలరెట్లు పెంచుతున్నారు. ఈ ఆనందంలో ఒక స్ఫూరణ ఉంది. ఒక ఉత్సాహం ఉంది. మనం చేయగలం, మనమే చేయాలి, ఇదే చేయాలి.

వితద్దేశ ప్రసూతస్య సకాశాదగ్రజన్యన:

స్వం స్వం చరిత్రం శిక్షేరన్ముద్భిష్యాం సర్వ మానవా:

జీవనాన్ని ఇచ్చే విద్యను మనం అందరికీ అందించాలి. ఇప్పుడు కరోనా వాతావరణం ఉంది. ప్రపంచమంతా అంతర్ముఖమై ఉంది. పొరపాటు ఎక్కడ జరిగింది, దీని నుండి బయటపడే మార్గం ఏముందని ఆలోచిస్తున్నది.

ప్రపంచం రెండు మార్గాలను సూచింది. ఏదైనా మూడో మార్గముందా? అని ఆలోచిస్తున్నది. అవును ఉంది. ఆ మార్గం మన దగ్గర ఉంది. మనం చూపగలం. ఆ మార్గమేదో చూపించవలసిన పని కూడా మనమే చేయాలి. ఆ పని పూర్తిచేయాలనే సంకల్పం కూడా ఈ రోజే తీసుకోవాలి. దానికీ

మోదీతో మోహన్జీ భాగవత్

కావలసిన తపస్సు, పురుషార్థం మనం సాధించాం. ప్రభు శ్రీరాముని జీవితం నుండి ప్రారంభిస్తే ఈనాటి వరకు ఆ పురుషార్థాలన్నీ అంటే పరాక్రమం, ధైర్యం మన నరనరంలోను గమనించగలం. వాటిని మనం కోల్పోలేదు, మన దగ్గరే ఉన్నాయి. మనం ప్రారంభిస్తే చాలు, పూర్తవుతుంది. ఈ రకమైన విశ్వాసం, ప్రేరణ, ఉత్సాహం ఈ రోజు నుండే మనకు, భారతీయులందరికీ లభిస్తున్నది. ఇందులో ఎవరికీ మినహాయింపు లేదు. ఎందుకంటే రాముడు అందరివాడు. అందరిలో రాముడున్నాడు.

ఇప్పుడిక్కడ భవ్యమైన మందిరం నిర్మాణమౌతుంది. ప్రక్రియ ప్రారంభమైంది. బాధ్యతలు కూడా అప్పగించడం పూర్తయింది. ఎవరి పని వారు చేస్తారు. ఆలాంటిప్పుడు మనందరం చేయవలసిన పని ఏముంటుంది? మనందరం మన మనసులో ఉన్న అయోధ్యను అలంకరించుకోవాలి. శోభాయమానం చేసుకోవాలి.

ఏ ధర్మానికి మూర్తిభవించిన మూర్తిగా ప్రభు శ్రీరాముడిని భావిస్తామో అది అందరినీ కలుపుతుంది, అందరి ఉన్నతిని కోరుతుంది. ఆ ధర్మ ధ్వజాన్ని భుజాన ధరించి సమస్త ప్రపంచానికి నుఖశాంతులను ప్రసాదించే భారత్ ను నిలబెట్టగలగాలి. అందుకోసమే మనసులో అయోధ్యను నిర్మించుకోవాలి. ఇక్కడ జరిగే మందిర నిర్మాణంతో పాటుగా మన మనసులో అయోధ్య నిర్మాణం కూడా జరుగుతూ ఉండాలి. ఈ మందిర నిర్మాణం పూర్తికావడానికి ముందే మన అంతరంగ అయోధ్య నిర్మాణం కూడా పూర్తి కావాలి. ఇది చాలా అవసరం. ఈ మందిరం ఎలా ఉంటుందో తులసీదాసు రామచరిత మానస్ లో వివరించాడు.

‘కామ కోహ మద్ మాన్ న మోహ !
లోభ న ఛోభ న రాగ న ద్రోహ!!
జిహ్వ కే కపట దంభ సహి మాయా!
తిన్ద్ర కే హృదయ బసహ రఘురాయా!!

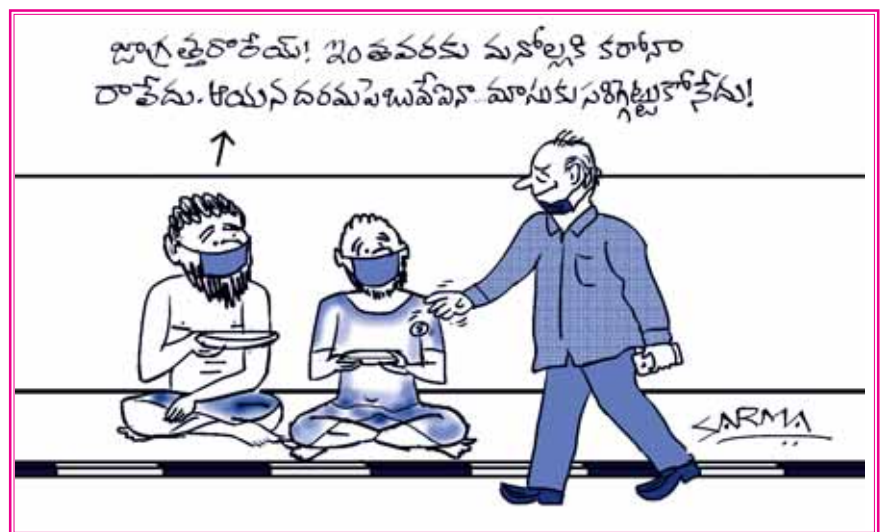
జాతి పాంతి ధను ధరము బడాయా!
ప్రియ పరివార్ సదన్ సుఖ దాయా!!
సఖ తజి తుష్టహి రహయి ఉర్ లాయా!
తెహిం కే హృదయ రహహు రఘురాయా!!

(కామం, క్రోధం, మదం, దురభిమానం, మోహం, అనురాగం, లోభం, క్షోభ, ద్రోహం ఉండకూడదు. ఎవరిలో కపటం, మిథ్యాభిమానం, మాయ ఉండదో వారి హృదయంలోనే రఘురాముడుంటాడు. కుల మతాలు, ధనం కాదు ప్రియమైన కుటుంబ గృహమే సుఖాన్ని ఇస్తుంది. అన్నింటిని త్యజించిన హృదయంలోనే రఘురాముడుంటాడు).

మన హృదయం కూడా శ్రీరామ నివాసం కావాలి. మనం అన్ని దోషాల నుండి, వికారాల నుండి, ద్వేషాల నుండి, శతృత్వభావన ముక్తులమై మాయా ప్రపంచం ఎలా ఉన్నప్పటికీ అందులో అన్ని రకాలుగా మనుసుకోగలిగే సామర్థ్యాన్ని పొందాలి. హృదయంలోని అన్ని రకాల భేదాలకు తిలాంజలి సమర్పించి, కేవలం మన దేశవాసులనేకాదు చరాచర

మన హృదయం కూడా శ్రీరామ నివాసం కావాలి. మనం అన్ని దోషాల నుండి, వికారాల నుండి, ద్వేషాల నుండి, శతృత్వభావన ముక్తులమై మాయా ప్రపంచం ఎలా ఉన్నప్పటికీ అందులో అన్ని రకాలుగా మనుసుకోగలిగే సామర్థ్యాన్ని పొందాలి. హృదయంలోని అన్ని రకాల భేదాలకు తిలాంజలి సమర్పించి, కేవలం మన దేశవాసులనేకాదు చరాచర జగత్తును తనదిగా స్వీకరించే సామర్థ్యం గల ఈ దేశంలోని వ్యక్తినీ, ఇలాంటి సమాజాన్నీ నిర్మించే పని ఇది.

జగత్తును తనదిగా స్వీకరించే సామర్థ్యం గల ఈ దేశంలోని వ్యక్తినీ, ఇలాంటి సమాజాన్నీ నిర్మించే పని ఇది. ఈ సమాజాన్నీ నిర్మించే పనికి సాకారరూపం ఇక్కడ నిర్మాణం కాబోతున్నది. ఈ రూపం మనందరికీ ఎల్లప్పుడు ప్రేరణ ఇస్తూనే ఉంటుంది. భవ్య రామ మందిర నిర్మాణ కార్యక్రమం అంటే, భారతదేశంలోని లక్షల రామ మందిరాలకు సమాంతరంగా మరొక మందిరాన్ని నిర్మించే కార్యక్రమం కాదు. కాని దేశంలోని మందిరాలలో ప్రతిష్ఠించుకున్న మూర్తుల లక్ష్యం, ఆశయం ఏమిటో ఆ ఆశయాల పునఃశ్చరణ, పునఃస్థాపన చేసే శుభారంభం ఈ రోజు ఇక్కడ సమర్థవంతమైన చేతుల మీదుగా జరిగింది. ఈ మంగళ ప్రదమైన సమయంలో, ఈ ఆనందమయ క్షణంలో నేను మీ అందరికీ అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. ఈ సమయంలో నా మనసులో వచ్చిన భావాలను మీ దృష్టికి తీసుకువస్తూ, మీ ముందుంచుతూ మీ దగ్గర సెలవు తీసుకుంటాను, ధన్యవాదాలు. ★

కారారి సోదరుల స్పృత్యర్థం..

అయోధ్యలో భూమిపూజ వెనుక ఎన్నో త్యాగాలు ఉన్నాయని అగస్త్య 5వ జరిగిన కార్యక్రమంలో ఆర్ఎస్ఎస్ అధినేత మోహన్ భాగవత్ అన్నారు. అయోధ్యలో మరణించినవారు కొందరైతే, అయోధ్య బయట, ఆ కారణంగానే చనిపోయినవారు ఇంకా ఎందరో. రామ్ కుమార్ కొరారి(23), శరత్ కుమార్ కొరారి(20) అయోధ్యలో జరిగిన కాల్పులలో మరణించారు. భూమిపూజకు హాజరు కావలసిందిగా వీరి కుటుంబ సభ్యులను రామజన్మభూమి తీర్థ క్షేత్ర ట్రస్ట్ అహ్వానించింది. ముప్పయ్యే ఏళ్ల క్రితం అయోధ్యలో కరసేవకుల మీద జరిగిన కాల్పులలో ఈ సోదరులు ఇద్దరు కూడా చనిపోయారు. అక్టోబర్ 30-నవంబర్ 2 మధ్య ఈ రక్తకాండ జరిగింది. ఈ ఇద్దరు పోలీసులు సమీపం నుంచి కాల్పుడం వల్ల మరణించినట్లు వెల్లడి కావడంతో దేశంలో పెద్దఎత్తున విమర్శలు వచ్చాయి. కోల్తకాకు చెందిన ఈ ఇద్దరు సోదరులు అయోధ్య వెళ్లి సోదరి పూర్ణిమ కొరారి వివాహానికి హాజరు కాగలమని చెప్పారు. కానీ తరువాత కాల్పులలో మరణించినట్లు సమాచారం అందింది. ప్రతి కార్తీక పున్నమికి పూర్ణిమ అయోధ్య వెళ్లి సోదరులకు నివాళి ఘటించి వస్తారు. ఈ ఇద్దరు పుట్టిన చోటు నుంచి, మూడు ఆర్ఎస్ఎస్ శాఖల స్థలాల నుంచి కూడా మట్టి తీసుకుని పూర్ణిమ భూమిపూజకు హాజరయ్యారు.

అటల్ జీ పూర్వీకుల నేల నుంచి మట్టి

రామ జన్మభూమి పునాదులలో వేయడానికి వివిధ పుణ్యక్షేత్రాల నుంచి, నదీతీరాల నుంచి మట్టి సంపాదించవలసిందిగా జన్మభూమి తీర్థ క్షేత్ర ట్రస్ట్ సాధుసంతులను, భక్తులను కోరింది. ఇలా అయోధ్యకు తీసుకువెళ్లిన మట్టిలో అటల్ బిహారీ వాజపేయి పూర్వీకుల స్వస్థలం బెతేశ్వర్ లోని మట్టి కూడా ఉంది. అగ్రాలోని మహావీర్ దిగంబర్ జైన్ ఆలయం నుంచి కూడా మట్టిని సేకరించారు. ఎక్కడ నుంచైనా మట్టిని మంత్ర సహితంగానే సేకరించారు. అశోక్ సింఘాల్ స్వస్థలం (అగ్రా) నుంచి కూడా మట్టి సేకరించారు.

గోద్రా మృతులను తలుచుకుంటూ...

ఫిబ్రవరి 27, 2002... ఆ

రోజు ఉదయం సబర్మతీ ఎక్స్ప్రెస్ లోని బోగీ ఎస్-6 దగ్గరైన ఘోర దురంతాన్ని రామభక్తులు ఎవరూ

మరచిపోలేదు. మొత్తం 59 మంది రామభక్తులు సజీవ దహనమైనారు. వీరంతా కరసేవ కోసం, దర్శనం కోసం అయోధ్య వెళ్లి తిరిగి వస్తుండగా గుజరాత్ లోని గోద్రా రైల్వే స్టేషన్ కు సమీపంలోనే ఈ అమానవీయ ఘటన జరిగింది. గుజరాత్ లోని ఆనంద్ జిల్లా రూన్ గ్రామం నుంచి వెళ్లిన 18 మహిళలు సహా మొత్తం 24 మంది ఆ బోగీలో ఉన్నారు. మహిళలలో ఆరుగురు చనిపోయారు. ఆనాడు బతికి బయటపడిన జయంతిబాయి, ఇన్సాన్ కు భూమిపూజ జరుగుతున్నందుకు సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. ఆనాడు మరణించిన వారిది త్యాగమని తాము భావిస్తామని కూడా అన్నారు.

ఆలయ నిర్మాణమే జయలలిత ఆకాంక్ష

అయోధ్యలో రామాలయ నిర్మాణం జరగాలని అన్నాడిఎంకె దివంగత నేత, ఒకనాటి ముఖ్యమంత్రి జె. జయలలిత ఆకాంక్షించారు. తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి కె. పళనిస్వామి అగస్త్య 4వ తేదీన ఈ విషయం వెల్లడించారు. అలాగే భూమిపూజ కార్యక్రమం శుభప్రదంగా జరగాలని కూడా పళనిస్వామి శుభ సందేశం పంపారు. నవంబర్ 23, 1992న జరిగిన జాతీయ సమైక్యతా మండలి సమావేశంలో రామాలయ నిర్మాణం జరగాలని ఆమె కోరారని పళనిస్వామి గుర్తు చేశారు. అలాగే అయోధ్యలోనే మసీదు కూడా నిర్మించాలని ఆమె భావించారట. హిందూ ముస్లిం ఐక్యత ద్వారా సమైక్యత సాధించాలన్నదే జయలలిత విధానమని పళనిస్వామి విడుదల చేసిన అధికారిక ప్రకటనలో పేర్కొన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొంటున్నందుకు ప్రధాని నరేంద్ర మోదీకి, సుప్రీం తీర్పు తరువాత నిర్మాణం ప్రారంభించినందుకు కేంద్రానికి కూడా తమిళనాడు ముఖ్యమంత్రి అభినందనలు తెలియచేశారు.

భక్తి అయోధ్య మీద... చిత్తం అగాడి కొలుపు మీద

ప్రధాని మోదీ అక్కడ అయోధ్యలో భూమిపూజ చేస్తుంటే, మహారాష్ట్రలో అగాడి కూటమి కుమిలిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇందుకు కారణం - శివసేన అధికార పత్రిక 'సామ్నా'లో భూమిపూజ సందర్భంగా ప్రచురించిన ఒక వ్యాపార ప్రకటన. ఆ ప్రకటన కాంగ్రెస్, ఎన్సీపీలకే కాదు, ఘనత వహించిన సెక్యూలర్ వాదులెల్లరకు కూడా పుండు మీద కారం రాసినట్టు చేయగలదు మరి! 1992 డిసెంబర్ 6న అయోధ్య కట్టడం నేలకూలింది. ఆ కూల్చివేత ఫోటో ఆ ప్రకటనలో ఉంది. అంతేకాదు, దానిపైన స్వర్ణీయ బాల్ రాక్రే ఫోటో వేశారు. 'ఈ పని ఎవరో చేశారు (అంటే మసీదును నేలమట్టం చేయడం) వారిని చూసి గర్విస్తున్నాను' అన్న వ్యాఖ్య కూడా బాల్ రాక్రే ఫోటోకు జోడించారు. అక్కడితోనే ఆగలేదు. కింద ఉద్ధవ్ రాక్రే, ఆదిత్య రాక్రేల బొమ్మలు కూడా అందంగా అచ్చు వేశారు. ఇది శివసేన కార్యదర్శి మిలింద్ సర్వేకర్ వేయించుకున్నారు. ఉద్ధవ్ రాక్రే మొదట భూమిపూజకు హాజరవు తారనే అనుకున్నారు. కానీ చివరి క్షణంలో పర్యటన రద్దు చేసుకున్నారు. ప్రస్తుతం ఆయన పట్టిన సెక్యూలర్ దీక్షకు అది భంగం కదా! అక్కడికి ప్రధాని వెళ్లడం చాలా ముఖ్యం. కార్యక్రమం విజయవంతంగా జరగాలని కోరుకుంటున్నట్టు అంతకు ముందురోజు ఆ పార్టీ నాయకుడు సంజయ్ రౌత్ ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు. ప్రధాని మోదీ అయోధ్య వెళ్లడం కంటే ఈ దేశంలో సువర్ణపుట్టం వేరొకటి ఉండదు అని కూడా సామ్నా సంపాదకీయంలో వ్యాఖ్యానించారు. కొవిడ్ 19 పుణ్యమా అని దేశ ప్రజలు భూమిపూజ ఘట్టాన్ని చూడలేక పోతున్నారు. అయితేనేం, వారందరికీ రాములవారి ఆశీస్సులు ఉంటాయి అని కూడా సంపాదకీయంలో రాశారు.

సేవ్ సి స్థితి

బాబులాల్ బెలర్... ఇది అయోధ్య నగరంలో ఓ చిన్న దుకాణం. కానీ ఇప్పుడు ఈ దుకాణం పేరు దేశం మొత్తం వినిపిస్తున్నది. అందుకు కారణం ఒక్కటే - వీరు అయోధ్య బాలరాముడికి దుస్తులు కుడతారు. వీరు ప్రధానంగా అయోధ్య దేవుళ్ళకీ, సాధుసంతులకీ దుస్తులు కుట్టి ఇస్తారు. అంత పెద్ద నగరంలో ఈ చిన్న దుకాణానికి మాత్రమే ఆ భాగ్యం దక్కింది. అయితే ఈ కుటుంబం నాలుగు తరాల నుంచి ఈ పనిలోనే ఉంది.

శంకర్లాల్ శ్రీవాస్తవ, భగవత్ ప్రసాద్ 'పహాడీ' సోదరులు ప్రస్తుతం ఈ దుకాణం నిర్వహిస్తున్నారు. భూమిపూజ రోజున అయోధ్య రామయ్య ధరించిన దుస్తులు కూడా వీరి చేతుల మీదుగా సిద్ధమైనవే. ఆ రోజు యావత్ భారతదేశమే కాదు, ప్రపంచంలో పలు చోట్లా కూడా ఆ కార్యక్రమం ప్రత్యక్ష ప్రసారం జరిగింది. మా పంశీకులు నాలుగు తరాల నుంచి రాముడికి బట్టలు కుడుతున్నామని భగవత్ ప్రసాద్ సగర్వంగా చెప్పాడు. వీరి తండ్రి బాబులాల్ జీవించి ఉండగా, కుట్టు మిషన్ ను రాముడు ఉన్న చోటకే పట్టుకు వెళ్లి బట్టలు కుట్టేవారట. ఇప్పుడు మాత్రం దుకాణంలోనే బట్టలు కుట్టి పట్టుకు వెళుతున్నారు. అక్కడి విగ్రహాల కొలతలు వీరికి కరతలామలకం. 1994లో బాబులాల్ మరణించిన తరువాత ఈ ఇద్దరు కుమారులకు ఆ అవకాశం వారసత్వంగా వచ్చింది.

కమలనాథ్ ఇంట హనుమాన్ చాలీసా పఠనం

'అయోధ్యలో రామాలయ నిర్మాణాన్ని మేం స్వాగతిస్తున్నాం. నిజానికి అయోధ్యలో ఇప్పుడు జరుగుతున్న అలయ నిర్మాణ ప్రక్రియ 1985లో రాజీవ్ గాంధీ ప్రధానిగా ఉండగానే మొదలయింది, శిలాన్యాస కూడా ఆయన హయాంలోనే, అంటే 1989లోనే ఆరంభమైంది'... మధ్యప్రదేశ్ మాజీ ముఖ్యమంత్రి, కేంద్ర మాజీ మంత్రి, కాంగ్రెస్ ప్రముఖుడు కమల్ నాథ్ అన్న మాటలివి. అయోధ్యలో భూమిపూజ జరగడానికి ఒక రోజు ముందు భోపాల్ లోని తన అధికార నివాసంలో ఆయన హనుమాన్ చాలీసా పఠన కార్యక్రమం పెద్ద ఎత్తున ఏర్పాటు చేశారు. దీనికి పెద్ద సంఖ్యలో కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకులు కూడా హాజరయ్యారు. కరోనా అంక్షలు ఉన్నప్పటికీ కూడా మాజీ ముఖ్యమంత్రి ఈ కార్యక్రమం చేపట్టారు. మధ్యప్రదేశ్ ప్రజానీకం తరపున ప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీ పదకొండు వెండి ఇటుకలను కూడా అయోధ్యకు పంపుతుందని ప్రకటించారు. రాములవారు, హిందుత్వం బీజేపీ సొంతమా ఏమిటి అంటున్నారు కమల్ నాథ్. ఆ మాట ఎవరూ అనలేదు మరి!

‘అయోధ్యలో’ దీపమైనా వెలిగించలేం కదా?’

అయోధ్య రామాలయ నిర్మాణోద్యమం వెల్లువెత్తడానికి కొంచెం ముందు నాటి ప్రధాని ఇందిరాగాంధీ ఆ పుణ్యక్షేత్రాన్ని అభివృద్ధి చేయాలని భావించారట. అందుకు తయారు చేసిన ప్రణాళిక పేరు ‘రామ్ కి పురి’ (రాముడి నగరం). 1980లో ఆమె మరొకసారి ప్రధాని అయిన తరువాత ఈ పథకానికి శ్రీకారం చుట్టారు కూడా. జెఎన్ యు ఆచార్యుడు ప్రాలే కానుంగో తన పుస్తకం ‘ఆరెస్సెస్ ట్రయస్ట్ విత్ పాలిటిక్స్’ (RSS Tryst With Politics) పుస్తకంలో పేర్కొన్నారు. అయితే చాలా కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ పథకాల వలెనే ఇది కూడా నిధులు రాక మూలన పడింది. ఆ సమయానికి ఆమె హిందువులకు మరింత దగ్గరయ్యే ప్రయత్నం చేశారు. పుణ్యక్షేత్రాలు, నదులు, ఆలయాలను సందర్శించడం అందులో భాగమే. ఆమె చర్యలను ప్రజలు కూడా విశ్వసించారు. జమ్మూకశ్మీర్ ఎన్నికలతో పాటు, ఢిల్లీ కార్పొరేషన్ ఎన్నికలలో కూడా బీజేపీ పరాజయం పాలు కావలసి వచ్చింది.

ఇందిర ఇలా కొంచెం హిందువుల వైపు మొగ్గారని అనిపించగానే కాంగ్రెస్ లోని కొందరు బాహింగానే ముస్లింలకు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడారు. వీహెచ్ పీ నాయకుడు చంపత్ రాయ్ ఇందుకు సంబంధించిన ఒక గాథను గుర్తు చేశారు. 1983లో ఆర్ఎస్ఎస్ హిందు జాగరణ్ మంచ్ పేరుతో ముజఫ్ఫర్ నగర్ లో ఒక సమావేశం ఏర్పాటు చేసింది.

అందులో మొరాదాబాద్ నుంచి ఐదు పర్యాయాలు లోకసభకు ఎన్నికైన దౌదయాల్ ఖన్నా పాల్గొన్నారు. మరొక కాంగ్రెస్ ప్రముఖుడు, జమ్మూకశ్మీర్ రాజవంశీకుడు డాక్టర్ కరణ్ సింగ్ అధ్యక్షత వహించారు. కరణ్ సింగ్ అప్పటికి పార్టీలో ఎంతో ప్రముఖుడు. ఇందిరకు సన్నిహితుడు. ‘రాముడు జన్మించిన అయోధ్యలో మనం ఒక పవిత్ర దీపాన్ని కూడా వెలిగించలేకపోతున్నాం’ అన్నారాయన. అంతేకాదు, ఆ సభకు హాజరైన అనేకమంది సాధుసంతులను ఉద్దేశించి, ‘80 శాతం ప్రజలు తమకు తాము హిందువులుగా చెప్పుకుంటూ బతికే ఈ దేశంలో అదెంత అవమానకరం?’ అని కూడా ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. హిందువులు అయోధ్య, మధుర, కాశీలను విముక్తం చేయాలని దౌదయాల్ ఖన్నా ఆ సభలోనే చెప్పారు. చంపత్ రాయ్ అభిప్రాయం ప్రకారం అయోధ్య విముక్తి ఉద్యమానికి అక్కడే బీజం పడింది. తరువాత జనవరి 4, 1984న ఎవరో వివాదాస్పద బాబ్రి కట్టడం మీద కపిధ్వజం ఎగరవేయడంతో అయోధ్య విముక్తి ఆలోచనలో మరొక అడుగు పడింది. ఆ వార్త దావానలంలా వ్యాపించడంతో జనం తండోపతండాలుగా వచ్చారు. అదే సంవత్సరం ఏప్రిల్ 7, 8 తేదీలలో ఆర్ఎస్ఎస్ పూర్వ సంఘచాలక్, స్వర్ణయ బాలాసాహెబ్ దేవరస్ సూచన మేరకు ఢిల్లీలో సాధుసంతులతో ధర్మసంసద్

జరిగింది. సాధుసంతులు, మత పెద్దలు ఉద్యమానికి ముందు వరసలో ఉంటే బావుంటుందన్న ఆలోచన కూడా దేవరస్ దే. ఈ సమావేశం తరువాత దేశ ప్రజలంతా ప్రముఖులకు విస్తృతాల వంటివి పంపారు. అందులో అయోధ్య, కాశీ, మధుర విముక్తి అంశం కూడా ఉంది. అంటే తిరిగి హిందువులకు అప్పగించాలి. అప్పుడే రామ జన్మభూమి ముక్తి యజ్ఞ సమితి ఏర్పడింది.

1980లో జరిగిన మొరాదాబాద్ మత కల్లోలాల తరువాత దౌదయాల్ ఖన్నా హిందుత్వ వైపు మొగ్గారు. ఇందుకు బలమైన కారణం ఉంది. ఏటా ఈద్ ఉల్ ఫితర్ ప్రార్థనల కోసం మసీదుకు వెళ్లి తిరిగి వస్తున్న ముస్లింలకు హిందువులు మిఠాయిలు, షర్బత్లు ఇచ్చి స్వాగతం పలికే ఆచారం ఉండేది. ఆ సంవత్సరం కూడా అందుకు ఏర్పాట్లు జరిగాయి. దౌదయాల్ ఖన్నా మొరాదాబాద్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు దయానంద గుప్తా స్టాల్స్ ఏర్పాటు చేసి సిద్ధంగా ఉన్నారు. అయితే అనుకోకుండా కొన్ని వందలు ప్రార్థనలు చేసుకుంటున్నవారి మధ్య నుంచి వెళ్లాయి. అందుకు ఆగ్రహించిన ముస్లింలు తిరిగి వెళుతూ స్వాగతం చెప్పడానికి వేచి ఉన్న హిందువుల మీద దాడి చేశారు. దయానంద గుప్తా ఆ దాడిలో తీవ్రంగా గాయపడ్డారు. మంచం మీదే ఆయన జీవితం ముగిసిపోయింది. తీవ్ర ఆగ్రహంతో ఖన్నా కాంగ్రెస్ ను వీడి వచ్చారు.

ఎందరో మహానుభావులు..

ఆగస్టు 5న అయోధ్యలో అంత వైభవంగా భూమిపూజ జరగడం వెనుక ఎందరినో త్యాగాలు ఉన్నాయి. దీక్షాదక్షతలు ఉన్నాయి. వారు పేరు ప్రతిష్టలను ఆశించలేదు. కానీ ప్రాణాలను పణంగా పెట్టారు. ఇంకొందరు జీవితాలను అంకితం చేశారు. రామ జన్మభూమిని విముక్తం చేయడం కోసం ఎందరో పాటుపడ్డారు.

సాధుయోధుడు - భైరాగి అభిరామ్ దాస్

డిసెంబర్ 22-23, 1949 తరువాత ఒక్కసారిగా ఆయన పేరు వెలుగులోకి వచ్చింది. అందుకు కారణం ఆ రోజు రాత్రి రాముడి విగ్రహాలు రామ జన్మభూమిలో దర్శనమిచ్చాయి. అభిరామ్ దాస్ బిహార్‌లోని దర్బాంగాకు చెందినవారు. వీరిది రామానంది అనే భక్తుల వంశం. ఆ సమయంలో సమోదైన కేసులో (ఎఫ్‌ఐఆర్) ప్రభుత్వం ఆయననే ప్రధాన నిందితునిగా పేర్కొన్నది. తరువాత ఆయననే అయోధ్యలో సాధు యోధుడు అని పిలవడం మొదలుపెట్టారు. ఆయన హిందూ మహాసభ సభ్యుడు కూడా. ఆయన మంచి శరీర దారుణ్యం కలిగినవారు. అలాగే కుస్తీ విద్యలో అందె వేసిన చేయి కూడా. 1981లో ఆయన తుదిశ్వాస విడిచారు.

శిలాపూజకు శ్రీకారం- మోరోపంత్ పింగ్లే

ఆర్‌ఎస్‌ఎస్ ప్రచారక మోరోపంత్ అయోధ్య ఉద్యమానికి గుండెకాయ వంటివారు. అయోధ్య ఉద్యమానికి సంబంధించిన అన్ని ప్రముఖ యాత్రలు, కార్యక్రమాలకు వ్యూహకర్త ఆయనే. దేశవ్యాప్తంగా జరిపిన ప్రచారాలకు కూడా రూపకల్పన ఆయనదే. అందుకు గొప్ప ఉదాహరణ శిలాపూజ. అయోధ్యకు ఇటుకలు పంపించాలన్న పిలుపునకు దేశం మొత్తం స్పందించింది. అలా మూడు లక్షల ఇటుకలు అయోధ్య చేరుకున్నాయి.

శంకుస్థాపనకు శంఖారావం- దేవ్‌రాహ బాబా

చాలామంది సాధునంతలు మాదిరిగానే దేవ్‌రాహ పుట్టుపూర్వోత్తరాల గురించి లోకానికి తెలియదు. ఆయన పేరు కలిగిన సాధువు. ఉత్తరప్రదేశ్‌లోని దేవరియాలో సరయూ ఒడ్డునే నివసించేవారు. బాబా భక్తుల జాబితా చూస్తే విస్తుపోతాం. ప్రభు రాష్ట్రపతి బాబూ రాజేంద్రప్రసాద్, ఇందిరాగాంధీ, రాజీవ్ గాంధీ, అటల్ బిహారీ వాజపేయి ఆయన భక్తులే. 1984 జనవరిలో ప్రయాగలో జరిగిన కుంభమేళ సమయంలో ఏర్పాటుచేసిన ధర్మ సంసద్‌కు ఆయన అధ్యక్షత వహించారు. నవంబర్ 9, 1989న

అయోధ్యలో శంకుస్థాపన జరపాలని ఏకగ్రీవ తీర్మానం ఆమోదించినది ఆ సంసద్‌లోనే. ఈ విషయం గురించి రాజీవ్ గాంధీ ఆయనను కలుసుకోగా, 'అబ్బాయి, అదలా జరగనీ' అన్నారట.

అయోధ్యకు దారి - అశోక్ సింఘాల్

విశ్వహిందూ పరిషత్ ద్వారా అయోధ్య ఉద్యమానికి విశేషమైన కృషి చేసినవారిలో అశోక్ సింఘాల్ అగ్రగణ్యులు. అయోధ్య ఉద్యమంతో ఆయన పేరు ముడిపడి ఉంది. పరిషత్ అంతర్జాతీయ అధ్యక్షునిగా పనిచేశారు. అయోధ్య రామాలయ నిర్మాణోద్యమానికి రెండు దశాబ్దాల పాటు ఇన్‌చార్జ్‌గా ఉన్నారు. ఆగ్రాలో జన్మించిన సింఘాల్ బెనారస్‌లో ఇంజనీరింగ్ చదివారు. మొదట ఆర్‌ఎస్‌ఎస్ ప్రచారక. 1981 నాటి మీనాక్షిపురం మతాంతరీకరణల తరువాత పరిషత్ బాధ్యతలు స్వీకరించారు. 1984లో ఢిల్లీలో పరిషత్ తరపున తొలి ధర్మ సంసద్ నిర్వహించారు. హిందూ ధర్మ పునరుజ్జీవనానికి ఉద్దేశించిన ఈ

సమావేశంలోనే అయోధ్య ఉద్యమానికి సంబంధించిన కదలిక కనిపించింది. అటల్ బిహారీ వాజపేయి నాయకత్వంలోని ఎన్‌డిపి మండ్లిర్ నిర్మాణానికి ఎలాంటి చొరవ చూపడం లేదని ఆరోపిస్తూ ఆయన ఆమరణ దీక్షకు కూడా కూర్చున్నారు. ఈ దీక్షను ప్రభుత్వం భగ్నం చేసింది. 2015లో కన్ను మూసే వరకు కూడా ఆయన పరిషత్ పనులలో చురుకుగానే ఉన్నారు.

వీహెచ్‌పీ శ్రామికుడు - విష్ణుహరి దాల్మియా

భారతదేశంలో ప్రముఖ పారిశ్రామిక వేత్తల కుటుంబం నుంచి వచ్చారు. 1992 నుంచి 2005 వరకు దాల్మియా యే విశ్వహిందూ పరిషత్ అధ్యక్షులుగా పనిచేశారు. ఆ సమయంలో ఆ పారిశ్రామికవేత్త ఒక శ్రామికునివలె పాటుపడ్డారు. ప్రచారాన్ని కోరుకోని దాల్మియా అయోధ్య ఉద్యమంలో కీలకంగా వ్యవహరించారు. 1985లో రామ జన్మభూమి న్యూస్ ఏర్పాటు చేసినప్పుడు ఆయన కోశాధికారి. బాబ్రి కూల్చివేత తరువాత అరెస్టునైన వారిలో దాల్మియా కూడా ఉన్నారు.

ముక్తి సమితి నేత - మహాంత్ అవైద్యనాథ్

రామ జన్మభూమి ముక్తి యజ్ఞ సమితి తొలి అధ్యక్షుడు ఈయనే. రామాలయ నిర్మాణోద్యమం కోసం ఈ సమితిని 1980 మధ్యలో నెలకొల్పారు. ఉద్యమంలో కీలకంగా వ్యవహరించిన మరొక సంస్థ రామ జన్మభూమి న్యూస్ సమితికి కూడా ఈయనే అధ్యక్షులుగా బాధ్యతలు నిర్వహించారు. ఈయన అసలు పేరు కృపాసింగ్ బిప్త్. ఉత్తరప్రదేశ్ లోని గోరక్షక్ పీఠానికి చెందిన దిగ్విజయనాథ్ శిష్యుడై అవైద్యనాథ్ పేరుతో దీక్ష తీసుకున్నారు. 1940 నుంచి ఆయన సన్యాస జీవితం గడిపారు. 1969లో గోరక్షాపీఠం అధ్యక్షుడయ్యారు. ఈయన కూడా హిందూ మహాసభలో పనిచేశారు. ఈయన ఐదుసార్లు ఎమ్మెల్యేగా, నాలుగుసార్లు (గోరఖ్ పూర్) ఎంపీగా కూడా పనిచేశారు. బాబ్రీ కట్టడం కూల్చివేతలో ఈయనను కూడా నిందితునిగా చేర్చారు.

సాధు సమాజ ఐక్యతా మంత్రం - వామదేవ్

అయోధ్య ఉద్యమం కోసం సాధుసంతులను, ఆధ్యాత్మిక వేత్తలను ఒకే వేదిక మీదకు తీసుకురావడంలో కీలకపాత్ర పోషించినవారు వామదేవ్. మృదుభాషి అయిన ఈ సాధువు మొదట గోరక్షణ ఉద్యమంలో ఉండేవారు. ఆయన 1984లో భారీ సమావేశం ఏర్పాటు చేశారు. నాలుగు వందలకు పైగా మత పెద్దలు, ఆధ్యాత్మిక వేత్తలు సమావేశంలో పాల్గొన్నారు. 15 రోజుల పాటు మేధోమథనం జరిగింది. 1990 నాటి కరసేవకు నాయకత్వం వహించినది కూడా ఆయనే. అప్పుడు జరిగిన కాల్పులలో పలువురు మరణించారు. వృద్ధాప్యం పైన పడినప్పటికీ డిసెంబర్ 6, 1992న జరిగిన బాబ్రీ కూల్చివేత సమయంలో కూడా ఆయన అక్కడ ఉన్నారు.

అడ్వాణీని రథం ఎక్కించిన వారు - మహాజన్

లాల్ కృష్ణ అడ్వాణీ రథయాత్రకు బీజం వేసినవారు- బీజేపీ వ్యూహకర్తగా ఖ్యాతి గాంచిన ప్రమోద్ మహాజన్. చరిత్రాత్మకమైన ఈ యాత్రే అయోధ్య రామాలయ నిర్మాణాన్ని భారత జాతి గుండె స్పందనగా మార్చగలిగింది. మొదట అడ్వాణీ సోమ్ నాథ్ నుంచి అయోధ్యకు పాదయాత్ర నిర్వహించాలని మహాజన్ ప్రణాళిక రచించారు. పాదయాత్ర చివరికి రథయాత్రగా రూపుదాల్పింది. 1990లో పార్టీ కార్యదర్శిగా ఉన్న మహాజన్ పాదయాత్ర చేయవలసిందిగా అడ్వాణీకి సూచించారు. దీని దయాలే ఉపాధ్యాయ జయంతి సెప్టెంబర్ 25 నుంచి లేదా గాంధీ జయంతి అక్టోబర్ 2 నుంచి యాత్ర ఆరంభించవలసిందని కూడా సలహా ఇచ్చారు. జనసంఘ్-బీజేపీ సిద్ధాంతకర్త దీన్ దయాలే జయంతినే అడ్వాణీ ఎంచుకున్నారు. పాదయాత్రను రథయాత్రగా మార్చుకున్న తరువాత అందుకు పథక రచన జరిగింది. అందులో మహాజన్ తో కలసి పనిచేసినవారు నరేంద్ర మోదీ.

యాత్రలో అడ్వాణీకి అన్న - దొదయాలే ఖన్నా

రామ జన్మభూమి ముక్తి యజ్ఞ సమితి ప్రధాన కార్యదర్శిగా పనిచేశారు. ఉద్యమ వ్యాప్తికి క్షేత్ర స్థాయిలో విశేషంగా పనిచేశారు. మొదట ఆయన కాంగ్రెస్ పార్టీలో కీలక పదవులు కూడా అధిరోపించారు. 1960లలో నాటి ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో ఆరోగ్యమంత్రిగా పనిచేశారు. అయోధ్య, మధుర, కాశీ క్షేత్రాలలో ఆలయాలను పునర్ నిర్మించాలన్న వాదనను

తెరపైకి తీసుకువచ్చినవారు ఆయనే. 1983లో పలు సమావేశాలలో ఆయన ఈ వాదన వినిపించారు. ఆయన వాదన రామ జన్మభూమి ఉద్యమంలో కీలకమైన మార్పునకు కారణమైంది. నిజానికి అయోధ్య ఉద్యమానికి మద్దతుగా తొలి యాత్రను నిర్వహించినది ఆయనే. 1984 సెప్టెంబర్ లో బిహార్ లోని సీతామరి నుంచి ఆ యాత్ర ప్రారంభించారు.

కరసేవాతత్పరుడు - సతీష్ చంద్ర దీక్షిత్

1980 నాటి అయోధ్య ఉద్యమంలో అగ్రభాగాన నిలబడినవారు దీక్షిత్. ఆయన 1982-84 మధ్య ఉత్తరప్రదేశ్ పోలీసు డైరెక్టర్ జనరల్ గా పనిచేశారు. పదవీ విరమణ చేసిన తరువాత విశ్వహిందూ పరిషత్ లో చేరారు. ఉపాధ్యక్ష పదవి పొందారు. అయోధ్యలో కరసేవకు వ్యూహాలు తయారు చేశారు. పరిషత్ నిర్వహించిన కార్యక్రమాలకు అండగా నిలిచారు. 1990 నాటి కరసేవలో పాల్గొన్నందుకు ఆయనను అరెస్టు చేశారు. 1991 నాటి లోక్ సభ ఎన్నికలలో ఆయన వారణాసి నుంచి బీజేపీ అభ్యర్థిగా పోటీ చేసి విజయం సాధించారు.

'మందిర్ కు ముస్లింలు వ్యతిరేకం కాదు'

అయోధ్య భూమిపూజకు హాజరైన ఒక ముస్లిం చెప్పిన నాలుగు మాటలను 'టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా' ప్రచురించింది. మందిర నిర్మాణానికి ముస్లింలు వ్యతిరేకం కాదు అన్న విషయం ప్రజలకు తెలియడానికే తాను భూమిపూజ కార్యక్రమానికి హాజరైనట్లు చెప్పారు, ఇక్బాల్ అన్సారి. ఈయన అయోధ్య బాబ్రి మసీదు వ్యాజ్యంలో ముస్లింల తరపు కక్షిదారు. బాబ్రి కట్టడం మసీదు అని వాదిస్తూ అన్సారి తండ్రి మొదట కోర్టుకు వెళ్లారు. ఆయన మరణించిన తరువాత అన్సారి ఆ వ్యాజ్యాన్ని కొనసాగించారు. అయితే దేశ అత్యున్నత న్యాయస్థానం అయోధ్య శ్రీరాముడికే చెందుతుందని తీర్పు ఇచ్చింది. ఆగస్టు 5న జరిగిన భూమిపూజకు రామజన్మభూమి తీర్థక్షేత్ర ట్రస్ట్ మొదటి ఆహ్వానం అన్సారికి అందించి గౌరవించింది. ఆ ఆహ్వానాన్ని మన్నించి అన్సారి కూడా హాజరయ్యారు.

మీ తండ్రి హాషీం అన్సారి జీవితం మొత్తం బాబ్రి మసీదు కోసం కోర్టులో వ్యాజ్యం నడిపారు. భూమిపూజకు హాజరైన తరువాత ఆయన కుమారునిగా మీకేమనిపించింది? అని విలేకరి అడగగా, చక్కని సమాధానం ఇచ్చారు అన్సారి. 'ఔను, నా తండ్రి కోర్టులో పోరాడారు. ఆయన మరణించిన తరువాత నేను పోరాటం కొనసాగించాను. మేం ఒక న్యాయ పోరాటం చేశాం. సుప్రీంకోర్టు తుది తీర్పు ఇచ్చిన తరువాత దానిని గౌరవించడం మా

విధి. ముస్లింలు రామాలయ నిర్మాణానికి వ్యతిరేకం కాదన్న విషయం జనానికి తెలియడానికే నేను భూమిపూజకు హాజరయ్యాను.' అని చెప్పారాయన. ముస్లిం కోణం నుంచి మీరు అయోధ్య తీర్పును ఎలా పరిగణిస్తారన్న మరొక ప్రశ్నకు, 'మసీదు నిర్మాణం కోసం ముస్లింలు ఆలయాన్ని కూల్చలేదని సుప్రీంకోర్టు చెప్పింది. ఈ ఆనందమయ క్షణంలో హిందూ సోదరులు మాతో ఉన్నారు. మేం వారితో ఉంటాం' అని అన్నారు. మీరు ప్రధానికి ఏం చెప్పారు

అన్న ప్రశ్నకు, ప్రధానికి నేను రామచరిత మానస్ గ్రంథం బహుకరించాలని అనుకున్నాను. కానీ కొవిడ్ కారణంగా ఆయన స్వీకరించలేనని చెప్పారు. ఆయనా నేనూ పరస్పరం అభినందించు కున్నాం. ఆయన తరపున తీర్థక్షేత్ర కార్యదర్శి చంపతీరాయ్ ఆ గ్రంథాన్ని స్వీకరించారు' అని వివరించారు అన్సారి. రామమందిర నిర్మాణం తరువాత ముస్లింల వైఖరి ఏమిటి? అన్న ప్రశ్నకు సమాధానంగా, 'హిందువులలో అత్యధికులు సహనశీలురు. రాముడిని వారు విశ్వసిస్తారు. మేం కూడా వారి విశ్వాసాన్ని గౌరవిస్తే ఆలయం నిర్మాణం తరువాత ఇక సంఘర్షణ ఉండదు.' అని అభిప్రాయపడ్డారు అన్సారి.

అయోధ్యలోని సున్నీ సోషల్ ఫోరం అధ్యక్షుడు రాజూ రయ్యాస్, రాముడినే మేం ఇమామ్ ఇ హింద్ (మతాధికారి, ప్రవక్త)గా భావిస్తామని చెప్పారు. రయ్యాస్ ఒక్కటే కాదు, దేశంలో ఆగ్రా, ఇతర ప్రాంతాలతో పాటు అయోధ్యలో కూడా పలువురు ముస్లింలు భూమిపూజను స్వాగతిస్తూ కార్యక్రమాలు నిర్వహించారు. ప్రస్తుతం ఢిల్లీ చానెళ్లలో కార్యక్రమాన్ని చూసినప్పటికీ కరోనా తగ్గుముఖం పట్టిన తరువాత తాము కూడా వెళ్లి దర్శనం చేసుకుంటామని చెబుతున్నారు. భూమిపూజ ముహూర్తానికి వారు మేళతాళాలు మోగించారు. మందిరం సమస్య హిందూ ముస్లిం సమస్యగా తాము పరిగణించడం లేదని లక్షకొక చెందిన సన్నీ అబ్బాస్ వ్యాఖ్యానించారు. మందిర నిర్మాణాన్ని ఎక్కువ మంది ముస్లింలు స్వాగతిస్తూ, హిందువుల మనోభావాలను గౌరవిస్తున్నారు. ఇది సోదర భావాన్ని పెంచుతుందని ఆయన అన్నారు. కరోనా తరువాత అయోధ్య వెళ్లి కరసేవ చేస్తామని కాన్పూర్ కు చెందిన షానో ఖాన్ చెప్పారు. ★

విద్రోహ చింతన... విషపు వాన

ఎంత మతోన్మాదం! ఎంత దురహంకారం! ఎంత కండకావరం! ఎంత జాతి వ్యతిరేకం!

'అయోధ్యలో రామమందిరం భవిష్యత్తులో కూలిపోతుంది. అదే స్థలంలో మరొక వివాదాస్పద కట్టడం నిర్మితమవుతుంది.' ఇవి బాబర్ రాక ముందు ఎవరో మధ్యయుగపు మతోన్మాది కూసిన కారుకూతలు కావు. అయోధ్యలో ఆగస్టు 5న ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ భూమిపూజ చేసిన మరునాడు ఉన్నాదం తలకెక్కిన, మత పిచ్చి ముదిరిన మౌలానా సాజిద్ రషీది పలికిన మాటలవి. ఇతడు అఖిల భారత ఇమామ్ల సంఘం అధ్యక్షుడు. కాబట్టి ఇది ఆ సంస్థ అభిప్రాయంగానే పరిగణించాలి. ఈ బెదిరింపు కూడా రాజ్యాంగబద్ధంగానే చేస్తున్నానని అనుకునేటంత అజ్ఞానం అతడి మాటలలో వెల్లడైంది. మోదీ అయోధ్యను సందర్శించి 'రాజ్యాంగాన్ని ఉల్లంఘించార'ట. అజ్ఞానానికి పరాకాష్ట కాదూ? తాను సుప్రీంకోర్టు తీర్పుని మొదలంటూ వ్యతిరేకిస్తూనే, అపవిత్రం చేస్తూనే, వేరెవరో రాజ్యాంగ ఉల్లంఘన చేశారంటూ మొరగడం ఎంత హాస్యాస్పదం! అయోధ్య రాముడిదేనని సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగ బద్ధంగానే ప్రకటించింది. ఆ సంగతి ఈ మూడుడికి తెలియదా? హిట్లర్ అనే వాడొకడు చరిత్రలో ఉన్నాడన్న మహా సత్యం ఇతడికి తెలుసు కూడా. వాడి పేరు వాడుకుంటే, అది కూడా బీజేపీకి ముడెట్టి చెబితే చాలు తనో గొప్ప ఉదారవాదిగా కూడా చెలామణి కాగలనన్న నమ్మకంతో ఈ మూర్ఖుడు జాతికి పాఠాలు చెప్పదలిచాడు. అదెలాగంటే అయోధ్యలోని వివాదాస్పద కట్టడాన్ని కూల్చినశక్తులు జర్మనీలో అడాల్ఫ్ హిట్లర్ శక్తులవంటివేనట. అన్నట్లు ఈ దేశంలో అత్యధికులైన హిందువులను బలితెగించి బెదిరించడానికి రషీది న్యాయాన్నే ఆసరాగా చేసుకున్నాడు. ఇదెలాగంటే, 'ఏదో ఒక రోజు న్యాయం పట్ల విశ్వాసం కలిగిన ప్రజలు (ముస్లింలు) అక్కడి ఆలయం స్థానంలో మసీదును నిర్మిస్తారు' అంటున్నాడా ఉన్నాది. ఇస్లాం ఏం చెబు

తుందో కూడా చెప్పాడు. అది, మసీదు ఎప్పటికీ మసీదే. మరొకటేదో కట్టడం కోసం దానిని బద్దలుకొట్టలేరు. ఏం జరిగినా మేం దానిని మసీదు అనే నమ్మతాం. అది ఎప్పటికీ మసీదుగానే ఉంటుంది.

ఆలయాన్ని కూల్చిన తరువాత మసీదును కట్టలేదు. కానీ ఇప్పుడు మసీదు నిర్మాణం కోసం ఆలయాన్ని కూల్చవచ్చు అని కూడా తన మత పరిజ్ఞానం ఇచ్చిన మహా జ్ఞానంతో సూక్రిక లిస్తున్నాడు.

అయోధ్యలోని ఆ కట్టడం మసీదేనని నిరూపించడంలో ఘోరంగా విఫలమైన ఈ మతోన్మాదులు, వీరి మోచేతి నీళ్లు తాగే చరిత్ర పండితులు సుప్రీంకోర్టు చేత చీవాట్లు వేయించుకున్న వాస్తవాన్ని అప్పుడే మరచిపోయారు. భారతదేశంలో ఇస్లామిక్ దండ యాత్రలతో ఎన్నో హిందూ దేవాలయాలు ధ్వంసమైన సంగతి, అపవిత్రమైన వాస్తవం, మహోన్నతమైన శిల్పకళ వికృతమైన మాట చరిత్రలో దాచేస్తే దాగని నిజం. ఆ సంగతెందుకు? ఇస్లామిక్ దండ యాత్రలతో భారత్ చాలా నేర్చుకున్న దంటూ, అదే పదివేలంటూ వెన్నెముక లేని, బుర్ర పుచ్చిన కొందరు వామపక్ష చరిత్ర పండితులు బొంకవచ్చు. వాళ్లు రాసిన 'కొత్త చరిత్ర' పాఠాలలో నిస్సిగ్గుగా దీనినే ఫలశ్రుతిగా వినిపించ వచ్చు. కానీ ఇస్లాం హిందూ జీవనాన్ని ధ్వంసం చేసింది. అయోధ్య విషయంలో చరిత్ర పునరావృతమవుతుంది, తస్మాత్ జాగ్రత్త అంటూ చరిత్ర పరిభాషలో దేశాన్ని బెదిరిస్తూ ఇప్పుడు ఇస్లామిక్ మతోన్మాదులు కూడా మేధావుల అవతారం ఎత్తారు. ఈ చిలకపలుకుల గుడ్డిమాలోకాలు ఇంకా గట్టి చారిత్రక వాస్తవం తెలుసుకుంటే మంచిది. చరిత్ర పునరావృతం అవడం అంటే, అది తిరిగి తిరిగి వీళ్లు కోరుకున్న చోటే మేకొట్టినట్లు అగిపోదు. తరువాత కూడా పునరావృతమయ్యే ఆ లక్షణం కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. మందిరం మసీదు అయింది. ఇప్పుడు మసీదు మందిర రూపం దాలుస్తున్నది. రేపయినా అంతే కదా! రషీది భాష్యాన్నే అఖిల భారత ముస్లిం పర్సనల్ లా బోర్డు కూడా వల్ల వేసింది. రామమందిరం కేసులో తమకు న్యాయం జరగలేదని బోర్డు చెబుతోంది. అయోధ్యలో కూల్చిన వివాదాస్పద కట్టడం ఎప్పటికీ మసీదుగానే భావిస్తాం అని ప్రతిజ్ఞ చేస్తోంది. భవిష్యత్తులో మళ్లీ ఆలయం మసీదుగా మారుతుందంటూ సన్న్యాసి నొక్కులకు దిగింది. ఇందుకు టర్కీలోని హగియా సోఫియా మసీదును ఉదాహరణగా చూపుతోంది. కొన్ని దశాబ్దాల పాటు పురావస్తు ప్రదర్శనశాలగా ఉన్న హగియా సోఫియా భవంతిని ఇటీవలే టర్కీ మసీదుగా మార్చింది. ఇందుకు ప్రపంచం మొత్తం ఈసడించింది. అయోధ్యలో కట్టడం రామమందిరమని అన్ని రుజువులతో చూపించినా ముస్లిం మతోన్మాదులు ససేమిరా అనే అంటారు. ఇందులో తర్కం ఏమీ లేదు. ఉన్నదల్లా ఒక అంతర్జాతీయ కుట్రే. కేవలం మత మోఢ్యమే. ఇస్లాం విస్తరణ కాంక్షే ఎక్కడైనా వ్యాప్తి కోసం ఇస్లాం ఇతర విశ్వాసాలకు చెందినవారి కట్టడాలను కూల్చివేయవచ్చు, వారు అడుగు పెట్టిన చోట ఇతర మతాలకు చోటు ఉండ రాదన్నదే వారి ప్రగాఢ విశ్వాసం. ఇది పైకి చెప్పరు. ఆచరణలో చూపిస్తారు. ప్రపంచం అంతటా ఇస్లాం ఉన్నాడం మీద ఉన్న అభిప్రాయం ఇదే. చరిత్ర ఆధారంగా ఏర్పడిన అభిప్రాయం ఇది. పైగా ఇస్లాం మతోన్మాదులు ఏమాత్రం సమ్మతి ప్రజాస్వామ్యం, స్వేచ్ఛ, హక్కుల నివాదాల మాటన తమ మధ్య యుగపు అంధకారాన్ని ప్రపంచమంతటా పరచ దానికి, ప్రజలందరికీ పంచడానికి ప్రయత్నిస్తూ ఉంటారు. అన్నట్లు ముస్లిమేతర దేశాలలో వీళ్లు గొంతు ఎండిపోయేటట్లు అరిచే హక్కులు, ప్రజాస్వామ్యం, మత స్వేచ్ఛ ముస్లిం పాలకుల దేశాలలో కంచుకాగడా వేసి వెతికినా కనిపించవు.

ముస్లిం పర్సనల్ లా బోర్డు తన అభిప్రాయాలను ట్వీట్ చేసినప్పటికీ తరువాత వెనక్కి తగ్గింది. వాటిని ఉపసంహరించుకుంది. పైగా ముస్లింలు సహనంతో ఉండాలని సుద్దులు పలికింది. అదును తొక్కనేల? కాళ్లు కడగనేల? బోర్డు మీద, రషీది మీద ఈ వ్యాఖ్యల తరువాత కేసులు మాత్రం సమోదయ్యాయి. సమాజ్ వాది పార్టీ ఎంపీ షఫీకర్ రహమాన్ బుర్ఖా సీనియర్ అడ్వోకేట్ జఫార్ ఆయుబ్ జిలాని అయోధ్య భూమిపూజ కార్యక్రమం గురించి విషం చిమ్మారు. వీరిలో ఎక్కువ మంది షాహిన్ బాగ్ శిబిరంలో చేతిలో భారత రాజ్యాంగ

ప్రతులు పట్టుకుని కనిపించినవారే. ఇప్పుడు అదే రాజ్యాంగంపై విషం కక్కుతున్నారు. నిజానికి అసలు భారత రాజ్యాంగ ప్రతి మీద లంకా విజయం తరువాత రాముడు, సీత, లక్ష్మణుడు అయోధ్యకు చేరుకుంటున్న చిత్రం ఉంటుంది.

టుక్టే టుక్టే ఫేం జెఎన్ యూ విద్యార్థి బృందం ఎడల అవాజ్ మైసం అనురాగాలు కలిగిన యోగేంద్ర యాదవ్ అనే కాలమిస్టు ఒకడు ఉన్నాడు. ఎన్నికల విశ్లేషణలు కూడా చేస్తూ ఉంటాడు. ఆగస్టు 5న ఈ దేశంలో సెక్యూలరిజం కన్నుమూసిందనే భవిష్యత్ చరిత్రకారుడు లిఖిస్తాడని జోస్యం చెప్పాడు. ఆ తేదీయే ఎందుకో వేరే చెప్పాలా? నిరుడు 370 ఆర్టికల్ రద్దు. ఇప్పుడు అయోధ్యలో భూమిపూజ. ఈ కార్యక్రమానికి రెండు ప్రభుత్వాలు అధిపతులు హాజరు కావడమనే వాదనతో యోగేంద్రుడు ఈ తీర్పు జాతి మీదకు వదిలి పెట్టాడు. ఇలాంటి స్వయం ప్రకటిత మేధో దద్దమ్మలంతా తెలుసుకోవలసింది - ఈ దేశంలో అసలు సెక్యూలరిజం జన్మించనే లేదు. ముస్లిం మతోన్మాదం కారణంగా, మత ప్రాతిపదికన చీలిపోయిన దేశంలో సెక్యూలరిజం పుట్టుక ఎలా సాధ్యమో ఆ చవటలు చెబితే బాగుంటుంది. కొందరు పెద్దలెవరో సెక్యూలరిజం కోసం తపన పడినా మత ప్రాతిపదికతో పక్కనే ఆవిర్భవించిన పాకిస్తాన్ చర్యలతోనూ, ఇక్కడి మేధావుల అత్యుత్సాహం, ముస్లిం మతోన్మాదుల ఆశయంతోనూ అది కాస్తా భ్రూణహత్యకు గురైంది. అయినా, కాశీ విశ్వేశ్వరుడిని దర్శించినప్పుడు లేని సెక్యూలరిజం, మోదీ అయోధ్య వెళితేనే ఎందుకు గుర్తుకూరాలి? ముందే చెప్పినట్లు యోగేంద్రుడు ఎన్నికల విశ్లేషకుడు కదా! ఇది రేపన్నరోజు ఎన్నికలలో బీజేపీకి ఇంకెంత లాభిస్తుందోనన్న గుబులు. ఈ దేశాన్ని ముక్కలు చేస్తాం అని పిచ్చెత్తినట్లు అరిచిన భావి భారత విద్రోహక మూలాలి అల్లారుముద్దగా చూసుకునే యోగేంద్ర యాదవ్ వంటి వారికి ఆగస్టు 5వ తేదీ అంత ప్రమాదకరంగా కనిపించడం అశ్చర్యం కాదు. అన్నట్లు 2014, 2019 ఎన్నికలలో అయోధ్య ఆలయ నిర్మాణం గత ఎన్నికలలో వలెనే మేనిఫెస్టోలో ఒక హామీ మాత్రమే. అంతేతప్ప మోదీని అధికారంలోకి తెచ్చిన ఆ రెండు ఎన్నికలలోనూ అయోధ్య ప్రధాన అంశం కానేకాదని ఆ దివాంధులు తెలుసుకుంటే మంచిది. నాలుగేళ్ల తరువాత జరిగే ఎన్నికలను ప్రభావితం చేసే అంశాల గురించి ఈ నిమిషంలోనే ఊహగానాలు చేయడం చిలకజోన్యం కంటే హాస్యాస్పదమైనది.

సెక్యూలరిజం షేర్వాణీ తొడుక్కుని తిరుగుతున్నదా అనిపించేటట్లు ఉండే హైదరాబాద్ ఎంపీ అసదుద్దీన్ ఒవైసీ కూడా అయోధ్యలో ఇప్పటికీ మసీదే ఉందని నమ్ముతారట. అంతేకాదు, తన నమ్మకాన్ని ప్రచారం చేస్తారట కూడా. మోదీ అయోధ్యలో చేసిన శంకు స్థాపన మందిరానికి కాదట, హిందూ రాజ్యానికిట.

మోదీ ఒక వర్గానికి కాదు, దేశానికి ప్రధాని అన్న మహత్తర సత్యం పలికి జాతి తనువు పులకించి పోయేటట్లు కూడా చేశారాయన. ఇదే ఒవైసీ, ఒక బీజేపీ నేతతో చర్చలో పాల్గొన్నప్పుడు 'మీ మోదీ' అని పదే పదే అనడం, ఆ బీజేపీ నేత మోదీ అందరికీ ప్రధాని అని గుర్తు చేయడం ఒవైసీకి గుర్తు లేదు. అయోధ్య కోసం జరిగిన పోరాటాన్ని స్వాతంత్ర్య పోరాటంతో పోల్చినందుకు కూడా ఈ దేశభక్తుడి మనసు దారుణంగా గాయపడిందట. జనగణమన పాదబోం, జాతీయ పతాకానికి వందనం చేయబోం అని పలికిన అసద్ రాజ్యాంగ భక్తి, సెక్యూలరిస్టు అనురక్తి యావద్దేశానికి తెలుసు. పావుగంట పోలీసులు కళ్లు మూసుకుంటే తేల్చేస్తాం అన్న అపూర్వ సహౌదరుడు కలిగిన నాయకుడు ఇతడు. పైగా భూమిపూజ కార్యక్రమాన్ని స్వాగతిస్తున్నాం అంటూ కాంగ్రెస్ పాదుపుగానే అయినా అరుదుగా పెద్ద మనసు చూపిస్తే, మీదీ బీజేపీ తత్వమే, కాస్త ఆలస్యంగా బయటపడారంటూ విరుచుకుపడ్డాడు అసద్. సీఎపి వ్యతిరేక ఉద్యమం వేళ రాజ్యాంగాన్ని చేత ధరించి

ఆలస్యం లేకుండా ఆ పార్టీ పెద్దలు మల్లప్పురంలో (కేరళ) సమావేశమై, ప్రియాంక గాంధీ ప్రకటనతో మేం ఏకీభవించడం లేదు, అది బొత్తిగా అసందర్భం అని ఏక వాక్య తీర్మానం ఆమోదించారు. అయోధ్య అంశం మీద అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఒకసారి తుది తీర్పు ఇచ్చింది అంటే, ఇక ఆ విషయం గురించి చర్చ మొదలుపెట్టడం అనవసరం అని కూడా ముస్లింలీగ్ పేర్కొంది. గుడ్డీలో మెల్ల.

ఈ నాయకులు, సంస్థలు ఇచ్చిన ప్రకటనలు దేశంలోని ముస్లింలందరి మనసులోని మాటలుగా పరిగణించే వీలులేదు. కానీ ఈ దేశంలో చాలామంది ముస్లిం మత పెద్దలు, ఆ వర్గానికి చెందిన రాజకీయవేత్తలు మెజారిటీ ప్రజల మనోభావాలను గౌరవించడానికి నిరాకరిస్తున్నారన్న మాట భూమి పూజతో మరొకసారి రుజువైంది. ఈ విషయంలో సుప్రీం కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పులు, మార్గదర్శకాలను కూడా వీళ్లు బేఖాతరు చేయడానికి వెనుకాడరన్న మాట తేటతెల్లమైంది. అయోధ్య రామడికే చెందుతుందని అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఏకగ్రీవంగా తీర్మానించింది.

రామజన్మభూమిలో ఆలయ శంకుస్థాపన మీద తన విషపు బాణాలు సంధించడానికి అఖిల భారత ముస్లిం లీగ్ తమాషా అయిన మార్గం ఎంచుకుంది. ఇందుకు గాను శతాధిక సంవత్సరాల కాంగ్రెస్ ను శిఖండిగా మార్చుకుంది. ప్రియాంక గాంధీ ఇచ్చిన ప్రకటన అసందర్భం అంటూ, భూమిపూజను పరీక్షంగా విమర్శించింది ఆ పార్టీ. ఆగస్టు 5నే ఆలస్యం లేకుండా ఆ పార్టీ పెద్దలు మల్లప్పురంలో (కేరళ) సమావేశమై, ప్రియాంక గాంధీ ప్రకటనతో మేం ఏకీభవించడం లేదు, అది బొత్తిగా అసందర్భం అని ఏక వాక్య తీర్మానం ఆమోదించారు. అయోధ్య అంశం మీద అత్యున్నత న్యాయస్థానం ఒకసారి తుది తీర్పు ఇచ్చింది అంటే, ఇక ఆ విషయం గురించి చర్చ మొదలుపెట్టడం అనవసరం అని కూడా ముస్లింలీగ్ పేర్కొంది. గుడ్డీలో మెల్ల.

ఊరూ వాడా ప్రదర్శించిన ఈ నాయకుడు, ఇప్పుడు సుప్రీంకోర్టు ఇచ్చిన తీర్పును ఇంత క్రూరంగా పరిహసిస్తుంటే, ఒక్క మేధావి కూడా నోరు విప్పడు. ఆర్ఎస్ఎస్ అధినేత మోహన్ భాగవత్ ఆ వేదిక మీద ఉండడం కూడా అసద్ కి మూలిగే నక్క మీద తాటిపండు వడిన చందంగా ఉంది. ఆర్ఎస్ఎస్ అధినేత నవ భారత్ గురించి మాట్లాడారు. ఆ నవభారతం మరేదో కాదు, హిందూ దేశమే అంటూ ఆక్రోశించాడు అసద్. ఈ దేశంలో చాలా పార్టీలు, వ్యక్తులు బీజేపీ తత్వమే కలిగి ఉంటారన్న కనువిప్పు కూడా అయోధ్య శంకుస్థాపనతో ఆయనకి తెలిసాచ్చిందట. బాగా లేటు జ్ఞానోదయం. దీనికి ఎవరూ ఏమీ చేయలేరు.

రామజన్మభూమిలో ఆలయ శంకుస్థాపన మీద తన విషపు బాణాలు సంధించడానికి అఖిల భారత ముస్లిం లీగ్ తమాషా అయిన మార్గం ఎంచుకుంది. ఇందుకు గాను శతాధిక సంవత్సరాల కాంగ్రెస్ ను శిఖండిగా మార్చుకుంది. ప్రియాంక గాంధీ ఇచ్చిన ప్రకటన అసందర్భం అంటూ, భూమిపూజను పరీక్షంగా విమర్శించింది ఆ పార్టీ. ఆగస్టు 5నే

కాదు, అక్కడ కూల్చినది మసీదేనని తాము ఎప్పటికీ నమ్ముతామని చెప్పడం దేనికి నిదర్శనం? మళ్లీ ఆలయం స్థానంలో మసీదు వచ్చి, చరిత్ర పునావుతం అవుతుందంటూ బీరాలు పలకడం ఏమిటి? ఇది మధ్యయుగాల నాటి ముస్లిం మతోన్మాదుల తరహాలో, దురాక్రమణదారుల ధోరణిలో భారత్ మీద యుద్ధం ప్రకటించడం కాదా? భూమిపూజ మీద పాకిస్తాన్ చేసిన వ్యాఖ్యకీ, ఈ మాటలకీ మధ్య భేదం తక్కువ. భావం పాకిస్తాన్ ది. భాష ఇక్కడి ముస్లిం మతోన్మాదు లది. కొవిడ్ 19 వంటి అంటువ్యాధి సమయంలో ఆదరాబాదరా భూమిపూజ చేయడం చూస్తే ముస్లింలను ఎంతగా అణచివేస్తున్నారో అర్థమవుతున్నదంటూ పాక్ విదేశ వ్యవహారాల కార్యాలయం ప్రకటించడం తుంటరి తనమే. ఆ వక్రబుద్ధి దేశానికి భారత్ పట్ల ఉన్న వ్యతిరేకతే వీరికీ ఉన్నదని అనుకోక తప్పని పరిస్థితిని వీళ్లే కల్పిస్తున్నారు. ఇలాంటి వారి పట్ల హిందువులలోని స్వయం ప్రకటిత మేధావులు, సాధారణ ముస్లింలు కూడా అప్రమత్తంగా ఉండక తప్పదు. కోర్టులు కూడా తమ మౌనం వీడక తప్పదు.

10వ భాగం

అప్పటికి సాయంత్రం ఆరున్నర. ముకుందరావు కోసం వెళ్లాడు.

ముకుందరావు ఫోన్ లో బిజీగా ఉన్నాడు. కాసేపు ఆయన ఎదురుగా కూర్చున్నాడు. ముకుందరావు ఫోన్ మధ్యలో ఆపి

“... గోపాలరావు, నువ్వు కలిసి ఖాసిం దగ్గరికి వెళ్లారా?”

“అవున్నా...” అన్న జవాబు పూరికాకముందే—
“...ఇద్దరు వెళ్లారుసారే... శివరాం అని కొత్త రెండ్రోజులే అయ్యింది జేరి... నేను మీతో మళ్లీ మాట్లాడతాను...” అని ఫోన్ పెట్టేసి - దీర్ఘంగా శ్వాస విడిచి ఏం కావాలన్నట్లుగా శివరాం వైపు చూశాడు.

“సారే.. ఈ బుక్ ఎక్కడ పెట్టాలి... గోపాలరావు గారు రాలేదు...” అన్నాడు పుస్తకం చూపెట్టి—

“... ఇక్కడ పెట్టు...” అని అందుకున్నాడు. పేజీలు తిరగేస్తూ—

“ఈ జహీరాబాద్ ఫోన్ మళ్లీ వచ్చిందా?... ఇక్కడ అంతా ఖాళీగా ఉంటారనుకుంటాడు వాడు...” అంతకుముందు చాలాసార్లు వచ్చినట్లుగా అర్థమైంది. మరెందుకు ఆ విషయం ఇప్పటికీ బైటకి రాలేదు.

అప్పుడే మరో విషయం అర్థమయినట్లు అనిపించింది.

చాలా విషయాలు తెలుస్తాయి. కానీ కొన్నింటికే స్పందిస్తారు. ఎందుకో?

తెలుసుకోవలసిన లోతులు చాలా ఉన్నాయనిపించింది.

“ఇంకా?” వేరే పని ఏమిటన్నట్లు చూశాడు.

“... అది జీతం... ఎంతో ఫిక్స్ చేస్తానన్నారు...”

“అ...అ... మాట్లాడతా... అయినా రెండురోజులేగా అయ్యింది... మాట్లాడతా... గుర్తుంది..” అని సెల్ ఫోన్ అందుకుని మాట్లాడానికి ఉపయక్తమవుతున్నాడు.

“నేను.. వెళ్లనా సారే?”

“అ... అ...” అన్నాడు ముకుందరావు అవతలవాళ్లతో మాట్లాడుతూ—

రిసెప్షన్ దగ్గరికి వచ్చేసరికి—

“మీరు శివరాంగారా? కొత్తగా చేరారా?”

అనడిగాడు ఎదురుగా వస్తున్న అతను.

“అ... అవునండి...”

“గోపాలరావు గారు మీ గురించి చెప్పారు... నా పేరు రాకే... నేను ఇక్కడ దగ్గర్లో కృష్ణానగర్ లో ఉంటాను... మీరు కావాలనుకుంటే రూమ్ లో షేర్ చేసుకోవచ్చు.. మొన్నే మా ఫ్రెండ్ ఒకడు అమరావతి దగ్గరికి వెళ్లిపోయాడు...” అన్నాడు.

శివరాంకి వెంటనే ఏం చెప్పారో తెలిలేదు.

క్షణం ఆలోచనలో పడ్డాడు.

“.... మీరు బయోమెట్రిక్ ఇవ్వలేదు... ఇస్తే టైంకి రావాల్సి ఉంటుంది.. అదీగాక చాన్సెల్ ఫిక్స్ డ్ టైమింగ్స్ ఉండవు... అంచేత దగ్గర్లో ఉండడం మంచిది... నాకు ‘రెంట్’ బరైన్ తగ్గుతుంది...” నిజాయితీగా, స్పష్టంగా చెప్పాడు రాకేష్.

“తప్పకుండా.. ఒకరోజు టైం ఇవ్వండి....” అన్నాడు శివరాం.

“ఘూర్... ” అని

“మీ ఫోన్ నంబర్....?”

“.... నా దగ్గర ఫోన్ లేదు...” అన్నాడు శివరాం.

“ఫోన్ లేదా.... సియూజి ఫోన్ ఇస్తారే... పదండి నాతో” అని పై ఫ్లోర్ లో ఉన్న ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఆఫీసుకి తీసుకెళ్లాడు.

అక్కడ ఉన్న మేనేజర్ తో మాట్లాడితే -

“.... బయోమెట్రిక్, ఫోన్ ఒకేసారి ఇస్తారు.... రేపు ముకుందరావుగారిని ఒకసారి అడిగి పైనలైజ్ చేస్తారు...” అన్నాడు రాకేష్ అక్కడి వాళ్లతో మాట్లాడి. అప్పటివరకు సెల్ ఫోన్ అవసరం రాలేదు. ఏ విధమైన కమ్యూనికేషన్ అయిన ఆశ్రమానికి వచ్చేది.

అన్ని మామూలు సమాచారాలే. తనకి ఫోన్ చేసే వాళ్లు ఎవరు ఉన్నారు?

దగ్గర్లోని ఉన్న పబ్లిక్ టెలిఫోన్ బూతు చాలాకాలం సాయం చేసేది. రాకేష్, శివరాంతో పాటు గేటు బైటకి వస్తూ—

“.... సిన్యాసెక్షన్ కావాలని అడగండి.... ఈజీ... రెండు ఇంటర్వ్యూలు అడియో రిలీజ్ ఫంక్షన్ లో అటెండ్ అయితే చాలు... రిస్క్ ఉండదు.... కొత్త కొత్త అమ్మాయిలు పరిచయమవుతారు...” అని నవ్వాడు సిగరెట్టు వెలిగిస్తూ—

“నేను చాంద్రాయణగుట్ట వెళ్లాలి సారే....” అన్నాడు శివరాం. రాకేష్ మాటలకి జవాబు చెప్పకుండా—

“.... ఓకే.. రేపు కలుద్దాం.... ” అని సిగరెట్టు ఓ దమ్ము లాగేసి పడేసి లోపలికి వెళ్లిపోయాడు.

మీడియాలో పని చేస్తున్న వాళ్లలో ఎవరి ‘ఎజెండా’ వాళ్లకుంది అని క్రమంగా అర్థమవుతోంది.

బస్టాండ్ దగ్గరికి వచ్చాడు. కోటీ బస్సు వచ్చింది. పొలోమంటూ చాలామంది బస్సు మీద పడేసరికి ఎక్కలేకపోయాడు.

కొంతదూరం నడిస్తే బావుంటుందనిపించింది. ఒక బస్సు వచ్చాకా వరసగా రెండు మూడు బస్సులు పోటీ పడి వస్తాయి. కాస్త ఖాళీగా ఉన్నది ఎక్కెచ్చు.

ఈలోపుగా పక్క బస్టాండ్ వరకు నడిచేయొచ్చు. నడుస్తున్నాడు. పేరుకి బంజారాహిల్స్ కానీ బస్టాండు వరకూ దారి చీకటిగా ఉంది. కొంతదూరం వెళ్లేసరికి కాళ్లకి అడ్డుపడ్డూ—

“సారే... దరమం చేయండి...” నలభై యాభై వయసు ఉంటుంది, ఆ మనిషికి, మురికి బట్టలతో ఉంది.

జేబులోంచి ఓ బదురూపాయల నాణెం బైటకి తీసి ఇస్తుంటే, ఓ ఆటో పక్కగా వచ్చి ఆగింది—

“పిల్ల కావాలా?” మురికి బట్టలామె అంది.

ముక్కుమంటూలకి

చౌక బారు సెంట్ వాసనకి, మల్లెపూల వాసన తోడయ్యింది.

ఆటో వైపు చూశాడు. ఆటోకున్న ప్లాస్టిక్ కవర్ పక్కకి జరిపాడు ఆటో వాడు.

మసక చీకట్లో ఓ ఆడమనిషి చేతిలో ఉన్న లైటర్ వేసింది. ఆ లైటర్ వెలుగులో పొడర అడ్డుకున్న ఆమె మొహం.

“వద్దు... వద్దు...”

వేగంగా అక్కడించి

కదిలాడు.

“వీడు మగాడు కాదు ఇంకో మగాడ్ని వెతుకు...”
వెనకనుండి లైటర్ మనిషి వెక్కిరింప లాంటి అరుపు.
చెమటలు పట్టాయి. కొద్దిపాటి టెన్షన్ శివరాంకి.
అప్పుడే మరో బస్సు అక్కడికి వచ్చింది. రష్మిగానే
ఉంది. అయినా ఎక్కడా. అతికష్టమీద ఫుట్ బోర్డు
మీద నిలబడ్డాడు.

ఫుట్ బోర్డు మీద ఉన్న వాళ్లు పెట్టే ఇబ్బంది
కన్నా మనసు లోతులోకి వచ్చిన ఆలోలో ఉన్న
ఆడమనిషి వల్ల వచ్చిన ఇబ్బంది కాసేపు ఊపిరి
ఆడనట్టుగా చేసింది.

* * *

ట్రాఫిక్ లో రెండు బస్సులు మారి ఇంటి దగ్గరకి
చేరేసరికి రాత్రి పడకొండుగంటలయ్యింది.

ఆ సమయంలో తలుపు కొట్టడం ఇబ్బందిగానే
ఉన్న తప్పలేదు. తలుపు కొట్టాడు యామిని తలుపు
తీసింది.

“సారీ... ఆలస్యమైంది...” అన్నాడు .

“ఫర్లేదు... నేను ప్రాజెక్ట్ వర్క్ చేసుకుంటున్నాను...”
అంది లోపలికి నడుస్తూ.

గుడి లోపల శుక్లపక్షం వెన్నెల మెరిసిపోతుంది.

ఆంజనేయుడి దగ్గర దీపం వెలుగుతోంది.

పట్టాభి, అంజి పడుకున్నారు.

లక్ష్మణ్ వస్తే హడావుడిగా ఉండేది.

వాస్తాడో? రాడో?

పదినిమిషాల్లో ఫ్రెష్ అయి వచ్చాడు.

“మీరు ఏ కాలేజీ?... భోజనం చేస్తూ అడిగాడు.

“.. మోడ్రన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫ్యాషన్ టెక్నాలజీ..”

“అందులో చదివితే.... ఏ జాబ్ వస్తుంది...”

“...టేలర్డు... స్వంతంగా ఫ్యాషన్ డిజైనర్
అవ్వచ్చు...”

అర్థం కానట్టు చూశాడు.

“అదే... కొత్త కొత్త డిజైన్లతో బట్టలు తయారు
చెయ్యచ్చు...”

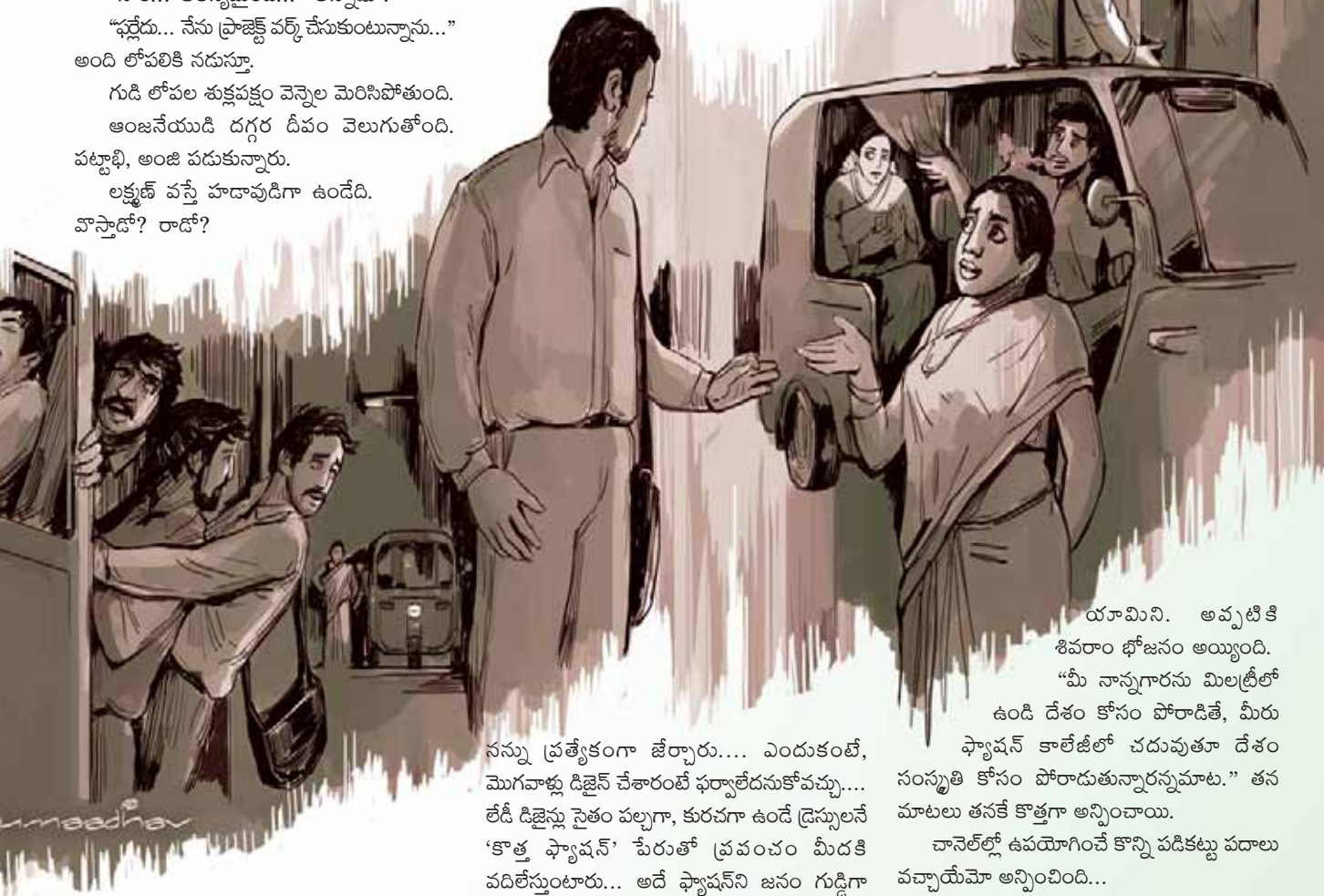
“ఫ్యాషన్ షో...” ఎప్పుడో పేపర్లో చూసిన
విషయం తెచ్చుకుంటూ అన్నాడు.

“ఆ.. అలాంటిదే... ” అని క్షణం ఏదో
ఆలోచిస్తున్నట్టుగా ఉండి-

“నాన్నగారికి ఇష్టం... మిలట్రీలో జేసారుగా...
కొన్ని ఉద్దేశాలు బలంగా ఉన్నాయ్... ఫ్యాషన్ అంటే
బట్టలన్ని వీలైనంత చిన్నగా తయారు చేయడం కాదు..
ఫ్యాషన్ మన సంస్కృతిని ప్రతిబింబించాలి.... అందుకే

ఆకెళ్ల శివప్రసాద్

యామిని. అప్పటికి
శివరాం భోజనం అయ్యింది.

“మీ నాన్నగారను మిలట్రీలో
ఉండి దేశం కోసం పోరాడితే, మీరు
ఫ్యాషన్ కాలేజీలో చదువుతూ దేశం
సంస్కృతి కోసం పోరాడుతున్నారన్నమాట.” తన
మాటలు తనకే కొత్తగా అనిపించాయి.

చానెల్ లో ఉపయోగించే కొన్ని పడికట్టు పదాలు
వచ్చాయేమో అనిపించింది...

యామిని ఏ జవాబు ఇవ్వకుండా నవ్వేసింది.

ఎందుకో తెలీదు శివరాంకి దిగులుగా
అనిపించింది- ఇక్కడి నుండి చానెల్ దగ్గరకి మారి
పోవాలా అనే ఊహ రావడంతో-

సశేషం

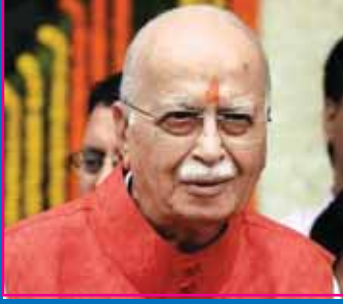
నన్ను ప్రత్యేకంగా జేర్చారు.... ఎందుకంటే,
మొగవాళ్లు డిజైన్ చేశారంటే ఫర్వాలేదనుకోవచ్చు....
లేదీ డిజైన్లు సైతం పల్లగా, కురచగా ఉండే డ్రెస్సులనే
‘కొత్త ఫ్యాషన్’ పేరుతో ప్రపంచం మీదకి
వదిలేస్తుంటారు... అదే ఫ్యాషన్ ని జనం గుడ్డిగా
నమ్మేస్తుంటారు.... అందుకే నాన్నగారు నన్ను
కావాలనే జేర్చారు.... ఇంటర్వ్యూకి పరికిణీలో వెళ్తే
వెంటగా చూశారు.... కానీ... పరిక్షల్లో టాప్ మార్క్స్
వచ్చాయి... తప్పక కాలేజీలో తీసుకున్నాను....” అంది

క్షణం పాటు ఆ వాతావరణం ఆవ్యాయంగా
అనిపించినా, అపరిచితంగా ఉన్న భావన కలిగింది.

“ఫ్రెష్ అయి రండి.... భోజనం వడ్డిస్తాను....”

అంది యామిని.

లాల్ కృష్ణ అద్వాణీ

సోమనాథ్ ఆలయం నుంచి అయోధ్య వరకు రథయాత్ర ప్రారంభించారు. అయితే అప్పటి బిహార్ ముఖ్యమంత్రి లాలూ ప్రసాద్ యాదవ్ సమన్విత జిల్లాలో ఆయనను అరెస్టు చేశారు. ఆ తర్వాతే అయోధ్య ఉద్యమం మరింత ఊపందుకొంది. భాజపాకి అత్యధిక ఎంపీ స్థానాలు లభించాయి. రాజస్థాన్, యూపీ, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాల్లో అధికారానికి మార్గం సుగమం అయింది. “ఈ రోజు కరసేవకు చివరి రోజు” అని అద్వాణీ కట్టడం కూల్చేసిన 1992 డిసెంబర్ 6న వ్యాఖ్యానించినట్లు చార్మిషీటులో పేర్కొన్నారు. కూల్చివేతకు కుట్రపన్నారన్న ఆరోపణలపై ఆయనపై క్రిమినల్ కేసు ఇంకా కొనసాగుతోంది.

మురళీ మనోహర్ జోషి

భారతీయ జనతా పార్టీ అగ్రనేతల్లో మురళీ మనోహర్ జోషి ఒకరు. అయోధ్య ఉద్యమంలో ఈయనదీ ప్రముఖ పాత్రే. అద్వాణీ మాదిరిగానే ఈ ఉద్యమాన్ని ప్రజల చెంతకు తీసుకువెళ్లడంలో ఈయన సఫలీకృతులయ్యారు. హిందువుల్లో భావోద్వేగాలను కలిగించారు. పార్టీ మేనిఫెస్టో కమిటీ చైర్మన్ గా రామజన్మభూమి అంశాన్ని ఎన్నికల అంశంగా మార్చడంలో కృషి చేశారు. 1992లో వివాదస్పద కట్టడం కూల్చివేత సమయంలో ఆయన అక్కడే ఉన్నారు. వారణాసి అలహాబాద్, కాన్పూర్ లకు ఎంపీగా, వాజ్ పేయి మంత్రివర్గంలో మానవవనరుల మంత్రిగా పనిచేశారు. ప్రస్తుతం భాజపా సలహా సంఘంలో ఉన్నారు.

కల్యాణ్ సింగ్

కట్టడం కూల్చివేత సమయంలో కల్యాణ్ సింగ్ ఉత్తరప్రదేశ్ ముఖ్యమంత్రిగా పని ఉన్నారు. ఆయన ప్రభుత్వంలోనే అధికారులు, పోలీసులు ఉద్దేశ పూర్వకంగానే కూల్చివేతను అడ్డుకోలేదని ఆరోపణ. తర్వాత కొంత కాలానికి కల్యాణ్ సింగ్ భాజపాని వీడి సొంత పార్టీ పెట్టుకున్నారు. కొన్నాళ్ల తర్వాత తిరిగి భాజపాలో చేరారు. కూల్చివేతకు కుట్రపన్నారన్న ఆరోపణలపై కేసులు ఎదుర్కొంటున్న 13మందిలో కల్యాణ్ సింగ్ కూడా ఉన్నారు.

వినయ్ కటియార్

రామమందిరం ఉద్యమం కోసం 1984లో భజరంగ్ దళ్ ఏర్పడింది. దీనికి వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడిగా వినయ్ కటియార్ పనిచేశారు. భజరంగ్ దళ్ కార్యకర్తలు ఆలయ ఉద్యమాన్ని తీవ్రతరం చేశారు. 1992 డిసెంబర్ 6 తర్వాత కటియార్ రాజకీయంగా ఎదిగారు. భాజపా ప్రధాన కార్యదర్శి అయ్యారు. అయోధ్య ఉన్న నియోజకవర్గమైన ఫైజాబాద్ లోక్ సభ సీటు నుంచి ఆయన మూడుసార్లు ఎంపీగా ఎన్నికయ్యారు.

కె.కె.మహ్మద్

ప్రఖ్యాత పురావస్తు శాస్త్రవేత్త డాక్టర్ కరింగమన్ను కుజ్జియి శ్ మహమ్మద్ (కె.కె.మహ్మద్) అయోధ్యపై అనేక పరిశోధన వ్యాసాలు రాసారు. తమ వర్గ మత పెద్దల నుండి, తీవ్రవాదుల నుండి హెచ్చరికలు వచ్చినా లక్ష్య పెట్టకుండా తనకు తెలిసిన నిజాన్ని నిర్భయంగా లోకానికి చెప్పి అందరికీ ఆదర్శంగా నిలిచారు.

డాక్టర్ మీనాక్షి జైన్

ప్రఖ్యాత చరిత్రకారిణి, రాజకీయ శాస్త్రవేత్త డాక్టర్ మీనాక్షి జైన్. రామమందిర ఉద్యమంలో ఆమె రచనలు ఎంతో ఉపయోగపడ్డాయి. ‘రామ & అయోధ్య’, ‘ది బాటిల్ ఫర్ రామా’ మందిరం గురించి ఆమె రాసిన రెండు ప్రధాన రచనలు.

ఉమా భారతి

రామమందిర ఉద్యమంలో ఉమాభారతి ప్రముఖ మహిళా నేతగా ఆవిర్భవించారు. అద్వానీ పక్కనే నిల్చుని ఆవేశపూరిత ప్రసంగాలు చేస్తూ, అందరినీ ఆకర్షించారు. కట్టడం కూల్చివేతలో ఆమె పాత్ర కూడా ఉందని లిబర్టాన్ కమిషన్ గుర్తించింది. అక్కడున్న జనాన్ని ఆమె ప్రేరేపించారని ఆరోపణ. కేంద్రంలో అటల్ బిహారీ వాజ్ పేయి, నరేంద్ర మోదీ ప్రభుత్వాల్లో ఆమె మంత్రిగా పనిచేశారు. అయితే 2019 పార్లమెంటు ఎన్నికలకు ఆమె దూరంగా ఉన్నారు. రెండోసారి కేంద్రంలో భాజపా ప్రభుత్వం వచ్చినా ఆమె మళ్లీ ఎలాంటి పదవినీ స్వీకరించలేదు.

సాధ్వీ రితంభర

ప్రఖరమైన హిందుత్వవాదిగా, రామమందిర ఉద్యమనేతగా, ఫైర్ బ్రాండ్ నేతగా సాధ్వీ రితంభరకు మంచి పేరుంది. కట్టడం కూల్చివేత కేసులో ఆమెపై కూడా కేసులు నమోదయ్యాయి. అయోధ్య ఉద్యమం సందర్భంగా ఆమె చేసిన ఆవేశ పూరిత ప్రసంగాలు దేశమంతటా ఆడియో క్యాసెట్ల రూపంలో వినిపించాయి. ఎంతోమంది యువకులు వాటికి ఆకర్షితులైనారు. రామమందిర ఉద్యమంలో సాధ్వీరితంభర కీలకమైన పాత్రను నిర్వహించారు. దేశవ్యాప్తంగా పర్యటనలు చేసి ఉద్యమ స్వరూపాన్ని ఉధృతం చేశారు.

కె. పరాశరన్

అయోధ్య ఉద్యమంలో భాగంగా అవిశ్రాంత న్యాయ పోరాటం జరిపిన కె.పరాశరన్ పెద్దగా పరిచయం అవసరం లేని పేరు. ఆయన న్యాయవాదిగా 1958 నుంచి సుప్రీంకోర్టులో ప్రాక్టీస్ ప్రారంభించారు. రెండుసార్లు భారత అటార్నీ జనరల్ గా చేశారు. న్యాయశాస్త్ర ద్రష్ట. హిందూ పవిత్ర గ్రంథాలను ఔపోసన పట్టిన మహా పండితుడు. తనకున్న ఆ అపార పరిజ్ఞానాన్ని వాదనల్లో అద్భుతంగా ప్రతిబింబించేవారు. 'నేను మరణించేలోగా ఈ కేసును పూర్తి చేయాలి. అదే నా అంతిమ కోరిక' అని ఆయన సుప్రీంకోర్టులోనే ఒక సందర్భంలో పేర్కొన్నారు. 92 సంవత్సరాల వయసులోనూ ఆయన పట్టు వదలకుండా, అలసట అనేదే లేకుండా వాదించారు. వయసులో మీరు పెద్దవారు కూర్చుని వాదించండి అంటూ ప్రధాన న్యాయమూర్తి అనుమతి ఇచ్చినా, ఎవరెవరి కోసమో నేను నిలబడి వాదించాను. నా ఆరాధ్య దైవం శ్రీరాముడి కోసం నిలబడలేనా అన్నారు. అందువల్లే ఆయన సుప్రీంకోర్టు తీర్పు వెలువడిన రోజున తీర్పు ముగిసే వరకు ఓపిగ్గా కోర్టు హాలులోని మొదటి వరుసలో కూర్చున్నారు. తీర్పును ఏకాగ్రతతో విన్నారు. తుది తీర్పు వెలువడగానే న్యాయవాదులంతా ఆయనను చుట్టుముట్టారు. అభినందనల్లో ముంచెత్తారు.

జి.పుల్లారెడ్డి

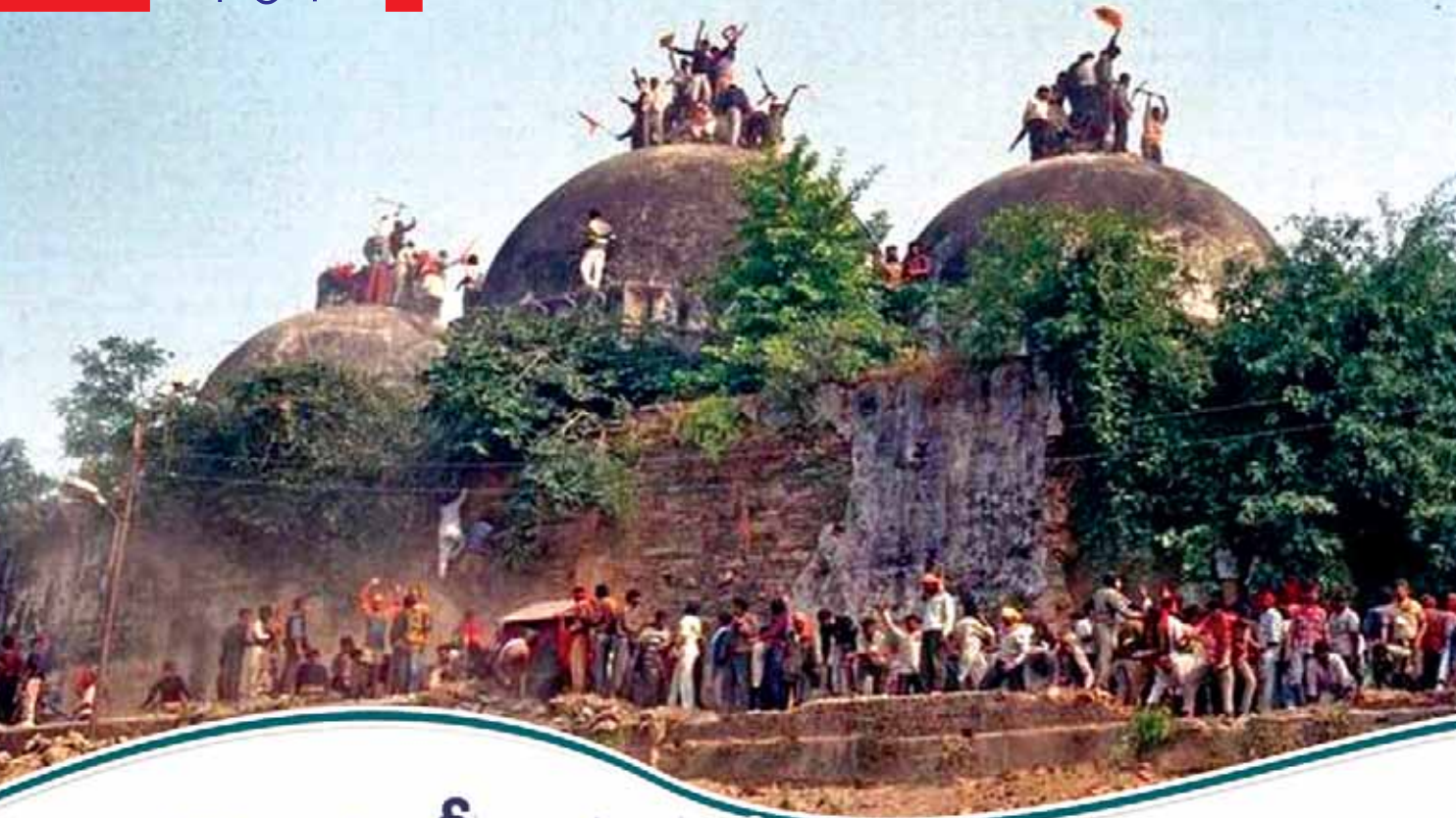
పుల్లారెడ్డి స్వీట్స్ యజమాని పుల్లారెడ్డి అయోధ్య రామ జన్మభూమి ఉద్యమ కోర్టు కేసులో కీలకమైన వ్యక్తి. తెలుగు నేలపై ఉద్యమానికి పెద్దదిక్కుగా వ్యవహరించారు. ప్రారంభం నుండి ఆయన రామమందిర ఉద్యమానికి అండగా ఉన్నారు. మందిర నిర్మాణం జరగాలని కలలుగన్నారు. 'రామజన్మభూమి కేసులో విజయం సాధించేవరకు వాదించాలి' అంటే. పోరాడవలసిందే. ఎక్కడికైనా ఎంత దూరమైనా, ఎన్ని త్యాగాలకైనా వెరవకుండా ముందుకు వెళ్దాం' అని పుల్లారెడ్డి అన్నారు.

'నేను బతికున్నంతవరకూ, విశ్వహిందూపరిషత్ కు కోశాధికారిగా ఉన్నంతవరకు కోర్టు వ్యాజ్యాలకు నిధుల కొరత రానీయను'. 'అవసరమైతే ఈ ఇల్లు అమ్మేస్తాను, నా భార్య దగ్గరన్న లక్షల రూపాయల విలువచేసే నగలు అమ్మేస్తాం' అంటూ భార్య నారాయణమ్మతో కలిసి అశోక్ సింఘాల్ చేతులు పట్టుకుని హామీ ఇచ్చారు.

కె.కె.కె.నాయర్

కృష్ణ కుమార్ కరుణాకరన్ నాయర్ స్వస్థలం కేరళ. రామమందిర ఉద్యమంలో వీరిది కీలకపాత్ర. ఉత్తరప్రదేశ్ లో ఆయన వివిధ పదవుల్లో పని చేశారు. 1949లో పైజాబాద్ జిల్లా మేజిస్ట్రేట్ గా ఉన్నారు. గౌరఖ్ నాథ్ మరం సభ్యుల రామచరిత మానస్ పారాయణం సందర్భంగా ప్రధాన గుమ్మటం లోపల హిందూ దేవతల విగ్రహాలు హఠాత్తుగా ప్రత్యక్షమయ్యాయి. దీనిపై విచారణ జరిపిన నాటి ప్రభుత్వం ఈ విగ్రహాలను వివాదస్పద స్థలంలో పెట్టడంలో నాయర్ కీలక సూత్రధారి అని నిర్ధారించింది. సంఘటన జరిగిన క్షణాల్లోనే నాయర్ అక్కడకు చేరుకున్నారని, విగ్రహాలు పెట్టి, వ్యవహారమంతా పూర్తయ్యాకే పై అధికారులకు ఏం తెలియనట్లు సమాచారం ఇచ్చారనే ఆరోపణలు వచ్చాయి. నాటి ప్రధాని నెహ్రూ విగ్రహాలను అక్కడి నుంచి తొలగించాలని ఆదేశించారు. నాయర్ ఆ పని చేయకపోగా, ఉద్యోగాన్ని వదిలి నేరుగా హిందూ మహాసభలో చేరారు. ఈ చర్యతో హిందూత్వ వాదుల్లో నాయర్ హీరోగా మారారు.

అయోధ్య: కీలక ఘట్టాలు (1528-2020)

1528: మొఘల్ చక్రవర్తి బాబర్ కమాండర్ మీర్ బకి బాబ్రీ మసీదును నిర్మించారు.

1885: బాబ్రీ మసీదు ప్రాంతానికి పక్కనే దేవాలయ నిర్మాణానికి అనుమతివ్వాలిందిగా ఫైజాబాద్ కోర్టులో మహమ్మత్ రఘుబీర్ దాస్ దాఖలు చేసిన పిటిషన్ కొట్టివేత.

డిసెంబర్ 22-23, 1949: బాబ్రీ మసీదు లోపల రాముడి విగ్రహాలు ప్రత్యక్షం. హిందువులు దీనిని స్వయంభువుగా భావించారు. పూజలకు ప్రయత్నించడం ప్రారంభించారు. విగ్రహాలను తీసుకుని వచ్చి అక్కడ పెట్టారని కొందరి ఆరోపణ.

1950: విగ్రహాలకు పూజలు చేసేందుకు అనుమతివ్వాలని ఫైజాబాద్ కోర్టును కోరిన గోపాల్ విశారద, పరమహంస రామచంద్రదాస్.

1959: వివాదాస్పద స్థలాన్ని తమ అధీనం చేయాలని కేసు వేసిన నిర్మోహి అఖాడా.

1961: బాబ్రీ మసీదులోని విగ్రహాలను తొలగించడంతోపాటు వివాదాస్పద స్థలం తమకు

చెందినదిగా ప్రకటించాలని కోర్టును ఆశ్రయించిన యూపీ సెంట్రల్ సున్నీ వక్ఫ్ బోర్డు.

1984: రామ జన్మభూమి ఉద్యమాన్ని ప్రారంభించిన విశ్వ హిందూ పరిషత్.

ఫిబ్రవరి 1, 1986: రామ్ లిల్లా విగ్రహాలకు పూజలు చేసేందుకు హిందువులకు అనుమతిస్తూ ఫైజాబాద్ సెషన్స్ కోర్టు తీర్పు, నిరసన తెలిపేందుకు

బాబ్రీ మసీద్ యాక్షన్ కమిటీ ఏర్పాటు.

ఆగస్టు 14, 1989: అలహాబాద్ హైకోర్టుకు స్థల వివాదం. వివాదాస్పద స్థలానికి సంబంధించి యథాతథ స్థితి కొనసాగించాలని ఆదేశం.

నవంబర్ 9, 1989: వివాదాస్పద రామజన్మభూమి స్థలం నవీంపల్ శిలాన్యాస్ నిర్వహించేందుకు విశ్వహిందూ పరిషత్కు అనుమతిస్తూ అప్పటి రాజీవ్ గాంధీ ప్రభుత్వ నిర్ణయం.

నవంబర్ 1990: భవ్య రామమందిర నిర్మాణం లక్ష్యంగా గుజరాత్ లోని సోమనాథ్ నుంచి భారతీయ జనతా పార్టీ నేత ఎల్.కె. అడ్వాణీ రథయాత్ర ప్రారంభం.

డిసెంబర్ 6, 1992: కరసేవకుల చేతుల్లో నేలమట్టమైన బాబ్రీ మసీదు. చెలరేగిన హింస.

డిసెంబర్ 16, 1992 : బాబ్రీ మసీదు కూల్చివేతకు దారితీసిన పరిస్థితులపై విచారణకు జస్టిస్ లిబర్తాస్ కమిషన్ ఏర్పాటు.

1993: రామజన్మభూమి తాలూకా వివాదాస్పద స్థలంతోపాటు పరిసరాల్లోని సుమారు 67 ఎకరాల భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్న పి.వి.నరసింహారావు నేతృత్వంలోని ప్రభుత్వం.

1994: స్థల స్వాధీనానికి సుప్రీంకోర్టు సమర్థింపు. ఇస్లాం మతంలో మసీదు ఒక భాగం కాదంటూ డాక్టర్ ఇస్మాయిల్ ఫారూఖీ తీర్పు ద్వారా సుప్రీంకోర్టు వ్యాఖ్య.

ఏప్రిల్ 2002 : వివాదాస్పద రామజన్మభూమి స్థల యాజమాన్య హక్కులపై అలహాబాద్ హైకోర్టులో విచారణ ప్రారంభం.

మార్చి 2003: కేంద్రం స్వాధీనం చేసుకున్న భూమిలో మతపరమైన కార్యకలాపాలపై సుప్రీంకోర్టు నిషేధం.

2005: వివాదాస్పద స్థలంపై పేలుడు పదార్థాలు నిండిన జీపుతో ఉగ్రవాదుల దాడి. ఎదురు కాల్పుల్లో అందరూ హతం.

2009: ప్రభుత్వానికి జస్టిస్ లిబర్టాన్ కమిషన్ నివేదిక.

నవంబర్ 30, 2010: సున్నీ వక్ఫ్ బోర్డ్, రామ్ లల్లా, నిర్మోహీ అఖిదాకు సమానంగా స్థలాన్ని విభజించాలని అలహాబాద్ హైకోర్టు త్రినభ్య ధర్మాసనం ఆదేశం.

మే, 2011: హైకోర్టు తీర్పును సవాలు చేస్తూ

సుప్రీంకోర్టులో 14 పిటిషన్లు దాఖలు. హైకోర్టు తీర్పుపై స్టే విధించిన సుప్రీం.

మార్చి, 2017: అయోధ్య వివాదాన్ని కోర్టు బయట పరిష్కరించుకోవాల్సిందిగా సుప్రీంకోర్టు చీఫ్ జస్టిస్ జె.ఎన్. ఖేహర్ సూచన.

ఆగస్టు, 2017 : సుప్రీంకోర్టు చీఫ్ జస్టిస్ దీపక్ మిశ్రా, జస్టిస్ అశోక్ భూషణ్, జస్టిస్ అబ్దుల్ నజీర్లతో కూడిన త్రినభ్య బెంచ్ విచారణ ప్రారంభం.

నవంబర్, 2018 : 1994 నాటి ఇస్మాయిల్ ఫారూఖీ తీర్పును పునఃపరిశీలించాలన్న పిటిషనర్ల అప్పీళ్లపై విచారించిన సుప్రీంకోర్టు. విషయాన్ని విస్తృత ధర్మాసనానికి నివేదించరాదంటూ 2:1 తేడాతో న్యాయమూర్తుల తీర్మానం.

జనవరి 8, 2019 : అయోధ్య వివాదంపై దాఖలైన పిటిషన్ల విచారణకు సుప్రీంకోర్టు రాజ్యాంగ

ధర్మాసనం ఏర్పాటు. చీఫ్ జస్టిస్ రంజన్ గొగోయ్ నేతృత్వంలో జస్టిస్ ఎన్.ఎ. బొబ్డే, జస్టిస్ ఎన్.వి.రమణ, జస్టిస్ యు.యు. లలిత్, జస్టిస్ డి.వై. చంద్రచౌదరితో ధర్మాసనం. మధ్యవర్తిత్వం ద్వారా సమస్యను పరిష్కరించుకోవాల్సిందిగా సూచించిన చీఫ్ జస్టిస్.

జనవరి 10, 2019: విచారణ బెంచ్లో తాను ఉండరాదని జస్టిస్ యు.యు. లలిత్ నిర్ణయం. దీంతో బెంచ్ పునర్వ్యవస్థీకరణ. జస్టిస్ ఎన్.వి. రమణ, జస్టిస్ యు.యు.లలిత్ స్థానంలోకి జస్టిస్ అశోక్ భూషణ్, జస్టిస్ ఎస్. అబ్దుల్ నజీర్.

మార్చి 8, 2019: కోర్టు పర్యవేక్షణలో ఉండే మధ్యవర్తిత్వ కమిటీకి వివాదాస్పద అంశం.

అక్టోబర్ 2019: నమన్య సామరన్య పరిష్కారంలో సుప్రీంకోర్టు మాజీ న్యాయమూరి జస్టిస్ ఎఫ్.ఎం.ఐ. ఖలీఫుల్లా నేతృత్వంలోని మధ్యవర్తిత్వ కమిటీ విఫలం. నివేదిక సమర్పణ.

ఆగస్టు 6, 2019: రోజువారీ విచారణ చేపట్టిన ధర్మాసనం.

అక్టోబర్ 16, 2019: తుది తీర్పు రిజర్వ్.

నవంబర్ 9, 2019: వివాదాస్పద స్థలంలో రామ మందిరం నిర్మాణానికి అనుకూలంగా సుప్రీం తీర్పు.

ఫిబ్రవరి 5, 2020: అయోధ్యలో రామ మందిర నిర్మాణానికి 15 మంది సభ్యులతో పార్లమెంట్లో బ్రస్సెసు ప్రకటించిన ప్రధాని మోదీ.

ఫిబ్రవరి 19, 2020: శ్రీరామ తీర్థక్షేత్ర బ్రస్సె ఏర్పాటు.

ఆగస్టు 5, 2020: రామజన్మభూమి అయోధ్యలో మందిర నిర్మాణానికి ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ చేతుల మీదుగా భూమిపూజ.

అప్పుడు బయట పడింది- తవ్వటం దాదాపు పూర్తైన సారంగం. దానిని సరాసరి చంద్రగుప్తుని అంతః పురంలోకి తవ్వతున్నారు. ఇంకొక రెండు రోజులు ఆలస్యం అయి ఉంటే దుండగుల ప్రణాళిక

పూర్తయ్యేదే. వారు ఏ అర్థరాత్రి అంతఃపురంలోకి ప్రవేశించగలిగేవారే. సారంగం తవ్వతున్న వారిని, వారిని పంపిన వారినీ పట్టుకున్నారు సైనికులు.

చాణక్యుని అనుమానం కొందరు పదవి కోల్పోయిన అధికారులు, రాక్షసుని సహాయంతో ఈ ప్రణాళికలు అమలుచేస్తున్నారని! ఆ అధికారులను పట్టుకోగలిగారు. వారందరినీ మరణశిక్ష అమలు చేశాడు చాణక్యుడు. కానీ, వారందరినీ ప్రోత్సహిస్తున్న రాక్షసుడు ఎక్కడ ఉన్నాడో తెలియలేదు.

అందుకే, అంతఃపురానికి రక్షణ వ్యవస్థను మరింత పటిష్ఠం చేశాడు చాణక్యుడు.

మరో అనుమానం అతనిని తొలచివేస్తోంది. భౌతికదాడులనైతే అడ్డుకోగలడేమో కానీ, విషకన్య లాంటి ప్రయోగం మరలా జరిగితే ఎలా అడ్డుకో వాలి? ఎవరు మామూలు స్త్రీనో, ఎవరు విషకన్యో ఎలా తెలుస్తుంది?

పుట్టగంటి గోపీకృష్ణ

అందుకే చెరసాలలో ఉన్న వైద్యుడు దుశ్శేనుడిని రప్పించాడు చాణక్యుడు. మొదటిసారి చంద్రగుప్తుని మీద విషకన్య ప్రయోగం జరిగినపుడు రాక్షసుడు, సుబంధుడితో పాటు ఈ దుశ్శేనుడిని కూడా చెరసాలలో బంధించారు. విషకన్యలను రూపొందించడం, ప్రయోగించటంలో దుశ్శేనుడిని మించినవాడు లేడు. అందుకే ఇప్పుడు అతన్ని చెరశాల నుండి బయటకు రప్పించి మరీ తన దగ్గరకు పిలిపించుకున్నాడు చాణక్యుడు. అతనితో విషకన్యలను గురించి విస్తృతంగా చర్చించాడు. ఎవరైనా చక్రవర్తి మీద విషకన్య ప్రయోగం జరిపితే ఎలా కాపాడుకోవాలనేదే ఆ చర్చల సారాంశం.

“అయ్యా...! ప్రస్తుతం ఈ విద్య నాలాంటి ఎవరో ఒకరిద్దరికీ తప్ప తెలియదు. ఎవరైనా, నిజంగా విషకన్యను సిద్ధం చేసి ప్రయోగించగలిగితే, ఆ ప్రయోగం నుండి బయటపడటం కష్టమే. ఆఖరికి చక్రవర్తి చంద్రగుప్తులవారైనా తప్పించుకోలేరు” చెప్పాడు దుశ్శేనుడు.

“ఏదోమార్గం చూడాలి దుశ్శేనా!” సాలోచనగా అన్నాడు చాణక్యుడు.

కాసేపు ఆలోచించాడు దుశ్శేనుడు. “చక్రవర్తికి కూడా విషం అలవాటు చేస్తే” అన్నాడు.

“విషం అలవాటు చేయటం అంటే ఏం చేస్తావ్? ఒకవేళ అలా చేస్తే ఏమవుతుంది?”

“ఒళ్లంతా విషపూరితమైన మనిషిని విషకన్యే కాదు, ఎంతటి కాలకూట విషం కూడా ఏమీ చేయలేదు.”

“కానీ చక్రవర్తి ఒంటల్లోకి విషం పంపటం ప్రమాదం కదా!”

“నెమ్మది నెమ్మదిగా విషం అలవాటు చేయటం ద్వారా ప్రమాదం లేకుండా ఈ ప్రయోగం చేయవచ్చు. మొదటివారం ఒక విషపు బొట్టు. రెండవవారం రెండు బొట్లు. అలా పెంచుకుంటూ

పోతే, కొన్ని రోజులకు ఆ మనిషికి ఎంత విషం తిన్నా ఏమీ కాదు.”

“ఎలాంటి విషం ఇవ్వాలి? అలాంటి విషం ఎక్కడ దొరుకుతుంది?” అడిగాడు చాణక్యుడు.

“ఎక్కడా దొరకదు. మీరు అనుమతిస్తే నేనే సిద్ధం చేస్తాను” చెప్పాడు దుశ్శేనుడు.

“మళ్లీ పిచ్చి వేషాలేమీ వెయ్యవుగా?”

“ఒకసారి పొరపాటు చేశాను. అదే నన్ను దహించి వేస్తోంది. మళ్లీ మళ్లీ చేస్తానా?” అన్నాడు దుశ్శేనుడు.

అతని కళ్లల్లో కనిపించిన పశ్చాత్తాపం చూసి, సరే అన్నట్లు తల ఊపాడు చాణక్యుడు.

“ఈ సంగతి చక్రవర్తికి చెబుతారా ఆచార్యా?” అని అడిగాడు దుశ్శేనుడు.

“చక్రవర్తి కూడా మనిషే దుశ్శేనా, తెలిస్తే భయపడవచ్చు. పని పూర్తయ్యాక చెబుదాం!” అన్నాడు చాణక్యుడు.

“ఈలోపు చక్రవర్తి ఆహారం ఎవరైనా తింటే ప్రమాదం కదూ!” అని అనుమానం వెలిబుచ్చాడు దుశ్శేనుడు.

“చక్రవర్తికి ఇచ్చే ఆహారం ఎవరూ రుచి చూడకూడదని ఆజ్ఞలు ఇద్దాం.”

“అదెలా కుదురుతుంది? చక్రవర్తి తినే ఆహారం ముందు ఎవరో ఒకరు రుచి చూడాలి కదా ఆచార్యా”

“నీ మనసులో ఏదో ఉంది. అదేంటో సూటిగా చెప్పు”

“నాకు ఆ బాధ్యత అప్పచెప్పండి. చక్రవర్తి తినే భోజనంలో ఏమి కలపాలో, ఎంత కలపాలో నేను స్వయంగా చూసుకుంటాను. ఆ భోజనం ఎవరూ తినకుండా కూడా చూసుకుంటాను.”

చాణక్యుడు కాసేపు ఆలోచించి అందుకు అనుమతించాడు.

ఆ తరువాత దుశ్శేనుడు చెప్పినట్లే ఒక్కొక్క చుక్కగా విషం చంద్రగుప్తుడు తినే ఆహారంలో కలపటం మొదలు పెట్టాడు చాణక్యుడు.

* * *

చంద్రగుప్తుడు అధికారం స్వీకరించిన సంవత్సరం మంచి వానలు పడ్డాయి. అంతకు ముందు వరుసగా పన్నెండు సంవత్సరాలు కరువు కాటకాలు రాజ్యాన్ని పీడించాయి. ఆ కరువు పోయి ఈ సంవత్సరం పంటలు సమృద్ధిగా పండాయి.

ప్రజలు కొత్త చక్రవర్తి వచ్చిన వేళా విశేషం బాగుందనుకున్నారు.

కర్షకులు బాగుండటంతో వ్యాపారాలు బాగున్నాయి. కట్టే శిస్తులు, నుంకాలు పెరిగాయి. చాణక్యుడు అమలు చేస్తున్న సంస్కరణల కారణంగా ఉద్యోగాలు పెరిగాయి.

ధననందుడు దొంగతనంగా తీసుకువెళ్లబోయిన డబ్బును ప్రజలకు ఉపయోగపడేలా ఖర్చు చేశాడు చంద్రగుప్తుడు. ఒక రాజ్యం నుండి మరో రాజ్యానికి వెళ్లే రహదారులను వెదల్చు చేయించాడు. తూర్పు తీరంలో, పడమటి తీరంలో ఉన్న రేవు వట్టణాలు విదేశాల నుండి వస్తున్న నౌకలతో కళకళలాడుతున్నాయి.

దొంగతనాలు, దోపిడీలు చేసే వారికి, దొరికిన వారిని దొరికినట్లు మరణశిక్ష వేయటంతో దారి దోపిడీలు తగ్గాయి. అయినా రహదారుల కాపలా అగలేదు.

మొదటి సంవత్సరంలో ధననందుడి ప్రభావం, రాక్షసుడి ప్రభావంతో కుట్రలు కుతంత్రాలు కొనసాగాయి. కానీ, చాణక్యుని గూఢచర్యం ఎంత ప్రభావవంతంగా పనిచేస్తోందంటే, అలాంటి కుట్రలను మొదట్లోనే తుంచేయసాగారు.

ప్రజలలో చాలా సంవత్సరాల తరువాత ఆనందం కనిపిస్తోంది.

“బొక్కసంలో ఇంకా చాలా డబ్బుంది. దానితో కూడా ఇంకా కొన్ని పనులు చేయవచ్చు కదా” అన్నాడు చంద్రగుప్తుడు మిగులు లెక్కలు చూసి.

“ప్రకృతి ఎప్పుడూ ఇలానే సహకరిస్తుందని నమ్మకం ఏముంది? మరలా కరువు కాటకాలు రావచ్చు. అప్పుడు ప్రజలు శిస్తులు కట్టలేక పోగా సహాయం కోసం మన వైపే చూస్తారు. పైగా, వానైనా వరదైనా, సైన్యానికి జీతాలు ఇవ్వాలి. పంటలు సుభిక్షంగా పండి, అందరూ ఆనందంగా ఉన్న సమయంలో దండయాత్రలు కూడా ఎక్కువ జరగవు. అదే కరువు సంవత్సరంలో ఆ భయం కూడా ఉంటుంది. కాబట్టి ఎప్పుడూ బొక్కసంలో ఉన్న ధనాన్ని సగం కంటే ఎక్కువ వాడకూడదు” చెప్పాడు చాణక్యుడు.

ఇంకేమీ మాట్లాడలేదు చంద్రగుప్తుడు.

వారి మధ్య సంబంధాలు చిత్ర విచిత్రంగా ఉంటాయి.

ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు చంద్రగుప్తుడిలో కన్ను కొడుకును చూసుకుంటాడు చాణక్యుడు. చంద్రగుప్తుడూ

అంతే! తనకు తెలియని తండ్రి ప్రేమను అతని ద్వారా పొందుతాడు. అదే నిండునభలో ఉన్నప్పుడు చంద్రగుప్తుడిని చక్రవర్తిగా గౌరవిస్తాడు. దుర్గర సమక్షంలో అదే చాణక్యుడు ఆమె తరువున చంద్రగుప్తుడితో మామగారిలా మాట్లాడతాడు. పరిపాలన విషయాలు వివరిస్తున్నప్పుడు గురువుగా మారతాడు.

ఒకరోజు చంద్రగుప్తుడు, “చాలా సంవత్సరాల తరువాత కురిసిన వానలకు చుట్టుపక్కల ఉన్న అడవులు వచ్చగా మారాయి. ఎటు చూసినా ఉరుకుతున్న జలపాతాలతో ప్రకృతి అందంగా ఉందట. ఒకసారి దుర్గర సహృదయ వినోదానికి వెళ్లి వస్తాం” అన్నాడు.

“అలానే, ఆ ఏర్పాట్లు చేస్తాను.”

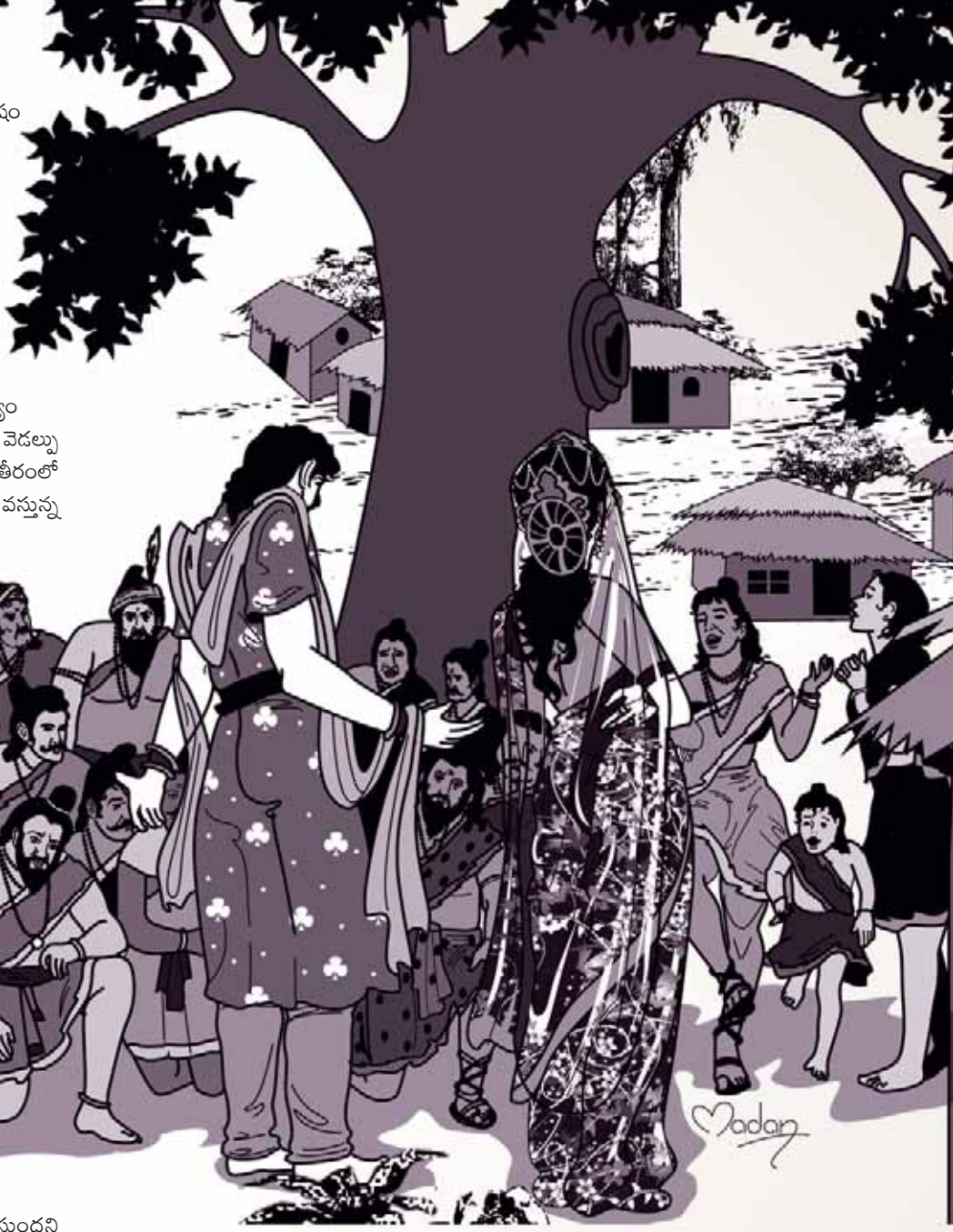
“ఏ ఏర్పాట్లూ వద్దు. మేము ఒంటరిగా

వెళ్లివస్తాం!”

నవ్విన చాణక్యుడు సరే అన్నాడు.

ఆ సమయంలో అక్కడే ఉన్న సేనా నాయకుడు, “అదేంటి ఆచార్యా! చక్రవర్తి కోరితే మాత్రం మీరు అనుమతి ఇవ్వటం ఏమిటి? అసలే పరిస్థితులు బాలేవు. చక్రవర్తి ఒంటరిగా వెళ్లటం సబబంటారా?” అన్నాడు.

“నీకు మన చక్రవర్తి సంగతి తెలియదు. వంద మందినైనా ఎదిరించి దుర్గరను రక్షించుకోగలడు. ఒంటరిగా వెళ్లాలనుకోవటం వారి ముచ్చట. దానిని అంగీకరిస్తూనే మన పని మనం చేయాలి. వారు వెళ్తున్న అడవిని మన సైన్యంతో చుట్టుముట్టండి. వారు అడవిలో ఉన్నంత సేపు ఎవరూ అడవిలోకి వెళ్లకూడదు, బయటకు రాకూడదు” అని చేయవలసిన

పని గురించి చెప్పాడు చాణక్యుడు.

* * *

దుర్ధరతో అడవిలోకి ప్రవేశించాడు చంద్రగుప్తుడు.

అదే అడవి. తను పుట్టి పెరిగిన అడవి.

తనను పెంచిన గూడెం ఉన్న అడవి.

ఒకసారి అడవిలోకి ప్రవేశించిన తరువాత అక్కడి ప్రతి చెట్టు, ప్రతి పుట్ట తనకు పరిచయమైనవనే అనిపిస్తున్నాయి. ప్రతి రాయి, ప్రతి గుట్ట తను ఆడిన ఆటలను గుర్తుకు తెస్తున్నాయి.

వాటన్నిటినీ ఎంతో ఇష్టంగా దుర్ధరకు పరిచయం చేశాడు చంద్రగుప్తుడు.

ఇక గూడెం వాసుల హడావుడి వర్ణించటానికి మీలు లేకుండా ఉంది.

“ఇప్పుడు నువ్వీ రాజ్యానికి రాజువంటా” చంద్రగుప్తుడు బుగ్గలు తడిమి చూస్తూ అన్నాడు గూడెం పెద్ద.

“నేను ఏ రాజ్యానికి రాజునైనా, ముందు మీ బిడ్డను. ఆ విషయం నేను ఎప్పుడూ మరచిపోను.”

“ఆ అయ్యోరు ఏం చేస్తున్నాడు? ఆయన వల్లనే నువ్వుంత పెద్దోడి వయ్యావు. ఆయన కూడా వస్తే బాగుండేది”

“అవును. ఆయన కూడా వస్తే ఎంతో బాగుంటుంది. కానీ ఆయన ఇలాంటి విషయాలకు సమయం వూడా చేయరు. చేయవలసిన పనులు ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయని ఆయన అభిప్రాయం. ఆయనకు పనిలోనే ఆనందం” చెప్పాడు చంద్రగుప్తుడు.

తరువాత అతని స్నేహితులు ఒకరోకరుగా దగ్గరకు వచ్చారు.

వారందరినీ దుర్ధరకు పరిచయం చేశాడు చంద్రగుప్తుడు.

“అంత పెద్దరాజువి ఈ గుడిసెల్లో ఎలా

ఉంటావయ్యా. ముందు కబురు చేస్తే..!” అన్నాడు గూడెం పెద్ద.

“ముందు కబురు చేస్తే, ఈ గూడెం గూడెంలా ఉండేది కాదు. అందుకే ఇలా చెప్పకుండా వచ్చాం!” అన్నాడు చంద్రగుప్తుడు.

రెండు రోజులు ఎలాంటి అదనపు సౌకర్యాలు లేకుండా అక్కడే గడిపారు దుర్ధర, చంద్రగుప్తుడు.

మధ్యలో ఆమెను వేటకు తీసుకెళ్లాడు చంద్రగుప్తుడు. ఆ వాతావరణం, పరిసరాలు అన్నీ కొత్తగా ఎంతో బాగా అనిపించాయి దుర్ధరకు. అదే అతనితో అంది. “చిన్నప్పటి నుండి కోట, అంతఃపురం తప్ప మరో లోకం తెలియకుండా పెరిగాను. బయటి ప్రపంచం ఇంత విశాలమైనదని ఇప్పుడే తెలిసింది.” అంది.

వారి దాంపత్యం చాలా ఆనందంగా గడచి పోతోంది. వీలైనంత వరకు తను ఎక్కడకు వెళ్లినా తనతో దుర్ధరను తీసుకువెళ్లేవాడు చంద్రగుప్తుడు.

దుర్ధరకు చంద్రగుప్తుని సాహచర్యం ఎంతో బాగుంది. అతనిలో ఒక భర్తనే కాదు, ఒక స్నేహితుడిని కూడా చూసుకుంటోందామె.

పరిపాలనకు సంబంధించిన విషయాలు కూడా ఆమెతో చర్చించేవాడు చంద్రగుప్తుడు. ఆమె కూడా ఒక చక్రవర్తి కుమార్తె కావటంతో వాటిని అర్థం చేసుకోవటంలో కానీ, ఒకొకసారి సమస్యలకు సమాధానాలు సూచించటంలో కానీ సందేహించేది కాదు.

చూస్తూ చూస్తూ ఉండగానే మరో సంవత్సరం గడచిపోయింది.

వరుసగా రెండో సంవత్సరం కూడా ప్రకృతి సహకరించి మంచి వానలు పడ్డాయి. ప్రజలందరూ ఆనందంగా ఉన్నారు.

సమస్యలు ఎప్పుడూ ఉంటూనే ఉంటాయి. అందులో కొన్ని వందల సంవత్సరాలుగా ఉన్న వ్యవస్థను సమూలంగా మార్చాలని కంకణం

కట్టుకున్నప్పుడు సమస్యలు వస్తూనే ఉంటాయి. అయితే వాటిని చంద్రగుప్తుని వరకు రానివ్వడు చాణక్యుడు.

అంతకు ముందు కూడా పరిపాలన జరుగుతూనే ఉంది. కానీ చాణక్యుడు పరిపాలనని వ్యవస్థీకృతం చేస్తున్నాడు. ఒక వ్యక్తి మీదో, ఒక అధికారి మీదో వ్యవస్థ నిర్ధారం కాకూడదన్నది చాణక్యుని సిద్ధాంతం. సైన్యంలో కానీ, అధికారుల్లో కానీ వ్యవస్థని నాలుగంచెల్లో నిర్మిస్తున్నాడు చాణక్యుడు.

సైన్యంలో ఒక వ్యవస్థ చక్రవర్తి కాపలాగా ఉండే సుశిక్షిత సైనికులు. వీరు ఏ దళానికి చెందినవారు కారు. ప్రతి దళం నుండి అత్యంత ప్రతిభావంతులను తాత్కాలికంగా ఈ దళంలోకి తీసుకుంటారు. నియమిత సమయం తరువాత వారు తిరిగి తమ దళంలోకి వెళ్లిపోతారు. ఈ దళంలోకి ప్రవేశించే వ్యక్తుల పుట్టుపూర్వోత్తరాలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలిస్తారు. కుటుంబంలో చిన్నపాటి నేర చరిత్ర ఉన్నా తీసుకోరు.

ఇక రెండవ అంచెలో కేవలం మగధకు చెందిన సైనికులు ఉంటారు. వీరు అనేక తరాలుగా మగధకు చుట్టుపక్కల నివసిస్తున్నవారై ఉంటారు. వారు మాత్రమే కాదు, వారి కుటుంబాలు కూడా దగ్గర్లోనే ఉండేలా జాగ్రత్త తీసుకుంటాడు చాణక్యుడు. అప్పుడు ఆ సైనికులు విద్రోహానికి పాల్పడే అవకాశం తక్కువ.

ఇక మూడవ అంచెలో సామంత రాజ్యాల సైన్యం ఉంటుంది. ఏదైనా రాజుని సామంతుడిగా అంగీకరించినప్పుడు అతనితో చేసుకున్న ఒప్పందంలో- అతను ప్రతి సంవత్సరం ఇంత కప్పం కట్టాలని, ఇంత సైన్యం చక్రవర్తి సహాయం కోసం సిద్ధంగా ఉంచాలని, నియమం ఉంటుంది. ఆ ఒప్పందం ప్రకారం వచ్చిన సైన్యం ఈ మూడవ అంచె సైన్యం. వీరికి ఎక్కువ అధికారాలు ఉండవు.

ఇక మిగిలింది నాలుగవ అంచె. రాజ్యంలో ఉన్న వ్యవసాయదారులు, కులవృత్తుల వారిలో ఆసక్తి ఉండి శక్తి సామర్థ్యాలున్న వారిని ఎన్నుకుని సైనిక శిక్షణ ఇస్తారు. వీరికి పూర్తి భత్యం కాకపోయినా గౌరవ భత్యం ఇస్తారు. ఏదైనా యుద్ధం వచ్చి అవసరమైనప్పుడు వీరు కూడా సైన్యంలో చేరతారు.

వీటన్నిటినీ మించి గూఢచారి వ్యవస్థ. అన్ని అంచెల అధికారుల మీద, అన్ని అంచెల సేనా నాయకుల మీద నిరంతర నిఘా నిర్వహిస్తూ ఉంటుంది.

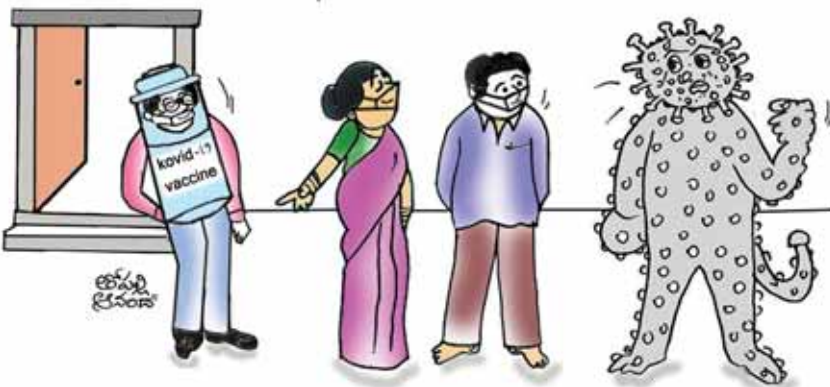
రాజ్యంలోను, రాజ్యం బయట గూఢచారులు విధులు నిర్వహిస్తూ ఉంటారు.

అప్పుడే వచ్చిన ఒక నివేదిక చంద్రగుప్తుడికి చూపించి చెప్పాడు చాణక్యుడు. “రాక్షసుడు కిరాత రాజ్యంలో కనిపించాడట.”

“వైరోధకుడు మన విరోధికి రక్షణ ఇచ్చే ధైర్యం చేశాడా?” ఆశ్చర్యంగా అన్నాడు చంద్రగుప్తుడు.

“అతని అన్నని మనమే కుట్ర చేసి చంపించామని అతను అనుకుంటున్నాడు. అందుకే మనమీద కోపంగా

ఆయన చెప్పాడు! నేను తెలుసానని, అయితే నీ ఆశ్చర్యం...
మీరంతా ఇలాగే మంచి అంశాల్ని, ఆశ్చర్యాలను పాటిస్తూ
నిండు నోరేట్లు జేయించాలని ఆశిస్తూ ఇక నేను కేసుకుంటా!

ఉన్నాడు. ఈ సంవత్సరం కప్పుం కట్ట లేదు. అతని సైన్యాన్ని కూడా మన భూభాగం మీద నుండి వెనక్కి పిలిపించుకుంటున్నాడు.”

“అతని అన్న విషకన్య వలలో పడి కదూ మరణించింది! దానికి మనమెలా బాధ్యులం?” అన్నాడు చంద్రగుప్తుడు.

“అనుమానాలకు రుజువులు ఏముంటాయి? తన అన్న మీద ఆ విషకన్య ప్రయోగం చేయించింది నువ్వో, నేనో అని అతని అనుమానం”

“మరి ఇప్పుడు ఏం చేద్దాం. వైరోధకుడి మీద యుద్ధానికి వెళ్లి తాడో, పేడో తేల్చుకుందామా?”

“ఇప్పుడిప్పుడే మన సామ్రాజ్యం ఒక గాటిలో పడుతోంది. ఇప్పుడు మరో యుద్ధం అంటే మళ్లీ రాజ్యం వెనుకబడిపోతుంది. పైగా వైరోధకుడు ఇంకా స్వాతంత్రం ప్రకటించుకోలేదు. కేవలం కప్పుం కట్టలేకపోతున్నానని, త్వరలో కడతానని కబురు చేశాడు. నేననుకోవటం అతను తన బలం పెంచుకునే ప్రయత్నాలు చేస్తాడు. అది తెలియనట్లు కొన్నాళ్లు మనం కూడా మౌనంగా ఉండాలి. ముందు మన రాజ్యాన్ని సుస్థిరపరచుకోవాలి. చిన్న చిన్న సమస్యలు పరిష్కరించుకోవాలి. అదంతా అయ్యాక వాళ్ల విషయం చూద్దాం” అన్నాడు చాణక్యుడు.

“నాకు ఒక విషయం తెలిసింది. మన రాజ్యంలో ప్రతి అధికారి, ప్రతి సేనా నాయకుడు ఎప్పుడు తమ మీద ఏ గూఢచారి ఏ నివేదిక ఇస్తాడో అని భయంతో ఉంటున్నారట. అది మంచిదంటారా? వారిని మరి

రాజ్యంలో ఉన్న వ్యవసాయదారులు, కులవృత్తుల వారిలో ఆసక్తి ఉండి శక్తి సామర్థ్యాలున్న వారిని ఎన్నుకుని సైనిక శిక్షణ ఇస్తారు. వీరికి పూర్తి భత్యం కాకపోయినా గౌరవ భత్యం ఇస్తారు. పదైనా యుద్ధం వచ్చి అవసరమైనప్పుడు వీరు కూడా సైన్యంలో చేరతారు. వీటన్నిటినీ మించి గూఢచారి వ్యవస్థ. అన్ని అంచెల అధికారుల మీద, అన్ని అంచెల సేనా నాయకుల మీద నిరంతర నిఘా నిర్వహిస్తూ ఉంటుంది. రాజ్యంలోను, రాజ్యం బయట గూఢచారులు విధులు నిర్వహిస్తూ ఉంటారు.

ఇంత భయపెట్టటం అవసరం అంటారా?” అంటూ అడిగాడు చంద్రగుప్తుడు.

“భయపడమని నేను ఎవరికి చెప్పాను? ఏ తప్పు చేయకపోతే భయపడటం ఎందుకు?” అంటూ ఎదురు ప్రశ్నించాడు చాణక్యుడు. “అయినా భయం అన్నది అవసరం కూడా” అంటూ ముక్తాయించాడు.

“మీరు ఇంత సమృద్ధం పెట్టుకున్న గూఢచారులు మాత్రం అంతా సవ్యంగా చేస్తారని ఏమంది? వారిలో అవినీతి ఉండకూడదా?” చర్చను వదలకుండా అన్నాడు చంద్రగుప్తుడు.

నవ్వాడు చాణక్యుడు. “మంత్రులు ఉన్నది అందుకే. గూఢచారులు ఇచ్చిన నివేదికను ముందుగా వారు పరికించాలి. అవసరమైతే వేరొకరి చేత మరో నివేదిక తెప్పించుకోవాలి. అప్పుడే నిర్ణయం తీసుకోవాలి. ఇక మంత్రులను కూడా స్వేచ్ఛగా వదలకూడదు. వారి మీద నిఘా పెట్టాల్సిన బాధ్యత మీదే!”

“ఇంత చిన్న వయసులో అంత బాధ్యతా?”

“ఇంత రాజ్యం జయించటానికి వయసుకు రాని అడ్డు, పరిపాలనకు వస్తుందా?”

“అవన్నీ నాకు తెలియదు. ఇప్పుడే నాకు ఈ జంభూటాలు తగిలించకండి” అన్నాడు చంద్రగుప్తుడు.

“ప్రస్తుతానికి నీ తరువున ఈ పనులన్నీ నేను చూసుకుంటాను. కానీ అంతిమంగా నీదే బాధ్యత. నేను ఎల్లకాలం ఉండనుగా” అన్నాడు చాణక్యుడు.

“మీలాంటి మేధావులు నిండు నూరేళ్లు జీవించాలి. మీ సాంగత్యం పొందిన నేను అదృష్టవంతుడిని. నేను రోజూ భగవంతుడిని ప్రార్థించేది ఇదే. రోజులు ఇలానే గడిచిపోవాలి. మీరు కలకాలం మగధకు దన్నుగా ఇలానే నిలబడి ఉండాలి. నాకే కాదు, నా తరువాత తరానికి కూడా మీ సలహాలు, సూచనలు లభించాలి”

“మిగిలిన మాటలు ఎలా ఉన్నా. తరువాత తరం గురించి మాట్లాడిన మాట బహు బాగుంది. నాకు తాతనయ్యే శుభవార్త ఎప్పుడు చెప్తావు?”

“అసలు విషయం మరచి ఏదో మాట్లాడుతున్నాను. నేను మీ దగ్గరకు వచ్చిందే ఆ విషయం చెప్పటానికి.”

“ఏ విషయం?”

“అదే, మీరు తాత కాబోతున్నారన్న విషయం.”

సశేషం

నివాళి

జ్యేష్ఠ ప్రచారక్ కృష్ణ మోతలగ్ జీ నిర్యాణం

రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక్ సంఘ జ్యేష్ఠ ప్రచారక్, అఖిల భారతీయ పూర్వ ప్రచార ప్రముఖ్ కృష్ణ మోతలగ్జీ (బాలుజీ) (86) ఆగస్టు 2, 2020 రాత్రి 8:45 ని.లకు నాగపూర్లోని మహల్ సంఘ కార్యాలయంలో తుదిశ్వాస విడిచారు.

ఆయన బుల్దానా జిల్లాలోని భుమార్క గ్రామ వాస్తవ్యులు. వీరి తండ్రి గ్రామాధికారిగా ఉండేవారు. బాలుజీ 2 సంవత్సరాల వయస్సులో ఉన్నప్పుడు తండ్రి మరణించారు. బాలుజీకి ఇద్దరు సోదరీ మణులు, ఇద్దరు సోదరులు. అన్నదమ్ములు ముగ్గురు చదువులో చాలా చురుకైనవారు. అందువల్ల స్కాలర్‌షిప్ కూడా లభిస్తుండేది. తల్లి సరస్వతీ బాయి తమ పోలాన్ని అమ్మి కుటుంబాన్ని పోషించింది.

బాలుజీ విశ్వేశ్వరయ్య టెక్నికల్ కళాశాల నుండి టెక్నికల్ విద్యలో డిగ్రీ పట్టాను పొందారు. తదనంతరం ప్రచారక్‌గా జీవితం మొదలుపెట్టారు. ప్రారంభంలో నాగపూర్, కామాటి క్షేత్రాల్లో ప్రచారక్‌గా పనిచేశారు. ఆ తర్వాత బెంగాల్, అస్సాం క్షేత్ర ప్రచారక్‌గానూ ఉన్నారు. ఆయన కొంతకాలం

పాటు అఖిల భారతీయ సహ ప్రచార ప్రముఖ్‌గా బాధ్యతలు నిర్వహించారు. బాలుజీ తన సంపూర్ణ జీవితాన్ని సంఘ కార్యానికి సమర్పించారు. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా నాగపూర్ సంఘ కార్యాలయంలో ఉంటున్నారు. ఆయన చివరి శ్వాస వరకు సంఘ శాఖతో, స్వయంసేవకులతో అనుబంధం కొనసాగించారు.

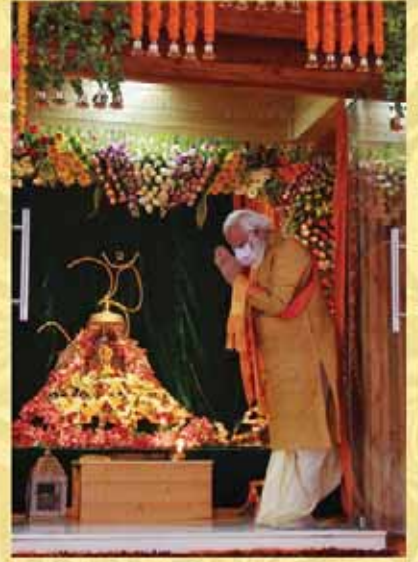
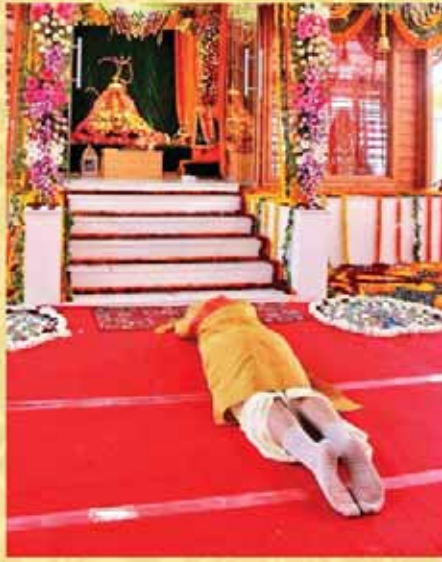
బాలుజీ సోదరుని కుమారుడు మాధవ్ మోతలగ్, కుమార్తె డాక్టర్ మృణాల్ హరిదాస్, అల్లుడు డాక్టర్ మిలింద్ హరిదాస్‌తో సహా అనేకమంది ఆప్తులతో కూడిన పెద్ద కుటుంబం ఆయనది.

బాలుజీ అన్యు కృతార్థు డాక్టర్ మృణాల్ హరిదాస్ పూజనీయ గురూజీ స్మారకం పేరుతో నాగపూర్‌లో మాధవ నేత్రాలయం ప్రారంభం చేయబోతున్నారు. ఆ బ్రహ్మలో అల్లుడు డాక్టర్ మిలింద్ హరిదాస్ కూడా సభ్యులు. బాలుజీ ఈ చివరి దశలో ఒంటరితనం అనుభవించరాదని డాక్టర్ మృణాల్ తరచూ వీరిని చూడడానికి కార్యాలయం వెళుతుండేవారు. కానీ అక్కడ ఉన్న స్వయం

సేవకులతో వీరికి ఉన్న అనుబంధం కారణంగా వీరిలో ఒంటరితనం కనబడలేదు. వీరు మరణించిన సమయంలో కూతురు, అల్లుడు, బంధువులు దగ్గర ఉన్నారు.

ఆయన పార్థివ దేహానికి ఆగస్టు 3 ఉదయం 9.30 ని.లకు నాగపూర్‌లో అంత్యక్రియలు నిర్వహించారు. ★

మా డోరు

సంబరాజు వీల

జనం.. జనం! ఏ బస్సుకు చూసినా, నేల ఈనినట్లుగా జనం. అసలే పండుగ రోజులేమో! కూలీ నాలీ చేసుకునే వారంతా, వలస వచ్చిన నగరాల నుంచి పండుగ కోసం తమ స్వంత ఊళ్లకు బయలుదేరారు.

ఎక్కడ చూసినా, పిల్లా జెల్లాతో, తట్టాబుట్ట లాంటి సామాన్లతో ఉన్నారందరూ. ప్లాట్ ఫాం దగ్గర బస్సెచ్చి ఆగకముందే, పుట్టలోంచి వెలువడే చీమల్లా, బస్సు కమ్మీలు పట్టుకుని వ్రేలాడుతున్నారు.

“అబ్బా! మనం బస్సెక్కగలమా?” నవ్వుతూ ప్రశ్నించాను మా మేనల్లుడు హరిని. “అ.. ఇట్లాగే.. యుద్ధం చెయ్యాలి. మన ఊరి బస్సు కదా! ఎట్లాగో సీట్లు సంపాదించుకోవాలి” చెప్పాడు అదేదో వాడి స్వంత జాగీరన్నట్లుగా.

“అమ్మా! మనం రిటన్ వెళ్లిపోదాం!” ఆ ఎండ.. బస్సుల గండరగోళం చూసి గునుస్తున్నారు పాప, బాబు. వాళ్లకన్నలూ, మా ఊరికి రావటమిష్టం లేదు. అదీ... ఇదీ చెప్పి మా వారు ముందే తప్పించు కున్నారు.

ఈ మధ్యకాలంలో మేమనలు మా ఊరికి వెళ్లలేదు. ఉద్యోగాల రీత్యా, పదిహేను సంవత్సరాలు నార్తులో ఉండి ఈ మధ్యే ట్రాన్స్ ఫర్ అయి

సౌత్ కొచ్చాం.

పెద్ద ఇల్లా, చక్కని ఫర్నిచర్. చల్లటి గాలి, వెలుతురు గల ఇల్లు. కాలు కదపకుండా పనివాళ్లు. కారు లేనిది సినిమాకు కూడా పోలేని విలాసవంత మయిన జీవితం! పట్టణంలా కుళ్లు, మురికి, ఇరుకు సందులు, కలుషిత వాతావరణం.. వీటన్నిటికి దూరంగా, హాయిగా తోట మధ్యలో ఉంది, భవనం లాంటి మా ఇల్లు! అందుకే నగరంలో ఉన్నా మా బతుకుల్ని ఎలాంటి కాలుష్యాలు తాకటం లేదు.

అయినా, ఇప్పుడు పల్లెటూళ్లెం తక్కువున్నాయి? పేకాట, జూదం, మదిరలకు అక్కడ కొదవెం లేదు. పని లేకున్నా పలకరింపుల కోసం కట్టిన నెట్ వర్కు టవర్స్ వల్ల పాపం ఏ పాపం తెలియని పిచ్చుకలు హరించిపోతున్నా ఎవరూ పట్టించుకోవటం లేదక్కడ.

గాంధీ కలలు గన్న ‘గ్రామ స్వరాజ్యం’ ఏనాడో అంతరించి, అక్కడ రాజకీయపు చదరంగం, గూండాగిరి తాండవమాడుతోంది.

హత్యలూ, దోపిడీలు అక్కడికి చేరుకున్నాయి. అందుకే నాకు కూడా పెద్దగా వెళ్లటం ఇష్టం లేదక్కడికి. కాని, మా మేనల్లుడు విదేశాల్లో తిరిగి సంపాదించిందంతా ఉపయోగించి అక్కడ తోటలూ, గోశాలలు ఏర్పాటు చేశాడు. ఆ సైటు చూడటానికనే

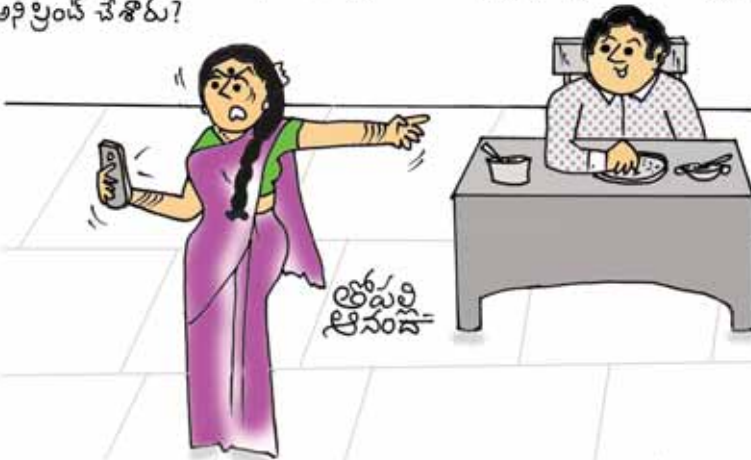
బయలుదేరామిప్పుడు.

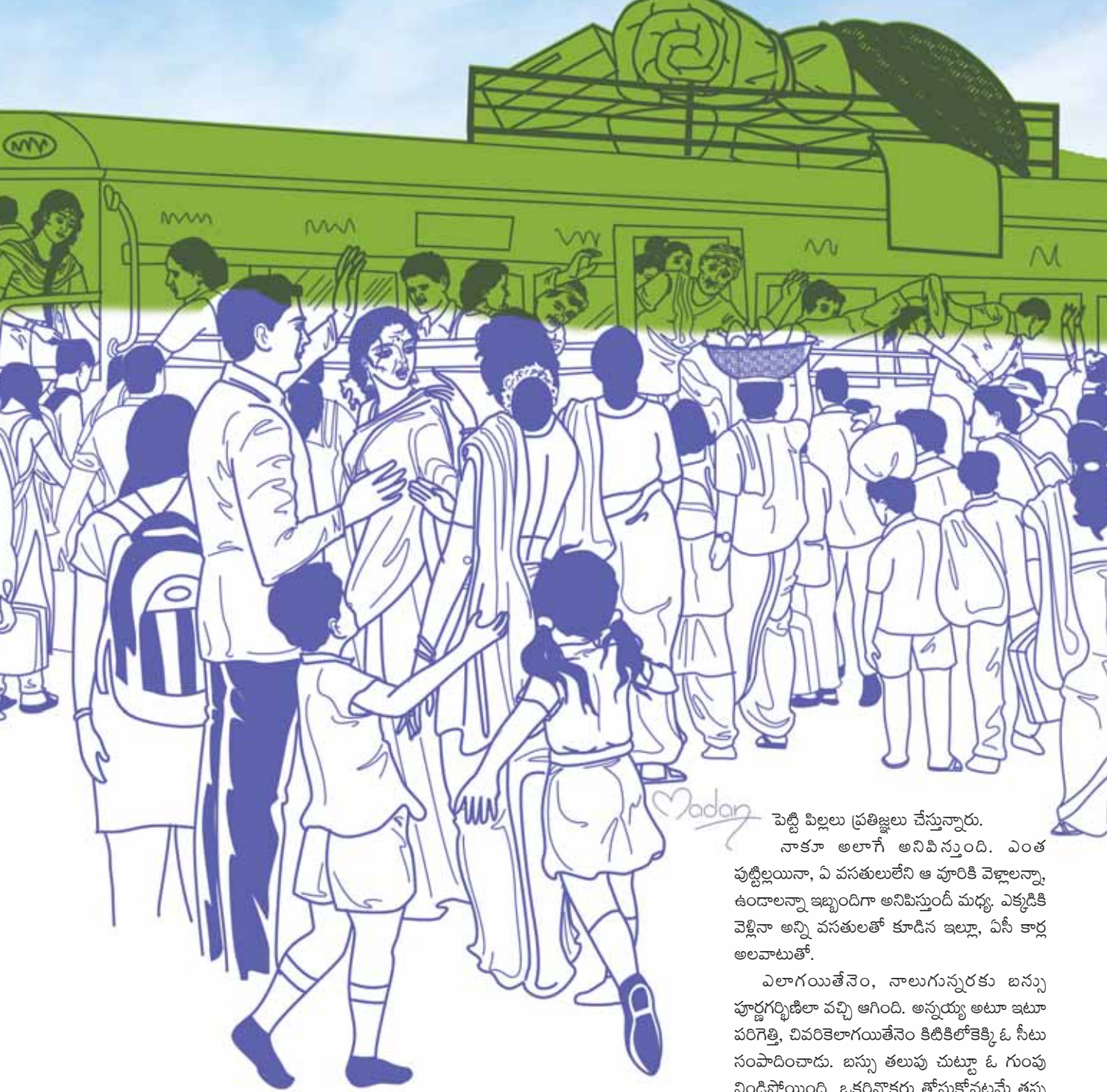
అన్ని పల్లెటూళ్ల లాగే, అక్కడికి బస్సు సౌకర్యం ఎక్కువ లేదు. మా చిన్నతనంలోనయితే మార్గశిర మాసపు హేమంత రుతువులో సూర్యోదయానికి పూర్వమే లేచి వేడివేడి నీటితో స్నానం చేసి మంచువానలో తడుస్తూ చీకటిలోనే రంగని గుడికి చేరుకుని భక్తిగా చేతులు జోడించి నిలబడేవాళ్లం!

ఆరగింపు కాగానే పొంగలి కోసం ‘క్యూ’ పద్ధతి పాటించే వాళ్లం. పెరుగన్నం తిని స్కూల్ కి వెళితే, మధ్యాహ్నం పాలేరాచ్చి తీసుకెళ్లేవాడు. సాయంకాలం, బొంగులో, అటుకులో తిని ప్రయివేట్ కెళ్లేవాళ్లం తప్ప, ఈ నాటి చదువుల బరువులూ చదువు ఖరీదులుండేవి కావు.

టీచర్ ఇంట్లోనే ఉండేవాడు. అతని భోజనం, వసతి అన్నీ ఇంట్లోనే. ఏ బాధ్యతలు లేని బాల్యం! బరువులు మోయని విద్యతో ఎంతో హాయిగా ఉండేది.

మా చెల్లెలి కొడుకు పెళ్లికి ఏళ్ల క్రితం, ఏ సగ పెట్టుకు వెళ్లితా ఆమెను కుంటుందే ఇదే కుంటే కుంటే ఆ శుభ కేసు పెట్ట తెలియ చేస్తున్నాం, 'శ్రీ కోకుండ్ శ్రీ శ్రీ' అని పిలిచే శిశువు?

ఏ ఇంట చూసినా పాడి, పంటలతో కూడిన ఆప్యాయతానురాగాలె! పేదరికమనేది ఎక్కడోగాని కనిపించేది కాదు.

కాని.. నేడు..!

ఆ పల్లెటూళ్లలో పేదరికమన్న ముసుగుంది. ప్రభుత్వం వృథాగా ఖర్చు చేస్తున్న పథకాలను సొమ్ము చేసుకునే తెలివితేటలున్నాయి. అంతన్నల తారతమ్యాలున్నాయి. నీటి కరువు, తిండి కరువున్నా విలాసాలు, షోకులు, గుండాలుజం లాంటి వాటితో అన్నింటా పట్టణాలతో పోటీ పడుతున్నాయి.

ఇక గ్రామాల్లోని ప్రశాంతత ప్రశ్నార్థకమే!

అనుకున్నా, అన్నయ్య హరి పట్టు బట్టటంతో బయలుదేరక తప్పలేదు. ఆ పూరికి కారు వెళ్లదు. కాబట్టి తప్పనిసరిగా బస్సుకే బయలుదేరాం. రెండు గంటల కొచ్చే బస్సు నాలుగయినా రాలేదు. పిల్లలు నాలుగయిదు సార్లు హోటల్ కెళ్లి వచ్చారు. ఈ మధ్యలో ఎప్పుడూ అలవాటు లేని ఎండతో తలనొప్పి మొదలయింది.

అప్పుడే వది లంఖణాలు చేసిన నట్లుగా తయారయింది ముఖం.

“అమ్మా! మీ పూర్వస్థలా బాగాలేదు. ఇంకెప్పుడూ రాము. మమ్మల్ని తీసుకురావద్దు” విసుగ్గా ముఖాలు

పెట్టి పిల్లలు ప్రతిజ్ఞలు చేస్తున్నారు.

నాకూ అలాగే అనిపిస్తుంది. ఎంత పుట్టిల్లయినా, ఏ వసతులులేని ఆ పూరికి వెళ్లాలన్నా, ఉండాలన్నా ఇబ్బందిగా అనిపిస్తుంది మధ్య ఎక్కడికి వెళ్లినా అన్ని వసతులతో కూడిన ఇల్లా, ఏసీ కార్ల అలవాటుతో.

ఎలాగయితేనెం, నాలుగున్నరకు బస్సు పూర్వగర్భిణిలా వచ్చి ఆగింది. అన్నయ్య అటూ ఇటూ పరిగెత్తి, చివరికెలాగయితేనెం కిటికీలోకెక్కి ఓ సీటు సంపాదించాడు. బస్సు తలుపు చుట్టూ ఓ గుంపు నిండిపోయింది. ఒకరినొకరు తోసుకోవటమే తప్ప లోపలికెవరూ వెళ్లటం లేదు. సామాను కిటికీలోంచి అందిస్తే, మా అల్లుడెలాగో లోపలికి దూరి అందుకున్నాడు.

వాడే తోసుకుంటూ పిల్లల్ని ఎక్కించాడు. చివరికెలాగో నేనూ వదిన ఎక్కాం. అక్కడికి, మాకంటూ పెట్టిన సీటుకు ఎలా వెళ్లాలో కూడ తెలవనంత మంది మధ్యలో ఉన్నారు.

నేను, వదిన కండక్టర్ చేత్తో విసురుగా నెట్టెస్తుంటే మాకు తెలవకుండానే లోపలికెళ్లిపోయాం, అసంకల్పిత ప్రతీకార చర్యలా.

సీటు మీద కూలబడి “హమ్మయ్యా!”

అనుకున్నాం.

“ఎప్పుడు సెలవులొచ్చినా ఇదే గోల! నాకు విసుగుస్తుందనుకో. ఆ పల్లెటూళ్లో ఏముందంటే వినదు మీ అన్న” వదిన విసుక్కుంటూ చెబుతోంది.

నాకు అలాగే అనిపించింది. “నిజంగా ఏముందా పల్లెటూళ్లో. పాత ఇల్లు. అందులో అమ్మానాన్నా ఇదివరకలా కాక, ఇప్పుడా ఊళ్లలో కూడ మందులు కొట్టిన పాలు, కూరగాయలూ కొనుక్కోవాల్సిందే” అని.

బస్సు బయలుదేరగానే కొంచెం చల్లగాలాచ్చి చమటకంపు కొంచెం తగ్గినట్లనిపించింది. కొంచెం దూరం ప్రయాణించగానే టికిట్ల కోసం బస్సాగింది.

“హరి.. దేవుడా!” అనుకున్నాను. కండక్టర్ అందరికీ టికిట్లిచ్చి, మా వద్దకొచ్చి “చెప్పలు తెగిపోయాయి” అన్నాడు నవ్వుతూ. “బూట్లు కొనుక్కోండి” చెప్పాడన్నాయ్య ఉచిత సలహాగా.

“ఆ.. అదీ అయింది. బూట్లేసుకుంటే, అందరూ తొక్కి తొక్కి కాళ్లకు పుండ్లు పడ్డవి.” చెప్పాడు. అతని అవస్థకు నాకూ నవ్వొచ్చింది. చివరికతడు తెగిన చెప్పలు బయట పడేసి, బరికాళ్లతోనే వచ్చాడు. ఎలాగయితేనెనె, చీకటి పడుతుంటే బస్సు స్టేజీ మీద దించి వెళ్లిపోయింది. అక్కడి నుంచి రెండుమైళ్లు బండి లేదా నడక ఉంటుంది. ఇప్పటిలా ఆటోలు లేని కాలమది.

నాన్న బండి పంపించాడు.

పాలేరు సామానంతా బండిలో పెట్టి, బండి కట్టాడు. మేమంతా ఎక్కాం. హరి మాత్రం చోటులేక

బస్సు బయలుదేరగానే కొంచెం చల్లగాలాచ్చి చమటకంపు కొంచెం తగ్గినట్లనిపించింది. కొంచెం దూరం ప్రయాణించగానే టికిట్ల కోసం బస్సాగింది. “హరి.. దేవుడా!” అనుకున్నాను. కండక్టర్ అందరికీ టికిట్లిచ్చి, మా వద్దకొచ్చి “చెప్పలు తెగిపోయాయి” అన్నాడు నవ్వుతూ. “బూట్లు కొనుక్కోండి” చెప్పాడన్నాయ్య ఉచిత సలహాగా. “ఆ.. అదీ అయింది. బూట్లేసుకుంటే, అందరూ తొక్కి తొక్కి కాళ్లకు పుండ్లు పడ్డవి.” చెప్పాడు. అతని అవస్థకు నాకూ నవ్వొచ్చింది. చివరికతడు తెగిన చెప్పలు బయట పడేసి, బరికాళ్లతోనే వచ్చాడు.

బండి వెనక నడుస్తూ, చక్కటి భరతమాతను కీర్తించే గీతాన్ని సాడుతూ నడుస్తున్నాడు.

ఇంతమందిమీ, ఆ బండిలో ఇరుక్కున్నట్లుగా కూర్చున్నాం. బండి నెమ్మదిగా ఉయ్యాలలా ఊగుతూ వెళ్తుంది. అప్పటికే చీకటి పడింది. గతుకుల రోడ్డు, గుంతలు.. మట్టి, దుమ్ము తోప. పూర్ణిమ కాటోలు.. చందమామ నిండుగా ఆకాశపు వాకిట్లోకి అడుగు పెడుతున్నాడు.

బండి రథంలా ముందుకు సాగుతుంది.

ఎంతగా.. వట్టణవానసలు అలవాటయినా పల్లెటూరు పల్లెటూరే! ఒక విధమైన మత్తుతో కూడిన చల్లటి వేపగాలి, శరీరాల్ని స్పృశిస్తూ “వచ్చావా?” అంటూ పలకరిస్తున్నట్లుంది. ఊరి ముందున్న చెరువులోని నీళ్లు వెన్నెల్లో అద్దం తునకల్లా మెరుస్తున్నాయి. ఆ చెరువుగట్టు మీదున్న చెల్లి కిందే మేము ఆడుకునేవాళ్లం.

నాకు తెలవకుండానే నా మనసు నెమరేసు కుంటుంది. బండి మెల్లగా ‘చంద్రవంక’ వాగు వేసిన ఇసుక బీటల్లో ఒడుసుకుంటూ వెళ్తుంది. అందరం క్రిందికి దిగాం.

వంగి, అప్రయత్నంగానే గుప్పెడు ఇసుకను చేత్తో వట్టుకుని బుగ్గకు తాకించుకున్నాను.

చల్లగా, మెత్తగా, మృదువుగా ఉంది.

“అబ్బ! ఎంత హాయిగా ఉందే ఇసుక! ఎన్నేండ్ల తరవాత, ఇంత మెత్తటి సువాసనాభరతమయిన మట్టిని చూశాను..! పట్టణంలో ఎక్కడా కనిపించదే ఇలాంటి

ఇసుక! ఈ ఇసుకలో మేము పిచ్చుకగూళ్లు కట్టుకుని, ఇల్లు అనె భావాల్ని ప్రోది చేసుకున్నాం. ఈ ఇసుకలో మా చిన్న చేతులతో తొవ్వి నీటి చెలమల్ని చేసుకుని తాగు నీటికి అంకూర్పణ చేసుకున్నాం” అనుకున్నాను.

బండి మెల్లగా ఊళ్లకి ప్రవేశించింది.

తూర్పున రంగనాయకుల గుడి, దక్షిణ భాగంలో ఆంజనేయని గుడి, దాని ముందున్న ‘ధ్వజస్తంభం’ వెన్నెల్లో ఎత్తుగా కనిపిస్తున్నాయి.

మేము కూర్చున్న పొగడ చెట్టు అరుగు, వెన్నెల బొడ్డెలు ఆడుకున్న చింత చెట్టు, మేము పుట్టి పెరిగిన ఇండ్లు, ఒక్కొక్కటి దర్శనమిస్తున్నాయి.

మసక వెలుతురులో, చల్లటి వెన్నెల వాగుల్లో మా పూరు అప్పుడె యోవ్వన ప్రాంగణంలో అడుగు పెడుతున్న కన్నెపిల్లలా కొంగ్రొత్త అందాల్ని సందర్శించుకుని గీసిన రేఖా చిత్రంలా ఉన్నాయి.

“ఇదె.. మా ఊరు!” గర్వంగా పిల్లలకు చెప్పాను.

“ఏది.. ఏది?” నిద్రలో జోగుతున్న పిల్లలు అడుగుతూ లేచారు.

“అదిగో..! ఆ చీకట్లో కనిపిస్తున్న పూరిండ్లు. రాతి మిద్దెలూ చూపించాను.

“ఏడ్చినట్లున్నాయి” విసుగ్గా అనేశారు.

ఇంకా ఎనిమిది కూడ కాలేదు. పూళ్లో అందరూ భోజనాలు ముగించి, రామబాణపు చెట్టు అరుగుమీద కూర్చుని కొందరు, నిలబడి కొందరు మాట్లాడుకుంటున్నారు.

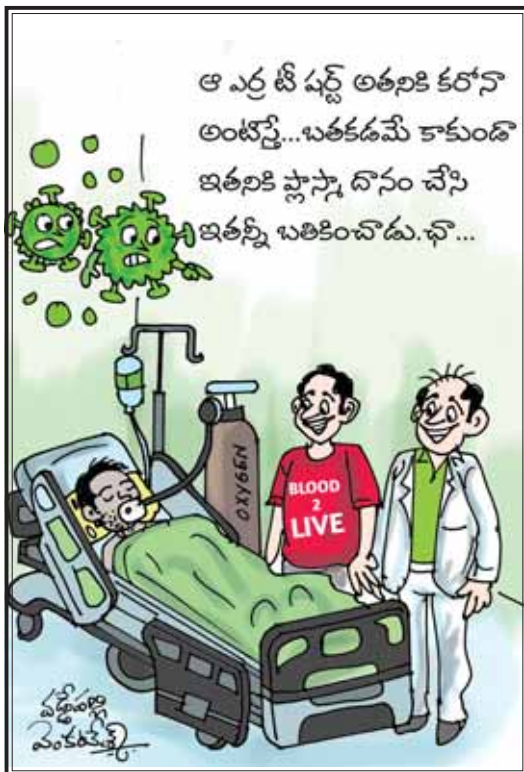
బండి రాగానె, “ఎవరూ.. ఎవరది” అంటూ లోపలికి చూసి “నువ్వా వినీలా! అంతా బాగున్నారా? బావ వచ్చాడా? పిల్లలు వీళ్లేనా?” అంటూ ప్రశ్నలు కురిపిస్తూ పలకరించాడు పెదనాన్న చిన్నాన్న పిల్లలూ! “ఆ.. మీరెట్లు ఉన్నారు?” అంటూ దిగి పలకరించాను. వాళ్లు ప్రశ్నలు వేస్తూనే బండి వెంట నన్ను అనుసరించారు. నేను జవాబులు చెబుతున్నాను.

నాలో.. అలసట, స్థబ్ధత, విసుగు ఊడేసినట్లుగా మాయమయ్యాయి. ఉత్సాహం ఉరకలేసింది. “ఇది.. మా ఊరు..” అనుకున్నాను మరోసారి.

మా ఊరు మా అమ్మలా పకరించింది.

ఏ పల్లె సాటి రాదు మా పల్లెకూ ఇక్కడే పుడతాను జన్మ జన్మకూ బంతి పూలరథాలు మా ఆడపడుచులూ పులిపిల్లలు మా ఊరి రైతు బిడ్డలూ...

దూరం నుండి పాట వినిపిస్తుంది. “ఇంత కష్టపడుతూ, మా ఊరికి ఎందుకు రావాలి? అనుకున్నాను” నేను.. “ఇందుకోసమే రావాలి. నేను రావటానికి పడిన కష్టమంతా, నన్ను కనటానికి మా అమ్మ పడింది. నేను రాగానె ఎదురొచ్చిన నా వాళ్ల కోసం రావాలి. ఈ ఊరు నా జన్మ ప్రదేశం, ఇక్కడే నా అమ్మానాన్న ఉన్నారు” అనుకున్నాను.

నూతన జాతీయ విద్యావిధానం-2020లోని త్రిభాషా సూత్రాన్ని అంగీకరించేది లేదని చెప్పడం ద్వారా జాతీయ సమైక్యత కన్నా సంకుచిత ప్రాంతీయ రాజకీయాలే తమకు ముఖ్యమని మరోసారి చాటుకున్నాయి తమిళనాడుకు చెందిన పార్టీలు. వాస్తవానికి ఈ విధానం ద్వారా రాష్ట్రాల మీద ఏ భాషనూ బలవంతంగా రుద్దడం లేదని కేంద్ర విద్యాశాఖ మంత్రి రమేష్ పోఖ్రియాల్ నిశాంక్ ఇప్పటికే చెప్పారు. తుది ముసాయిదా కూడా ఇదే విషయాన్ని స్పష్టం చేసింది. కానీ తమ రాష్ట్రంపై హిందీ, సంస్కృత భాషలను బలవంతంగా రుద్దాలనే ప్రయత్నం జరుగుతోందనే ఆరోపణతో ఏపిఎంకేకు చెందిన ముఖ్యమంత్రి పకనిస్వామి నూతన విద్యావిధానాన్ని వ్యతిరేకించారు. ఇక ప్రతిపక్ష నేత, డీఎంకే అధినేత స్థానిన్ కేంద్రం తమిళనాడుపై మునుపాద సంస్కృతిని రుద్దే ప్రయత్నం చేస్తోందని విమర్శించారు.

త్రిభాషా విధానం వ్యతిరేకత పేరిట సంకుచిత రాజకీయం

కేంద్ర ప్రభుత్వం నూతన విద్యావిధానం-2020 (ఎన్ఈపీ) ప్రకటించగానే తీవ్రస్థాయిలో విరుచుకుపడాలని కాంగ్రెస్, వామపక్షాలు సహా ఇతర ప్రతిపక్షాలన్నీ సన్నాహాలు చేసుకున్నాయి. కానీ వారు ఊహించింది ఒకటైతే జరిగింది మరొకటి. దేశ వ్యాప్తంగా విద్యావేత్తలు, మేధావులు, వివిధ రంగాల ప్రముఖులు ఇందులోని అంశాలను స్వాగతించారు. విమర్శల కన్నా ప్రశంసలే ఎక్కువగా వచ్చాయి. ఎన్ఈపీని గట్టిగా వ్యతిరేకించేందుకు సహేతుక కారణాలేమీ కనిపించకున్నా భాజపా మీద ఉండే సహజమైన వ్యతిరేకతను వ్యక్తంచేసేలా వివక్షాలు విమర్శలు గుప్పించాయి.

కొత్త విద్యావిధానంలో ప్రాథమిక మానవాభివృద్ధి లక్ష్యం, జ్ఞాన విస్తరణ లేదని కాంగ్రెస్ జాతీయ నాయకులు వ్యాఖ్యానించారు. పార్లమెంటులో

క్రాంతిదేవ్ మిత్ర

చర్చించకుండా, నిపుణుల సలహాలు లేకుండా కేవలం ఆర్ఎన్ఎస్ సలహాలు తీసుకొని తయారు చేశారని ఎద్దేవా చేశారు. ఈ పాలసీ మధ్యతరగతి కుటుంబాలకు అందదని, సమాజానికి నిరుపయోగమని పేర్కొన్నారు. విద్య కేంద్రీకరణ, కాషాయీకరణ, వ్యాపారీకరణను అడ్డుకుంటామని ఆ పార్టీ విరుచుకుపడింది. మరోవైపు ఈ విధానాన్ని అడ్డుకుంటామని సీపీఎం జాతీయ ప్రధాన కార్యదర్శి సీతారాం ఏచూరి స్పష్టంచేశారు. ఈ క్రమంలో తమిళనాడు రాజకీయ పార్టీలు తమదైన కోణంలో నూతన జాతీయ విద్యావిధానాన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నాయి.

విద్యార్థులకు పూర్తి స్వేచ్ఛ

నూతన విద్యావిధానం మాతృభాష పరిరక్షణను గుర్తించింది. అయితే తరగతి వరకు ప్రాథమిక విద్యను మాతృభాషలోనే కొనసాగించాలని నిబంధన విధించారు. వీలైతే ఎనిమిదవ తరగతి వరకు గానీ, ఆపై తరగతుల వరకు గానీ మాతృభాషలోనే విద్యాబోధన చేయడం ఉత్తమమని రాష్ట్రాలకు నిర్దేశించారు. త్రిభాషా సూత్రంతో సహా అన్ని స్థాయి తరగతుల్లో సంస్కృతం ఐచ్ఛిక భాషగా ఉండేలా చూడాలని, దాన్ని ఎంచుకొనే స్వేచ్ఛను విద్యార్థులకే వదిలిపెట్టాలని నూతన విద్యావిధానం స్పష్టం చేసింది. ఇతర భారతీయ ప్రాచీన భాషలను

ఎంచుకొనే అవకాశాన్ని కూడా విద్యార్థులకు కల్పించాలని చెప్పింది. అయితే విద్యార్థులపై ఏ భాషనూ బలవంతంగా రుద్దేద్దని స్పష్టం చేసింది. భారతీయ భాషలను విద్యార్థులు చాలా ఆనందంగా నేర్చుకొనే వాతావరణాన్ని కల్పించాలని పేర్కొంది. వలు విదేశీ భాషలు నేర్చుకోవడానికి వీలు కల్పించాలని సిఫార్సు చేసింది. బధిరుల కోసం దేశవ్యాప్తంగా ఇండియన్ సైన్ లాగ్వేజ్ను ప్రామాణీకరించాలని పేర్కొంది. వారి కోసం జాతీయ, రాష్ట్రస్థాయిల్లో పాఠ్యాంశాలు అభివృద్ధి చేయాలని సూచించింది. భారతీయ భాషల సంరక్షణతోపాటు, వాటి వినియోగాన్ని పెంచి, వాటికి గతిశీలతను తీసుకురావాల్సిన అవసరం ఉన్నట్లు నూతన విద్యావిధానం పేర్కొంది. ఇతర ప్రాచీన భాషలు, సాహిత్యం కూడా విద్యార్థులు ఎంపిక చేసుకోవడానికి వీలుంటుంది. ఈ అంశాలను గమనిస్తే కేంద్ర ప్రభుత్వ విధానం ఏమిటో స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. పిల్లలకు భిన్న భాషలు నేర్చుకునే సౌలభ్యం కల్పించడం నూతన విద్యా విధానంలో మెచ్చదగ్గ అంశం.

కస్తూరి రంగన్ సిఫార్సుల్లో మార్పు

2014లో కేంద్రంలో ఎన్డీఏ ప్రభుత్వం అధికారం చేపట్టగానే దేశంలో విద్యావ్యవస్థ ప్రక్షాళనపై దృష్టిపెట్టింది. ఇందుకోసం 2015లో టీఎన్ఆర్ సుబ్రమణియన్ ఆధ్వర్యంలో నియమించిన కమిటీ 2016లో నివేదిక సమర్పించింది. ఆ తర్వాత ఇస్రో మాజీ చైర్మన్ కస్తూరి రంగన్ సారధ్యంలో 8 మంది నభ్యులతో ఏర్పాటైన కమిటీ 2018 డిసెంబర్లో సమర్పించిన నివేదికపై అనేక చర్యలు జరిగాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం అన్ని వర్గాల సూచనలను ఆహ్వానించింది. మొత్తం 2 లక్షలకు పైగా వచ్చిన సూచనల ఆధారంగా తుది ముసాయిదాను రూపొందించారు. కస్తూరి రంగన్ నివేదిక త్రిభాషా సూత్రం కింద హిందీ బోధనను తప్పనిసరి చేయాలని

సిఫార్సు చేయడంతో దక్షిణాది రాష్ట్రాల్లో, ముఖ్యంగా తమిళనాడులో తీవ్ర వ్యతిరేకత వ్యక్తమయింది. దీంతో ఈ నిబంధనను తొలగించారు.

ద్రవిడ పార్టీల వ్యతిరేకత

తమిళనాట సంకుచిత ప్రాంతీయ భావోద్వేగాలు కొత్తేమీ కాదు. అక్కడి రాజకీయ పార్టీలన్నీ పేరుకు ద్రవిడవాదం, దక్షిణాది రాష్ట్రాల ప్రయోజనాలు అంటూ కబుర్లు చెప్పినా కేవలం కూపస్థ మండూకాల మాదిరిగానే వ్యవహరిస్తారు. అక్కడ మొదటి నుంచి ద్విభాషా విధానంలో తమిళం, ఇంగ్లీషు తప్ప ఇతర భాషలను తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తారు. సాటి దక్షిణాది రాష్ట్రాల భాషలపై కూడా దశాబ్దాలుగా అణచివేత విధానం అమలువుతోంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నూతన విద్యావిధానాన్ని ప్రకటించగానే సహజంగానే వ్యతిరేకతను ప్రదర్శిస్తున్నాయి. ఇది భారత రాజ్యాంగ సమాఖ్య స్ఫూర్తిపై దాడి అనే వాదనను మొదలు పెట్టాయి.

కేంద్రం నూతన విద్యావిధానాన్ని ప్రకటించగానే ప్రధాన ప్రతిపక్షం డీఎంకే పార్టీ తీవ్రంగా వ్యతిరేకించింది. త్రిభాషా విధానం అంటే హిందీ, సంస్కృతాలను రాష్ట్రాలపై బలవంతంగా రుద్దే ప్రయత్నమంటూ ఆ పార్టీ అధినేత ఎంకే స్టాలిన్ పేర్కొన్నారు. ఎన్ఈపీ ద్వారా విద్యావిధానంలో సంస్కరణల పేరిట పాత అణచివేత మనుస్మృతిపై నిగనిగలాడే కోటు వేశారని వ్యాఖ్యానించారాయన. పిల్లలకు వృత్తివిద్యను అందించడంపై ఆయన స్పందిస్తూ వారిపై అది మానసిక దాడిగా అభివర్ణించారు. కేంద్ర ప్రభుత్వ విధానాలపై తమ పార్టీ పోరాడుతుందని ప్రకటించారు. ఈ అంశంలో సారూప్యత గల రాజకీయ పార్టీలు, ఇతర రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులతో కలిసి పనిచేయనున్నట్లు తెలిపారు.

కేంద్ర విద్యాశాఖ మంత్రి రమేష్ పోత్రియాల్ నిశాంక్

ప్రధాన ప్రతిపక్షం ఎన్ఈపీలోని త్రిభాషా విధానాన్ని వ్యతిరేకించడంతో తమిళనాడు ముఖ్య మంత్రి పళనిస్వామి (ఎఐఎడీఎంకే) అప్రమత్త మయ్యారు. కేంద్ర నిర్ణయంతో తాము ఏకీభవించ లేమని, తమ రాష్ట్రంలో ఈ విధానాన్ని అమలు చేయబోమని స్పష్టం చేశారు. ద్విభాషా(తమిళం, ఇంగ్లీష్) విధానాన్నే కొనసాగిస్తామని ఆయన స్పష్టంచేశారు. ప్రభుత్వంతో పాటు రాష్ట్రంలోని ప్రధాన రాజకీయ పార్టీలు సైతం ఇదే నిర్ణయానికి కట్టుబడి ఉన్నాయని పేర్కొన్నారు. మూడు భాషల విధానాన్ని పునఃసమీక్షించాలని, దీని అమలుపై రాష్ట్రాలకు పూర్తి స్వేచ్ఛనివ్వాలని ప్రధాని నరేంద్ర మోదీకి సీఎం విజ్ఞప్తి చేశారు. కాగా తాము ఏ రాష్ట్రంపై, ఏ భాషను రుద్దే ప్రయత్నం చేయడంలేదని

కేంద్ర మంత్రి రమేష్ పోత్రియాల్ ట్వీట్ చేసిన మరుసటి రోజే పళనిస్వామి తమ ప్రభుత్వ నిర్ణయం ప్రకటించడం గమనార్హం.

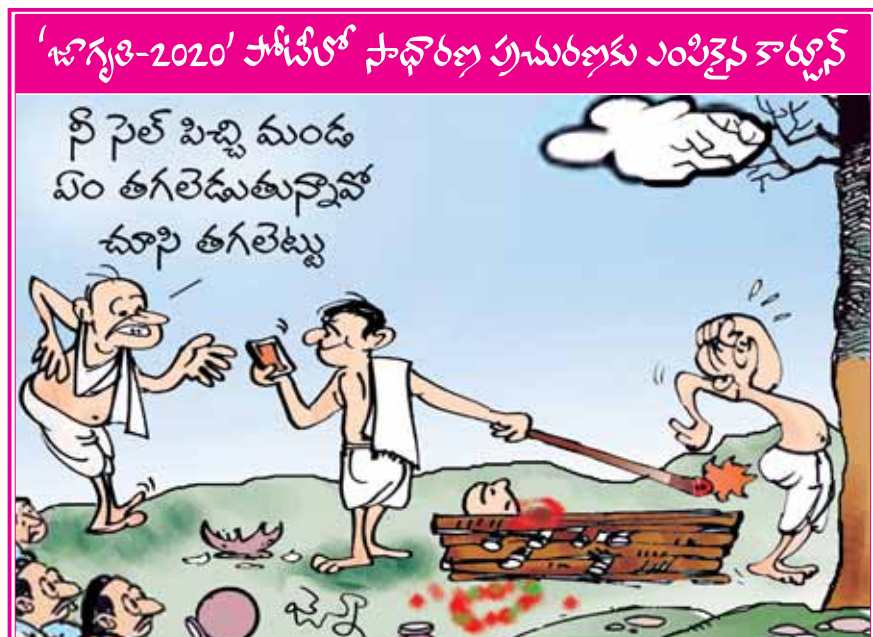
కేంద్రపాలిత ప్రాంతం పుదుచ్చేరి ముఖ్యమంత్రి వి.నారాయణస్వామి కూడా ఎన్ఈపీపై అసహనం వ్యక్తంచేశారు. ఇది అస్తవ్యస్తంగా ఉందని వ్యాఖ్యానించారు. 'ఇది ప్రజలకు ప్రయోజనం చేకూర్చని విద్యా విధానం. కొత్త విద్యా విధానంతో పాండిచ్చేరిలో ఎలాంటి మార్పు రాదు' అని పేర్కొన్నారు. కొత్త విద్యా విధానంపై ప్రజలు, మంత్రులు, శాసనసభ్యుల అభిప్రాయాలు తీసుకొని ముందుకు వెళ్తామని చెప్పారు.

మరోవైపు నూతన విద్యావిధానానికి కాంగ్రెస్ పార్టీ నాయకురాలు, సీని నటి ఖుష్భూ మద్దతు తెలిపారు. తన అభిప్రాయం పార్టీ వైఖరికి భిన్నమైదని కూడా స్పష్టంచేశారు. ఒక పౌరురాలిగా మాత్రమే ఈ అభిప్రాయాన్ని ప్రకటించినట్లు ఖుష్భూ తెలిపారు. ఇందుకు రాహుల్ గాంధీకి క్షమాపణలు చెబుతున్నాను. ప్రతిదానికి తలాడించే రోబోలా కాకుండా నిజం మాట్లాడాలని వ్యాఖ్యానించారు. ప్రతీది మన నాయకుడి అంగీకారం గురించి కాకూడదు.. పౌరుడిగా మన అభిప్రాయాన్ని ధైర్యంగా చెప్పగలగాలి అని ఆమె పేర్కొన్నారు. ఖుష్భూ సోషల్ మీడియా వేదికగా చేసిన ఈ వ్యాఖ్యలతో కాంగ్రెస్ నాయకులు, కార్యకర్తలు కంగుతిన్నారు.

హిందీ వ్యతిరేకతకు ద్రవిడవాద ముసుగు

తమిళనాడులో హిందీ వ్యతిరేకతకు సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉంది. స్వాతంత్ర్యానికి ముందే దీనికి పునాది వడింది. భారతదేశంలో భిన్న భాషలు ఉన్న నేపథ్యంలో స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ కాలంలో ఒక అనుసంధాన భాష ఉండాలని మహాత్మాగాంధీ సహా నాటి జాతీయ నాయకులు భావించారు. సహజంగానే దేశంలో అత్యధిక ప్రజలు మాట్లాడే హిందీని ఇందుకోసం ఎంచుకున్నారు. వాస్తవానికి గాంధీజీ సహా ప్రముఖ నాయకుల మాతృభాష హిందీ కాదు. అయితే మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ (నేటి తమిళనాడు అందులో భాగం)లో ప్రాంతీయ నాయకులు మొదటి నుంచి దీన్ని వ్యతిరేకిస్తున్నారు. కానీ ఆనాటి కాంగ్రెస్ పార్టీ దిగ్గజం చక్రవర్తుల రాజగోపాలాచారి (రాజాజీ) దక్షిణాదిన హిందీ భాషకు బలమైన సమర్థకుడు.

1937 ఎన్నికల్లో మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీలో కాంగ్రెస్ విజయం సాధించడంతో రాజగోపాలాచారి ముఖ్య మంత్రి అయ్యారు. 1938 ఏప్రిల్ 21న ప్రెసిడెన్సీ లోని 125 మాధ్యమిక పాఠశాలల్లో హిందీ బోధన తప్పనిసరి చేస్తూ ఉత్తర్వులు జారీచేశారు. ఈ నిర్ణయాన్ని ఎ.టి.వన్నీరెస్యం నాయకత్వంలోని ప్రతిపక్ష జిన్షినీ పార్టీ, ఇ.వి.రామస్వామి నాయకర్ తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. ఇదే క్రమంగా హిందీ వ్యతిరేకోద్యమంగా మారింది. ఉద్యమం హింసాత్మక

కంగా మారడంతో ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ప్రతిస్పందించింది. ఇద్దరు ఆందోళనకారులు మృతిచెందగా, ఎంతో మంది అరెస్టయ్యారు. 1939లో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం రాజీనామా చేశాక, 1940 ఫిబ్రవరిలో మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ బ్రిటిష్ గవర్నర్ నిర్బంధ హిందీ విద్యాభ్యాసాన్ని ఉపసంహరించారు.

తమిళనాట ద్రవిడవాదానికి బలమైన పునాది వేసిన నాయకుడు ఇ.వి. రామస్వామి నాయకర్. పెరియార్ గా ప్రసిద్ధి పొందారు. కొంత కాలం కాంగ్రెస్ లో పని చేసి తర్వాత జస్టిస్ పార్టీలో చేరారు. జస్టిస్ పార్టీ 1944లో పెరియార్ నాయకత్వంలో 'ద్రవిడ కజగం' అయ్యింది. మొదట ఉద్యమంగా ప్రారంభమై రాజకీయ పార్టీగా మారింది. ద్రవిడ కజగం పార్టీ ద్రవిడవాదం పేరుతో తమిళాధిక్యత ప్రాంతీయ భాషాధిపత్యాన్ని సమర్థించింది. స్వతంత్ర 'ద్రవిడనాడు' సాధన వారి లక్ష్యం. ద్రవిడవాదం, సామాజిక సంస్కరణల మునుగులో పెరియార్ రామస్వామి సాగించిన హిందూ వ్యతిరేకత ఉద్యమాలు అన్నీ ఇన్నీ కాదు. అప్పటి నాయకులు అన్నాదురై, పెరియార్ ల మధ్య విభేదాల కారణంగా ఈ పార్టీ రెండుగా చీలింది. అన్నాదురై నాయకత్వంలో ద్రవిడ మున్నేట్ర కజగం బలమైన పక్షంగా రూపుదిద్దుకుంది.

భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తర్వాత కేంద్రంలో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం హిందీని జాతీయ భాషగా చేయాలని ప్రయత్నాలు చేయగా చాలా రాష్ట్రాలు వ్యతిరేకించాయి. తమిళనాడులో కాంగ్రెస్ అధికారంలో ఉంది. అప్పటికే ద్రవిడ కజగం నుంచి విడిపోయి ఏర్పడ్డ రాజకీయ పార్టీ ద్రవిడ మున్నేట్ర కజగం హిందీ వ్యతిరేకతకు నేతృత్వం వహించింది. వారి భయాందోళనలు తొలగించేందుకు ప్రధాని జవహర్ లాల్ నెహ్రూ 1963 - అధికారిక భాష చట్టాన్ని 1965 తర్వాత కూడా ఆంగ్లం వినియోగం కొనసాగించేలా చేశారు. అయినా డీఎంకే సంతృప్తి పడలేదు.

హిందీని ఏకైక అధికారిక భాషగా మార్చే 1965 జనవరి 26 తేదీ నాటికి హిందీ వ్యతిరేకోద్యమం మద్రాసు రాష్ట్రంలో వేగంగా విస్తరించింది. జనవరి 25న మదురైలో డీఎంకే సమర్థకులకు, కాంగ్రెస్ కార్యకర్తలకు మధ్య చోటుచేసుకున్న ఘర్షణ రాష్ట్రవ్యాప్త

హింసాత్మక ఆందోళనకు దారితీసింది. రెండు నెలల పాటు లూటీలు, గృహదహనాలు, పోలీసు కాల్పులు, లాఠీఛార్జీలు చోటుచేసుకున్నాయి. ఆందోళనను అణచివేయడానికి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం కఠినంగా వ్యవహరించడంతో ఇద్దరు పోలీసులు సహా 70 మంది మరణించారు. పరిస్థితిని శాంతపరచడానికి నాటి ప్రధాని లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి హిందీ భాషేతర రాష్ట్రాలు కోరే వరకూ ఇంగ్లీష్ అధికారిక భాషగా కొనసాగుతుందని హామీ ఇచ్చారు.

1965 ఆందోళనలు రాష్ట్రంలో ప్రధాన రాజకీయ మార్పులకు కారణమయ్యాయి. డీఎంకే 1967లో అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ ను చిత్తుగా ఓడించి విజయం సాధించింది. ఆ తర్వాత కాంగ్రెస్ పార్టీ రాష్ట్రంలో శాశ్వతంగా అధికారానికి దూరమైంది. అన్నాదురై ముఖ్యమంత్రిగా భాద్యతలు చేపట్టారు. 1969లో అన్నాదురై మరణించడంతో కరుణానిధి ముఖ్యమంత్రి అయ్యారు. కరుణానిధి నాయకత్వంతో విభేదించిన సినీ నటుడు ఎమ్.జి. రామచంద్రన్ పార్టీ నుండి విడిపోయి 'అఖిల భారత ద్రవిడ మున్నేట్ర కజగం' (ఏఐఎడీఎంకే) స్థాపించారు. అప్పటి నుంచి తమిళనాడులో డీఎంకే లేదా ఏఐఎడీఎంకే పార్టీల మధ్యే రాజకీయాలు కొనసాగుతున్నాయి. ఎన్నికల్లో ఈ రెండు పార్టీల మధ్యే అధికార బదిలీ కొనసాగుతోంది. ఎంజీఆర్ 1987లో మరణించడంతో పార్టీలో సంక్షోభం

ఏర్పడింది. ఆయన భార్య జానకి రామచంద్రన్ నాయకత్వంలోని గ్రూపు తెరమరుగు కావడంతో జయలలిత నాయకత్వంలో అన్నాడీఎంకే గట్టిగా నిలబడింది.

తమిళనాడులో పెరియార్ ఏనాడో తెరమరుగైనా ఆయన నాటిన ద్రవిడవాదం మునుగులో చాలా వేర్పాటువాద గ్రూపులు, పార్టీలు ఏర్పడి అక్కడి రాజకీయాలను ప్రభావితం చేస్తూనే ఉన్నాయి. మద్రాసు స్టేట్ నుంచి తెలుగు, కన్నడ, మళయాల ప్రాంతాలు కొత్తగా ఏర్పడిన రాష్ట్రాల్లో చేరిపోయి, మిగతా ప్రాంతం తమిళనాడుగా రూపుదిద్దుకున్న తర్వాత అక్కడ భాష, ప్రాంతీయ వేర్పాటువాద ధోరణులు మరింతగా పెరిగాయి. కరుణానిధి, జయలలితలు తమ పార్టీల్లో ద్రవిడవాదాన్ని పూర్తిస్థాయిలో అమలు చేయకున్నా సైద్ధాంతిక మునుగును కొనసాగించారు. కరుణానిధి, జయలలితల మరణం తర్వాత అంతటి ప్రజాధరణ ఉన్న నాయకులు ఇప్పుడు తమిళనాడులో లేరు. దీంతో డీఎంకే, ఏఐఎడీఎంకేలకు రానున్న అసెంబ్లీ ఎన్నికలు కీలకంగా మారడంతో ఆ పార్టీల వారసులు స్థాలిన్, పన్నీరు సెల్వం రాష్ట్రంలో ఏ అవకాశం వచ్చినా వదులుకోవడం లేదు.

ఈ నేపథ్యంలో తాజాగా కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చిన నూతన జాతీయ విద్యా విధానంలోని త్రిభాషా సూత్రాన్ని తమ రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించుకోవాలని చూస్తున్నారు. త్రిభాషా సూత్రం తమిళానికి ఏమాత్రం వ్యతిరేకం కాదు. విద్యార్థులు తాము కోరుకున్న భాషను ఐచ్ఛికంగా ఎంచుకునే అవకాశం ఉంది. నూతన విద్యా విధానంలో మాతృభాషకు పెద్ద పీట వేసినా ద్రవిడ పార్టీలు దీన్ని వక్రీకరించి తమకు అనుకూలంగా మార్చుకోవాలని చేస్తున్న ప్రయత్నాలు స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తమిళనాడులో పెరియార్ ఏనాడో తెరమరుగైనా ఆయన నాటిన ద్రవిడవాదం మునుగులో చాలా వేర్పాటువాద గ్రూపులు, పార్టీలు ఏర్పడి అక్కడి రాజకీయాలను ప్రభావితం చేస్తూనే ఉన్నాయి. మద్రాసు స్టేట్ నుంచి తెలుగు, కన్నడ, మళయాల ప్రాంతాలు కొత్తగా ఏర్పడిన రాష్ట్రాల్లో చేరిపోయి, మిగతా ప్రాంతం తమిళనాడుగా రూపుదిద్దుకున్న తర్వాత అక్కడ భాష, ప్రాంతీయ వేర్పాటువాద ధోరణులు మరింతగా పెరిగాయి. కరుణానిధి, జయలలితలు తమ పార్టీల్లో ద్రవిడవాదాన్ని పూర్తిస్థాయిలో అమలు చేయకున్నా సైద్ధాంతిక మునుగును కొనసాగించారు. కరుణానిధి, జయలలితల మరణం తర్వాత అంతటి ప్రజాధరణ ఉన్న నాయకులు ఇప్పుడు తమిళనాడులో లేరు.

పరమరూప

మోణంగి ప్రవీణ

“అవునా! ఎప్పుడు జరిగింది? ఎలా జరిగింది?” అంటూ ఫోన్లో ఎవరితోనో మాట్లాడి, ఫోన్ పెట్టేసి “ఏమోయ్ పార్వతి విన్నావా! ఈ విషయం” అంటూ కంగారుగా భార్యని పిలవడానికి వంట గదిలోకి వెళ్లాడు అరవై ఏళ్ల పరంధామయ్య.

భర్త కంగారు చూసి “ఏమైంది? ఏ విషయం గురించి మీరు అడుగుతున్నారు చెప్పండి” అంటూ వండుతున్న కూరపై మూతపెట్టి, గ్యాస్ మంటను తగ్గించి, చేయి తుడుచుకుంటూ అడిగింది పార్వతి.

“మా మేనత్త కూతురుకి గత కొంతకాలంగా సుస్తీ చేసిందట. ఈరోజు పొద్దున్నే చనిపోయిందట. మా మేనత్త ఫోన్ చేసింది. ఏడుస్తూ ఉంది. తన కన్నా ముందు తన కూతురిని ఆ భగవంతుడు తీసుకుపోయాడే అని, పాపం కదా!”

“అయ్యో రామా! ఎంత పని జరిగిందండి. మీ మేనత్త కష్టం ఎవరూ తీర్చలేనిది. మీ మేనత్త కూతురు అంటే మీకు ఇచ్చి వివాహం చేద్దామనుకున్న సరోజే కదూ!”

“అవును పార్వతి తనే అప్పట్లో తనను వివాహం చేసుకోమని ఎంతో ప్రాధేయపడింది మా అత్త. మేనరికాలు చేసుకుంటే పుట్టే పిల్లలు సరిగ్గా పుట్టరని.. అదీ కాక చిన్నప్పటి నుంచి కలిసి మెలిసి తిరిగాము అలా ఎలా పెళ్లి చేసుకుంటామని నేనే వద్దన్నాను. అయినా అవన్నీ ఇప్పుడు ఎందుకులే మనం వెళ్లాటి. త్వరగా బయలుదేరు. ఆలస్యమైతే దహన కార్యక్రమాలు అయిపోతాయి. అంతకు మునుపే మనం వెళ్లాటి పార్వతి”

“అలాగేనండి ఇప్పుడే చెప్పారాగా, నన్ను కాస్త చక్కబెట్టుకోసియండి కంగారు పెడితే ఎలా?”

“ఇక్కడ నుండి రెండు గంటల ప్రయాణం చేయాలి మనం. కంగారు పడ్డొద్దు అంటావేమిటి? అవతల కార్యక్రమాలు జరగక ముందే మనం చేరాలి. చివరిచూపు దక్కించుకోవద్దా చెప్పు?”

“సరేనండి కాస్త నాకు సహాయం చేయండి, తొందరగా బయల్దేరుదాం” అని భర్తకు చెప్పి చీర మార్పుకోవడానికి వెళ్లింది పార్వతి. భార్య అడిగింది కదా ఇంక తప్పుడు అనుకుని ఏవో నాలుగు పనులు కాస్త అలా ఇలా చేసి ఎంతో అలసిపోయినట్లుగా

కుర్చీలో కూలబడ్డాడు పరంధామయ్య.

“నిన్నే! ఎంతసేపు? మనం వెళ్లేది పెళ్లికి కాదు త్వరగా” అంటూ కేకలు వేస్తుంటే.. “ఎక్కడికి మామయ్యా!” అంటూ గుమ్మంలోకి వస్తున్న కోడలు, మనవల్లి చూసి ఆగిపోయాడు. కోడలు వాళ్ల అన్నయ్య పెళ్లికి అని పుట్టింటికి పదిహేను రోజుల క్రితం వెళ్లి ఇప్పుడే వస్తున్నారు. పరంధామయ్య, పార్వతి, కొడుకు పెళ్లికి వెళ్లి మరునాడు ఇంటికి వచ్చేసారు. కోడలు లక్ష్మి, మనవడు అక్కడే ఉండిపోయారు.

“అం.. వచ్చేసారా అమ్మ! రండి రండి” అంటూ మనవడిని దగ్గరకు తీసుకుని ఎత్తుకొని “ప్రయాణం బాగా జరిగిందా” అంటూ “మా మేనత్త కూతురు చనిపోయిందమ్మా!” అంటూ జరిగిన విషయాన్ని చెప్పాడు పరంధామయ్య.

పార్వతి గదిలోనుండి బయటకి వస్తూ “ఎవరితో మాట్లాడుతున్నారు” అంటూ కోడలిని చూసి, “ఏవమ్మా ఇదేనా రావడం?” అని అడిగింది.

“అవును అత్తయ్యా! ఇప్పుడే వచ్చాము. మామయ్య విషయం చెప్పారు.”

“వేము ఉండగానే వచ్చేసారు. నేను ఇంకా ఇంటి తాళం ఎదురింట్లో

ఇచ్చి వెళదామా? లేకపోతే మీరు వచ్చాక చెప్పి బయలుదేరుదామా? అని ఆలోచిస్తుంటే.. ఏదీ! మీ మామయ్య తోచనిస్తేనా? మీ ముగ్గురి కోసం వంట చేసేసాను.”

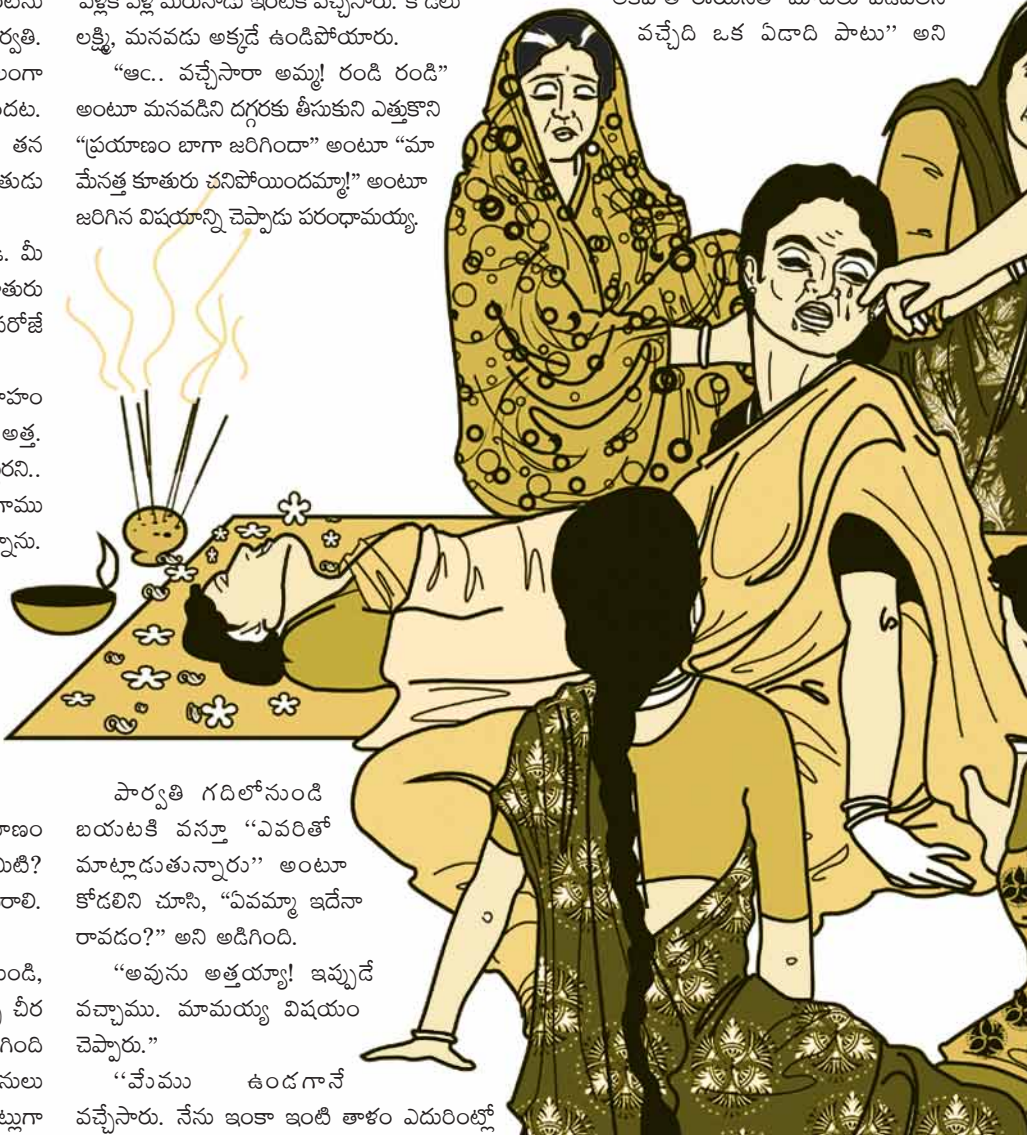
“మీరిద్దరూ తిన్నారా అత్తయ్యా!”

“ఏదో రెండు ముద్దలు తిన్నాములే”

“బస్లో తినడానికి ఇవి ఉంచండి అత్తయ్యా” అంటూ పుట్టింటి నుండి తెచ్చిన బూరెల బాక్స్ అందించింది లక్ష్మి.

“కోడలితో ఊరి నుండి వచ్చాక ముచ్చట్లు పెట్టుకుందువులే బయలుదేరు” అంటూ వరందామయ్య పార్వతిని అక్కడి నుండి బయలుదేరించాడు. మొత్తానికి దహన కార్యక్రమాలు జరగకముందే సరోజ వాళ్ల ఊరు చేరుకున్నారు ఇద్దరూ.

“హమ్మయ్యా!” అని ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు పరంధామయ్య. “రక్షించావురా భగవంతుడా! లేకపోతే ఈయంతో మాటలు పడవలసి వచ్చేది ఒక ఏడాది పాటు” అని

మనసులో అనుకుంది పార్వతి.

పరంధామయ్యని చూడగానే వాళ్ల మేనత్త “వచ్చావా! బుజ్జి (పరంధామయ్యని ఆమె ముద్దుగా చిన్నప్పట్నీంచి బుజ్జి అనిపిలిచేది) చూసావురా! సరోజ ఎంత పని చేసిందో? ఒక్కగానొక్క కూతురు ఈ అమ్మను వదిలి వెళ్లిపోవడానికి దానికి మనసెలా ఒప్పింది రా” అంటూ ఒకటే ఏడుపు.

“అత్తా! అసలు ఇలా ఎలా జరిగింది? మొన్ననే కదా సరోజ కొడుకు (విష్ణు) పెళ్లిలో అందరం

కలిసాము. అప్పుడు సరోజ బాగానే ఉంది కదా! ఇంతలోనే ఎలా జరిగింది” అంటూ ఆశ్చర్యపోతూ అడిగాడు పరంధామయ్య.

“అప్పటికే దానికి బాగోలేదు రా బుజ్జి. అందుకే విష్ణు పెళ్లికి తొందర పడింది. కానీ ఇంత త్వరగా మమ్మల్ని విడిచి వెళ్లిపోతుంది అని అనుకోలేదురా! సరోజ నువ్వు

“ఇంతకన్నా ఇంకేం జరగాలి రా బుజ్జి.. నన్ను అనాధని చేసిందిరా! సరోజ నన్ను అనాధని చేసిందిరా! పదేళ్ల కిందట మీ మామయ్య నన్ను విడిచిపెట్టి పోతే, ఒక్కగానొక్క కూతురని దీని పంచన చేరాను. ఇప్పుడు ఇది కూడా వెళ్లిపోయింది. ఇప్పుడు నేను ఎట్లా బతికేది దేవుడా!” అని లబోదిబోమంటూ ఏడ్చింది.

“మేమంతా ఉన్నాం కదా అక్కా! ఎందుకు అలా బాధ పడుతున్నావు? నువ్వు ఇలా ఏడిస్తే మిగతా వాళ్లని ఎవరు సముదాయస్తారు చెప్పు, సరోజ ఆత్మ ప్రశాంతంగా ఉంటుందా! చెప్పు” అంటూ మేనత్త తలని తన భుజం మీదకు వాల్చుకొని ఇటు అత్త తల మీద ఒక చేయి సరోజ తల మీద ఒక చేయి వేసి ఒక్కసారి ఇద్దరి తలలను నిమిరాడు పరంధామయ్య.

చేసుకోవాల్సిన పిల్ల కదరా! మేనరికం వద్దని ఈ పార్వతిని చేసుకున్నావు” అంటూ పార్వతిని చూపించి ఆవిడ అంటుంటే-

“అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా ఈవిడ తన మనసులో బాధని బయటపెట్టేస్తూ ఉంటూది, ఇప్పటికీ కొన్ని వందల సార్లు ఈ మాట నాతోనే అన్నది” అని పార్వతి మనసులో అనుకుంటూ ముఖం ముడుచుకుంది.

పార్వతిని పరంధామయ్య గమనిస్తూనే ఉన్నాడు “అవన్నీ ఇప్పుడు ఎందుకు అత్త? ముందు జరగాల్సినవి చూడండి” అని మాట మార్చాడు.

“ఇంతకన్నా ఇంకేం జరగాలి రా బుజ్జి.. నన్ను అనాధని చేసిందిరా! సరోజ నన్ను అనాధని చేసిందిరా! పదేళ్ల కిందట మీ మామయ్య నన్ను విడిచిపెట్టి పోతే, ఒక్కగానొక్క కూతురని దీని పంచన చేరాను. ఇప్పుడు ఇది కూడా వెళ్లిపోయింది. ఇప్పుడు నేను ఎట్లా బతికేది దేవుడా!” అని లబోదిబోమంటూ ఏడ్చింది.

“మేమంతా ఉన్నాం కదా అక్కా! ఎందుకు అలా బాధ పడుతున్నావు? నువ్వు ఇలా ఏడిస్తే మిగతా వాళ్లని ఎవరు సముదాయస్తారు చెప్పు, సరోజ ఆత్మ ప్రశాంతంగా ఉంటుందా! చెప్పు” అంటూ మేనత్త తలని తన భుజం మీదకు వాల్చుకొని ఇటు అత్త తల మీద ఒక చేయి సరోజ తల మీద ఒక చేయి వేసి ఒక్కసారి ఇద్దరి తలలను నిమిరాడు పరంధామయ్య.

పరామర్శలు, ఏడుపులు, దహన సంస్కారాలు అన్నీ జరిగిన తర్వాత, ఇద్దరూ తిరుగు ప్రయాణమై

ఇంటికి చేరుకునే సరికి రాత్రి పది గంటలు అయింది. అందరూ ప్రయాణాలు చేసి అలిసిపోయారనేమో అందరూ బాగా నిద్రపోయారు. మరుసటి రోజు ఉదయాన్నే లేచి పేపర్ చదువుతున్న తండ్రిని చూసి “హా! నాన్న అంటూ పలకరించాడు” కొడుకు కిషోర్.

“హా! కిషోర్ రాత్రి నేను వచ్చేసరికి పడుకున్నట్లు ఉన్నావు, నేను కూడా అలా వెళ్లాల్సి వచ్చిందని చెబుతుంటే అమ్మ చెప్పింది నాన్న” అంటూ ముగించేసాడు కిషోర్.

“అయినా నాన్న! ఎన్నాళ్ల నుండో మిమ్మల్ని ఒక ప్రశ్న అడగాలని అనుకుంటున్నాను. అదగమంటారా?”

“ఆ.. అదుగు బాబు సందేహం ఎందుకు?”

“మరేం లేదు నాన్న మీరు ఏ ఫంక్షన్ అయినా మిస్ అవుతారు ఏమో గాని, ఎవరైనా మనకు తెలిసిన వాళ్లు, మన బంధువులు చనిపోయారు అని తెలిస్తే మాత్రం ఎంత కష్టమైనా ఎన్ని పనుల్లో ఉన్నా తప్పకుండా వెళ్తారు అది కూడా దహన కార్యక్రమాలు జరగక ముందే వెళతారు, ఈ వయసులో కూడా ఎంతో ఓపికగా వెళ్తున్నారు ఎందుకు నాన్న? అంత అవసరమా?” అని అడిగేసరికి “మా సందేహం కూడా అదే” అన్నట్లుగా భావన ప్రకటిస్తూ పార్వతి, లక్ష్మిలు కూడా వచ్చి ఏమి సమాధానం చెబుతారా! అని ఆత్రుతగా ఎదురుచూడసాగారు.

అందరి వంకా ఒకసారి చూస్తూ “ఓహో! అదా నీ సందేహం. మరేమీ లేదు బాబు.. మనం ఒక పెళ్లికో పెరంటానికో వెళ్లేదనుకో అక్కడ ఎవరూ అంతగా బాధపడరు, పట్టించుకోరు మరి మనకి దగ్గర వాళ్లయితే కొద్దిరోజులు బాధ పడతారు. తరువాత మరిచిపోతారు. లేదంటే మనం నచ్చజెప్పుకుంటాం. అవన్నీ మామూలే. కానీ చావు

అంతెందుకు! మా అత్తనే తీసుకో కూతురు చనిపోయేసరికి, తను అనాథని అయిపోయాను అని బాధపడింది. తనకి నేనున్నానని భరోసా ఇవ్వగానే, తనకు ధైర్యం వచ్చింది. అంతమాత్రాన తను ఇక్కడికి వచ్చి ఉంటుందని కాదు. తను మన మీద ఆధార పడిపోతుందని కాదు, భరోసా ఇవ్వడం అంటే ఒక నమ్మకం కలిగించడం నేనున్నాను అని. ఇంక సరోజ ఆత్మ కూడా మా అమ్మని చూసుకోవడానికి మా బావ ఉన్నాడని, ప్రశాంతంగా ఈ లోకాన్ని విడిచి వెళ్లిపోతుంది. అందుకే వీలయినంతవరకూ నా ఒంటో ఓపిక ఉన్నంత కాలం, ఆ దేవుడు అవకాశం ఇచ్చినంత వరకూ వెళ్తా ఉంటాను” అంటూ పరంధామయ్య ముగించాడు. వింటున్న అందరి కళ్లు చెమర్చాయి.

విషయం తీసుకుంటే అది అలా కాదు. ఇక్కడ నచ్చజెప్పే వరిస్తే ఉండదు. తరువాత పలకరిద్దాములే అంటే ఇక్కడ విషయం పలకరింపు గురించి కాదు ఒక మనిషి చనిపోయాడంటే అతనికి అల్లుకున్న బంధాలు ఎన్నో ఉంటాయి. ఆధారపడిన ప్రాణాలు ఉంటాయి. వాళ్ల నష్టం మనం తీర్చలేం, పోయిన ప్రాణాన్ని మరలా తీసుకురాలేము. భర్త చనిపోతే భార్యకి, భార్య చనిపోతే భర్తకి అలాగే కొడుకుని పోగొట్టుకున్న తల్లికి, తల్లిని పోగొట్టుకున్న కొడుకుకి. ఇలా నష్టపోయిన ఎవరికైనా సరే ఆ పార్థవ శరీరం అక్కడే ఉన్నప్పుడే మనం అక్కడికి వెళ్లి పరామర్శించడం అంటే అర్థం! నీకు నేనున్నానని భరోసా ఇవ్వడం అన్నమాట. నీ నష్టాన్ని నేను పూర్తిగా కానీ నీకు ఎల్లవేళలా నేను ఉన్నానని ఒక ఓదార్పు ఇవ్వడం అన్నమాట. బాధలో ఉన్నవాళ్లకు మన అందరి రాకతో నన్ను చూసుకోవటానికి ఇంతమంది ఉన్నారా! అని బలం ఇచ్చిన వాళ్లమవుతాము. అందరి రాకతో.. నా వాళ్లకు ఏ బాధ ఉండదని చనిపోయిన వారి ఆత్మ కూడా

ప్రశాంతంగా ఈ లోకాన్ని విడిచి ఆ పరమాత్మలో కలిసిపోతుంది.

అంతెందుకు! మా అత్తనే తీసుకో కూతురు చనిపోయేసరికి, తను అనాథని అయిపోయాను అని బాధపడింది. తనకి నేనున్నానని భరోసా ఇవ్వగానే, తనకు ధైర్యం వచ్చింది. అంతమాత్రాన తను ఇక్కడికి వచ్చి ఉంటుందని కాదు. తను మన మీద ఆధార పడిపోతుందని కాదు, భరోసా ఇవ్వడం అంటే ఒక నమ్మకం కలిగించడం నేనున్నాను అని. ఇంక సరోజ ఆత్మ కూడా మా అమ్మని చూసుకోవడానికి మా బావ ఉన్నాడని, ప్రశాంతంగా ఈ లోకాన్ని విడిచి వెళ్లిపోతుంది. అందుకే వీలయినంతవరకూ నా ఒంటో ఓపిక ఉన్నంత కాలం, ఆ దేవుడు అవకాశం ఇచ్చినంత వరకూ వెళ్తా ఉంటాను” అంటూ పరంధామయ్య ముగించాడు. వింటున్న అందరి కళ్లు చెమర్చాయి.

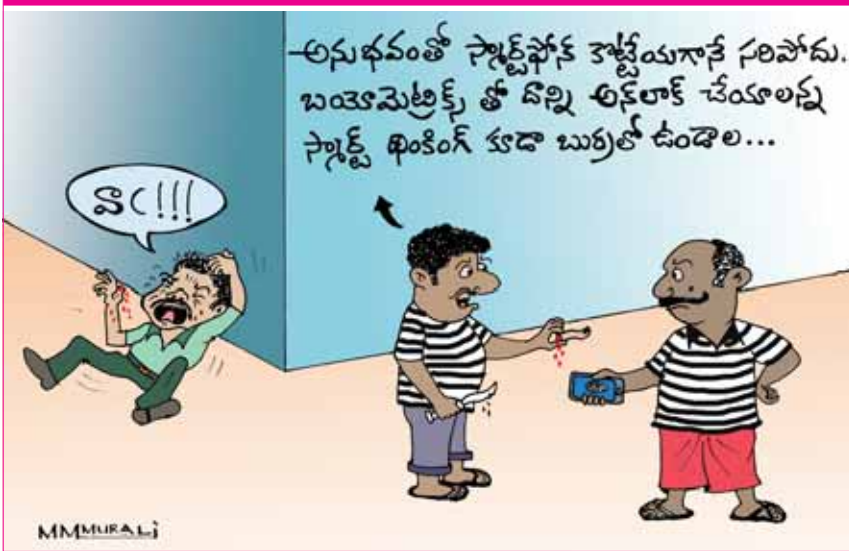
“ఈ విషయం నాకు మా నాన్నగారు చెప్పారు. నేను పాటించాను. మరలా నీకు చెబుతున్నాను” అని చెప్పి తిరిగి పేపర్ చదవడంలో మునిగిపోయాడు పరంధామయ్య.

“నాన్నగారు తన ఆరోగ్యం గురించి ఆలోచించరా! అలా ఎక్కడికి పడితే అక్కడికి ముందూ వెనకా చూసుకోకుండా వెళ్లిపోతారు. నువ్వైనా చెప్పొచ్చు కదా” అని తల్లితో పోట్లాడిన కిషోర్, ఈ రోజు అదే ఉద్దేశంతో తండ్రిని ప్రశ్నించాడు. పరంధామయ్య ఇచ్చిన సమాధానంతో మారు మాట్లాడకుండా అక్కడినుండి లేచి తన గదిలోకి వెళ్లిపోయాడు కిషోర్.

“పరామర్శలో కూడా ఇంత పరమార్థం దాగి ఉందా?” అని పార్వతి, లక్ష్మిలు ముక్కున వేలేసుకున్నారు.

పూర్వం పెద్దలు సృష్టించిన ఆచారాలను “మాధ నమ్మకాలు” అని కొట్టిపారేస్తుంటాం. కానీ, ప్రతీ ఆచారం వెనుక ఏదో ఒక పరమార్థం ఉండే ఉంటుంది. క్షణంగా పరిశీలిస్తే, తప్పక తెలుస్తుందని నా అభిప్రాయం. మరి చూడాలి ఈ కాలంలో ఎంతమందికి అర్థం చేసుకొనే ఓపిక ఉందో? ★

'జాగృతి-2020' హాస్యోత్ సాధారణ ప్రచురణకు ఎంపికైన కార్టూన్

దేశవ్యాప్తంగా రోజురోజుకీ కొవిడ్-19 కేసుల సంఖ్య ప్రమాదకర స్థాయిలో పెరుగుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో అన్ని రాష్ట్రాల ప్రభుత్వాలు కరోనా మీద ప్రధానంగా దృష్టి సారిస్తున్నాయి. అయితే, తెలంగాణలో మాత్రం పరిస్థితి ఇందుకు భిన్నంగా కనిపిస్తోంది. ఒకవైపు కరోనా మహమ్మారి గ్రామాలకు కూడా పాకి ప్రజల్ని భయభ్రాంతులకు గురిచేస్తోంటే ప్రభుత్వం మాత్రం తన పని తాను చేసుకుంటూ వెళ్తోంది. ముఖ్యమంత్రి కేసీఆర్ ఎప్పుడు ఏ అంశం గురించి చర్చిస్తారో, ప్రభుత్వ ప్రాధాన్యతలు ఏవో ఎవరికీ అర్థం కావడం లేదు. మొదట్లో కరోనా వైరస్ ను కాస్త సీరియస్ గానే తీసుకున్న సీఎం, ప్రస్తుతం ఈ దిశలో సరైన చర్యలు తీసుకోవడంలేదని విశ్లేషకులు ఆరోపిస్తున్నారు. విపక్షాలు కూడా ఈ విషయంలో ఆరోపణలు చేయడం తప్పితే నిర్మాణాత్మకమైన కార్యక్రమాలు, ప్రత్యామ్నాయాల గురించి ఆలోచించడం లేదని తెలుస్తోంది.

ఇటీవల సచివాలయం కూల్చివేత పనులు ముమ్మరం చేసిన ప్రభుత్వం ఏదో కంటితుడుపు చర్యల మాదిరిగా న్యాయస్థానం ఆదేశాలను పాటించినట్లు సమాజానికి చూపించింది. తర్వాత కేబినెట్ సమావేశం ఏర్పాటు చేసి మరీ కొత్త సచివాలయం నిర్మాణానికి అనుమతులు ఇచ్చింది. సచివాలయం నిర్మాణానికి డీపీఆర్ విడుదల చేయడం, రూ. 400 కోట్లు విడుదల చేస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం శరవేగంగా జరిగి పోయాయి. కరోనాతో ప్రజలంతా అల్లాడిపోతున్నా వైద్యసేవల్లో రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లోపాలు కొట్టొచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నా సచివాలయం నిర్మాణం సహా ఇతర అంశాలపైనే ప్రభుత్వం ఎక్కువగా దృష్టి పెడుతోంది.

అవసరమైతే 500 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టయినా సరే కరోనాను తరిమికొడతామని మొదట్లో కేసీఆర్ స్వయంగా చెప్పారు. కానీ, ఆచరణలో మాత్రం పాటించడం లేదు. ఇప్పటికీ కేవలం 100 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించారు. అవి కూడా దేనికి ఖర్చవుతున్నాయో, అసలు విడుదల చేశారో లేదో కూడా స్పష్టత లేదు. కానీ, కొత్త సచివాలయం నిర్మాణం కోసం మాత్రం అప్పటికిప్పుడు 400 కోట్ల రూపాయలు విడుదల చేస్తూ పరిపాలనా ఉత్తర్వులు జారీ చేశారు. టెండర్ల ప్రక్రియకు కూడా రంగం సిద్ధమైంది. రేపే మాపో నిర్మాణ పనులు మొదలు కానున్నాయి.

పాత సచివాలయం కూల్చివేత అనే అంశం ఏడాది కాలంగా నడుస్తోంది. న్యాయస్థానాలు ముకు తాడు వేయడంతో ఆ ప్రక్రియ మందగించింది. అయినా పరిపాలనలో గానీ, ఇతర ఏ కార్యకలాపాల్లోనూ ఆటంకాలు చోటు చేసుకోలేదు. అంటే, ఇప్పటికిప్పుడు పాత సచివాలయాన్ని కూల్చివేయాల్సిన అవసరం

విపత్కర పరిస్థితుల్లోనూ విధ్వంసక నిర్ణయాలు

అసలే లేదు. మరో ఏడాదికి, రెండేళ్లకు కూల్చివేసినా ఏం ఫరవాలేదు. అలాగే, కొత్త సచివాలయం నిర్మాణం కూడా అంతేవేగంగా మొదలుపెట్టాల్సిన అవసరం లేదు. హడావుడిగా కేబినెట్ సమావేశం ఏర్పాటు చేసి మరీ నిధులు మంజూరు చేయాల్సిన అత్యవసర పరిస్థితి కూడా ఏం లేదు.

రాష్ట్రంలో గత కొన్ని రోజులుగా కరోనా పాజిటివ్ కేసులు రోజుకి రెండు వేలు దాటిపోయాయి. అలా అని గతంలో కంటే పరీక్షల సంఖ్య పెంచిన దాఖలాలు కూడా కనిపించడం లేదు. వీటితో పాటు మరణాలు కూడా రోజూ నమోదవుతున్నాయి. వీటిలో 90శాతానికి పైగా సర్కారు ఆసుపత్రుల్లో సకాలంలో వైద్యం అందక నమోదవుతున్నవే అని గణంకాలు చెబుతున్నాయి. మొదట్లో ప్రధానంగా గ్రేటర్ హైదరాబాద్ పరిధిలోనే కరోనా కేసులు ఎక్కువగా నమోదయ్యాయి. జిల్లా కేంద్రాల్లో గానీ, పల్లెల్లో గానీ అడపా దడపా తప్పితే అంతగా ప్రమాదకర పరిస్థితులు లేవు. కానీ, ఇప్పుడు జిల్లా కేంద్రాల్లోనూ రోజూ వందల సంఖ్యలో కొత్త కేసులు వస్తున్నాయి. కరోనా మండల కేంద్రాలకూ పాకింది. గ్రామాలకూ చొచ్చుకెళ్లింది. ఫలితంగా రాష్ట్రమంతా ఆ మహమ్మారి గుప్పిట్లో విలవిల్లాడిపోతోంది.

లాక్డౌన్ సమయంలో ఈ రంగం, ఆ రంగం అని తేడా లేకుండా ప్రతి ఒక్కరూ ప్రభావిత మయ్యారు. లాక్డౌన్ ఎత్తివేసిన తర్వాత కూడా వ్యాపారాలన్నీ మందగించాయి. చాలామంది ఉద్యోగులకు ఉపాధి లేకుండాపోయింది. ఫలితంగా హైదరాబాద్ వంటి నగరాలకు వలస వచ్చిన వాళ్లంతా సొంతూళ్లకు పయనమయ్యారు. ఊళ్లో అయితే ఏదో ఒకటి తిని కాలం గడపవచ్చున్న అభిప్రాయం. అదే నగరంలో ఉంటే ఇంటి అద్దె

మొదలుకొని ప్రతీదీ ఖర్చుతో కూడుకున్నదే. దీంతో చాలామంది పల్లెల వైపు చూశారు.

మరోవైపు హైదరాబాద్ లో ఇంకోసారి లాక్డౌన్ విధిస్తారంటూ కొద్దిరోజుల పాటు విస్తృతంగా ప్రచారం జరిగింది. ప్రజల్లో మరింత ఆందోళన మొదలైంది. ఒకవేళ లాక్డౌన్ మళ్లీ విధిస్తే ఎప్పటి దాకా ఉంటుందో స్పష్టత లేదు. ఈ నేపథ్యంలో హైదరాబాద్ కు ఉపాధి కోసం వలస వెళ్లిన వారంతా తిరిగి పల్లెల బాట పట్టారు. అయితే, వాళ్లలో చాలా మందితో కరోనా మహమ్మారి కూడా మండల కేంద్రాలు, గ్రామీణ ప్రాంతాలకు వచ్చిందని రోజూ నిర్బహిస్తున్న పరీక్షల ద్వారా తెలుస్తోంది. అసలు రెండో విడత లాక్డౌన్ అన్న ప్రచారమే తప్పు అని, అలాంటి ఆలోచన తాము చేయడం లేదని సరైన సమయంలో ప్రకటించడంలో ప్రభుత్వం విఫలమైంది. ఆ తర్వాత కూడా ప్రజలకు అర్థమయ్యేట్లు చెప్పే ప్రయత్నం చేయలేదు. దీంతో కొన్నాళ్లుగా ఉపాధి లేక భవిష్యత్తు ఏంటో అర్థంకాక అయోమయంలో ఉన్న ప్రజలకు స్పష్టత లేకుండా పోయింది. ఫలితంగా పట్టణాలన్నీ ఖాళీ అయి పల్లెల్లో జన సందోహం పెరిగింది. అక్కడ కూడా కరోనా మహమ్మారి క్రమంగా కోరలు చాస్తోంది.

మరోవైపు సర్కారు ఆసుపత్రుల్లో కరోనా వైద్య చికిత్సల్లో లోపాలు నిత్యం బయటపడుతున్నాయి. వసతులు సరిగా లేవని బాధితులు తీసుకున్న సెల్ఫీ వీడియోలు సామాజిక మాధ్యమాల్లో చక్కర్లు కొడుతున్నాయి. అయితే ప్రభుత్వం మాత్రం ఇలాంటి విషయాలపై విచారణ జరపకుండా, ప్రజల ప్రాణాలు గాలికి వదిలేసి.. కొత్త సచివాలయం నిర్మాణంపై ఎందుకు దృష్టి పెడుతోందని సామాన్యుడు సైతం ప్రశ్నిస్తున్నాడు.

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

తెలుసుకుందాం

రాజాపేట కోట

తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా, రాజాపేట గ్రామంలో ఈ కోట ఉంటుంది. 1775లో ఈ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించిన రాజా రాయప్పరాజు దీనిని నిర్మించాడు. ప్రముఖ పుణ్యక్షేత్రం యాదగిరిగుట్ట ఇక్కడి నుంచి 20 కిలోమీటర్ల దూరం. కోట చుట్టూ 18 అడుగుల ఎత్తుతో రాతి గోడ ఉంటుంది. కోట లోపల పురాతన సుందర భవనాలు దర్శనమిస్తాయి. కోటలోని శిల్పకళా సంపద అలనాటి పాలకుల వైభవాన్ని తెలుపుతుంది.

కథ

దురాశ

ఒక ఊళ్లో సుబ్బయ్య అనే వర్తకుడు ఉండేవాడు. ఈ ప్రపంచంలోకిల్లా గొప్ప ధనవంతుడిగా తనకు వరమివ్వమని నిత్యం తన ఇష్టదైవాన్ని కోరేవాడు.

ఒకరోజు దేవుడు ప్రత్యక్షమై 'నీవు అడిగింది నేను తీరుస్తాను. కానీ నీ కొరిక దుఃఖానికి దారి తీస్తుంది. బాగా ఆలోచించుకుని చెప్పు' అన్నాడు.

'ధనవంతున్ని అయ్యాక ఏ కష్టమూ ఏ దుఃఖమూ నా దరి ఎలా చేరతాయి?' అని మనసులోనే అనుకొని 'సరే, స్వామి' అన్నాడు.

అతనికి బంగారు గుడ్డు పెట్టే ఒక బాతుని ఇచ్చి దేవుడు మాయమైపోయాడు.

ఆ బాతు ప్రతిరోజు ఒక బంగారు గుడ్డు పెట్టేది. దాన్ని అమ్ముకుని సుబ్బయ్య హాయిగా కాలక్షేపం చేస్తూ ఉండేవాడు.

కొంతకాలం హాయిగా గడిచింది. సుబ్బయ్యకి దురాశ ఎక్కువైంది. 'ఈ బాతు రోజుకి ఒక గుడ్డు మాత్రమే పెడుతోంది. దీని కడుపులో మొత్తం ఎన్ని గుడ్డు ఉన్నాయో? అవన్నీ నేను ఒకేసారి తీసుకుంటే ఇంకా గొప్ప ధనవంతుణ్ణి అవుచ్చు కదా!' అని అనుకున్నాడు.

ఆలోచన రావటమే తడవుగా ఒక కత్తి తీసుకుని బాతు కడుపు కోసి చూశాడు. దాని లోపల ఒక్క గుడ్డు కూడా లేదు. ఆ బాతు

పద్యం

కూరిమి గల దినములలో

నేరము లెన్నడును గలుగనేరవు మరి యా

కూరిమి విరసంబైనను

నేరములే తోచుచుండు నిక్కము సుమతీ!

భావం : ఇద్దరి మధ్య స్నేహం, అభిమానం, ప్రేమ ఉన్న రోజులలో ఒకరిలో ఉన్న దోషాలు, తప్పులు మరొకరికి కనిపించవు. ఏదైనా కారణం వల్ల ఎప్పుడైతే ఆ స్నేహం, అభిమానం, ప్రేమ ద్వేషంగా మారతాయో, అప్పుడు ఎదుటివారిలో ఉన్న దోషాలు, అపరాధాలు మాత్రమే కనిపిస్తాయి. ఇది వాస్తవం.

శ్లోకం

క్షమయా దయయా ప్రేమ్నా

సూన్యతేనార్జవేన చ।

వశీకుర్యాత్ జగత్సర్వం

వినయేన చ సేవయా ॥

భావం : ఓర్పు, దయ, ప్రేమ, సత్యవాక్కు, వినయం, సేవాగుణం.. ఈ లక్షణాల చేత ప్రపంచమే మనకి వశమవుతుంది.

జ త ప ర చం డి

ఇక్కడున్న పదాలకు పక్కనున్న పదాల్లో ఏవి సరిపోతాయో కనుక్కోండి.

గీతా రహస్యం	ఆర్.కె. నారాయణ్
మాల్గుడి డేస్	రవీంద్రనాథ్ టాగూర్
వెస్టాఫీన్	ముత్త్య రాజ్ ఆనంద్
ది లాస్ట్ ఛైల్డ్	బాలగంగాధర్ తిలక్

'గ్రంథాల జ్ఞాన గ్రంథాల - శ్రీదేవీ స్త్రీల గ్రంథాల
త్రైవిధింగ్రంథాల - పుణ్యక్షేత్రాల 'జ్ఞానగ్రంథాల' 'గ్రంథాల-
పుణ్య స్థలాల 'జ్ఞానగ్రంథాల' 'జ్ఞానగ్రంథాల-
రివీల్డ్ షాల్ : గాంధీయ్యం

A black and white portrait of a man with a serious expression, wearing a traditional Indian turban with a dark band. He has a prominent white tilak on his forehead. The image is a close-up, focusing on his face and head.

நவாபாபா : 1. ஐயெகா; 2. நாராயா
(முகாபா); 3. ஐயெகா (முகாபா).

ဝိညာဉ် : လောက

- దీన్‌దయాళ్ ఉపాధ్యాయ

సుబ్బయ్యకు జ్ఞానోదయం అయింది. ★

ఇప్పుడు మీ కోసం
సరికొత్త ప్యాకింగ్ లో
సరికొత్త రుచులతో

ధర్మానికి పునాది వేదం

శిక్షాశాస్త్రం వేదాన్ని రక్షించడానికే కాదు. వేదపఠనం ద్వారా వచ్చే ఫలితాన్ని ద్విగుణీకృతం చేసేందుకు ఉపయోగపడుతుంది. సంహితాపాఠం చదివితే వచ్చే ఫలితానికి రెండురెట్లు ఫలితం పదపాఠం వలన, క్రమపాఠం వలన నాలుగురెట్లు ఫలితం, వర్ణక్రమం వలన వందరెట్లు ఫలితం, జరాపాఠం వలన వేయిరెట్లు ఫలితం వస్తుందని శాస్త్రం చెబుతుంది. ఒక్కసారి చేసిన ఘనాపాఠం, 13సార్లు చేసిన వేదపారాయణంకు సమానం. అత్యంత ఫలప్రదం కూడా. ఘనాపాఠంలో మొదటి పదం, అఖరి పదం తప్పించి అన్ని పదాలు 13 సార్లు వస్తాయి.

అదే విధంగా మొత్తం 1,53,826 పదాలున్న రుగ్వేదాన్ని, 1,09,287 పదాలున్న యజుర్వేదాన్ని అనేక కలయికలు, పాఠక్రమాలతో జతచేసి, వాటి మధ్య మంత్రాలను బిగించి, కొత్త పదాలు చేరకుండా, ఉన్నవి కొల్పోకుండా భగవద్వాణి అయిన వేదాన్ని అలాగే రక్షిస్తూ, తరతరాలుగా వస్తోంది సనాతన సంస్కృతి. అదే ఈ సంస్కృతి గొప్పతనం. శిక్షాశాస్త్రం గొప్పతనం. సనాతన ధర్మానికి మూలస్థంభం వేదం. అది స్వచ్ఛంగా ఉంటేనే ధర్మం స్థిరంగా ఉంటుంది. వేదం అనేది గ్రంథం కాదు. వేదమంత్రాలను గ్రంథంలో నిక్షిప్తం చేయడం గత ఐదు వేల ఏళ్ల క్రితమే ప్రారంభమైంది. అయితే వేదాన్ని పుస్తకాల్లో ముద్రించినా, దానివల్ల పెద్దగా ప్రయోజనం ఉండదు. వేదానికి స్వరం ప్రధానం. చదివే వ్యక్తి సంస్కారం, మానసిక స్థితి, తౌచం ప్రధానం.

ధర్మానికి పునాది అయిన వేదం శాశ్వతమైంది. సత్యమైంది. అటువంటి వేదానికి కాలానుగుణంగా మార్పులు, చేర్పులు అవసరం లేదని ప్రపంచం ఎదుట గర్వంగా చెప్పేవాడు ఒక్క హిందువు మాత్రమే.

మంత్రమార్గం

అహం ఉంటే అధోగతి

మాటల్లో శుభం, మనసులో స్నేహం, ఆచరణలో హితం, ఈ మూడు కలవాడే మనిషి అనిపించుకుంటాడు. మనిషి తనకన్నా తెలివైన వారితో జ్ఞానవంతులతో, శక్తివంతులతో, గౌరవంగా ఉండడం వలన వారిలాగే ఎదుగుతాడు. కాని అందుకు తన అహాన్ని పక్కన పెట్టి వారితో వినయంగా మనసుకోవాల్సి. అహంతో ఉన్నవారు అందరితో స్నేహంగా ఉండలేరు. ప్రేమగా జీవించలేరు. యాంత్రికంగా జీవిస్తారు. లోలోపల దుఃఖంతో బాధపడతారు. ఇతరులకు అదే దుఃఖం పంచుతారు. అహం ఏ ఒక్కరితోనూ ఉండనివ్వదు. అది తన మేలుకోరే వారిని కూడా అవమానిస్తుంది. చివరికి ఒంటరిని చేస్తుంది. కావున అహం వీడి అందరితో గౌరవంగా వుండడం మంచిది. అది మనిషి ఎదుగుదలకు ఎంతో తోడ్పడుతుంది.

సంప్రదాయం - శాస్త్రీయత

ఉమ్మడి కుటుంబాలు

ఉమ్మడి కుటుంబాలు అంటే ఒకే ఇంట్లో రెండు మూడు తరాలకు చెందిన అన్నదమ్ముల కుటుంబాలు నివసించడం. పూర్వం అందరికీ వ్యవసాయమే ప్రధాన వృత్తి కాబట్టి ఇంట్లోని అన్నదమ్ములందరూ ఒకేచోట ఉండేందుకు వీలు ఉండేది. ఇంట్లో పెద్దవారి అజమాయిషీ ఉంటుంది. కాబట్టి పిల్లలు మంచి క్రమశిక్షణతో పెరుగుతారు. చిన్నతనం నుంచి, వినమ్రత, పెద్దలంటే గౌరవం, భయం, భక్తి, పంచుకునే స్వభావం, సంయమనం, ఆత్మ స్థైర్యం అన్నీ అలవడతాయి. ఆదాయం పలు మార్గాల ద్వారా వచ్చినా ఇంటి ఖర్చుంతా ఒక చేతి మీదనే జరుగుతుంది. కాబట్టి, అనవసర ఖర్చులు, ఆడంబరాలు, ఉండడానికి అవకాశం లేదు. ఇంట్లో పిల్లలకు కానీ, పెద్దలకు కానీ చెడు అలవాట్లు రావు. పిల్లలకు ఇంట్లో ఉన్న పెద్దవాళ్లు, తాత, నానమ్మలు కానివ్వండి, పెద్దమ్మా, పెద్దనాన్నలు కానివ్వండి, మంచి మనో వికాసం వైద్యులుగా ఉండేవారు. ముఖ్యంగా ఉమ్మడి కుటుంబాలలో పెరిగిన పిల్లలకు ఆత్మ న్యూనతా భావం రాదు. నాకు ఏ ఇబ్బందులు వచ్చినా, ఇంతమంది నా వాళ్లు ఉన్నారని అనే ధైర్యం ఉంటుంది. అలాగే ఇంట్లో ఏ శుభ కార్యాలు, అవసరాలు వచ్చినా ఆర్థిక బలం, అంగబలం ఉంటుంది. తండ్రి కానీ, ఇంటి పెద్ద కొడుకు కానీ ఇంటి బాధ్యతలు తీసుకునేవారు. మిగిలినవారు వారి మాటకు ఎంతో విలువ, గౌరవ మర్యాదలు ఇచ్చేవారు. ఇంట్లో అంత మంది ఉన్నా, ఎవరికీ ఆసంతృప్తి ఉండేది కాదు. పిల్లల పెంపకం, వృద్ధుల సంరక్షణ, ఇవన్నీ ఎంతో సులువుగా సహజంగా జరిగిపోయేవి. నేను అందరి కోసం, నా కోసం అందరూ అనే భావం అందరిలోనూ ఉండేది. ఇంట్లో ఆడవారికి చేతనిండా పని ఉండేది. ఆ రోజుల్లో సంతానం కూడా ఎక్కువగా ఉండేది కాబట్టి, ఆడవారికి నడివయసు వచ్చేవరకు పిల్లల పెంపకం, పోషణతోనే సరిపోయేది. ఇంట్లో పెద్దవాళ్లు, అనారోగ్యంతో ఉన్నవాళ్లు ఉంటే ఆ పని ఉండేది. చివరకు పిల్లల చదువు, బాధ్యత తీరింది అనుకొనేలోపు పెద్ద పిల్లల పెళ్లిళ్లు, వారి పురుళ్లు, సంతానం బాధ్యత మళ్లీ వచ్చి చేరేది. వాళ్లు ఎప్పుడూ క్షణం తీరిక లేకుండా ఉండేవాళ్లు. నడివయసు వచ్చినా ఒంటరితనం అన్న మాటే ఉండేది కాదు. అలాగే ఎక్కువ కాన్పులు ఉండేవి కాబట్టి, అనవసరపు సర్దరీలు ఉండేవి కాదు. హోర్నోన్ అసమతుల్యత అనే మాటే లేదు. అందువల్ల స్త్రీలు శారీరికంగా, మానసికంగా బలంగా ఉండేవారు. ఇంటి బాధ్యత మగవారే చూసుకునేవారు కాబట్టి కొంచెం వెసులుబాటుగా ఉండేవారు.

నేటి తరం పిల్లలు 8,9 తరగతులకు వచ్చేసరికి హాస్టల్కి వెళ్లిపోతున్నారు. అక్కడి నుంచి పై చదువులు, ఉద్యోగాలు, పెళ్లిళ్లు ఇక వాళ్లు ఇంట్లో ఉంటున్నది లేదు. కనుకనే ఇంట్లో తల్లులకు ఒంటరి తనం. దాని నుంచి అనేక రకమైన మానసిక వ్యాధులు కలుగుతున్నాయి. ఉమ్మడి కుటుంబాలలో ఉండే స్త్రీలకు ఈ రకమైన బాధలు ఉండేవి కావు. అలాగే పెద్దల సంరక్షణ గురించి వచ్చేసరికి, అందరు కలిసే ఉండేవారు కాబట్టి వాటాలు, వంతులు ఉండేవి కావు. నేడు ఉద్యోగాలు, చదువుల ఆధారంగా అందరూ వివిధ ప్రాంతాల్లో ఉంటున్నారు. మారుతున్న కాలం, పెరుగుతున్న ధరలను బట్టి స్త్రీలు కూడా ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు. ఇల్లు, ఉద్యోగ బాధ్యతలు నిర్వహించడం కష్టమవుతుంది. ఇంటిపనుల కోసం పని మనుషులు ఉన్నా, ఎన్ని మెషిన్లు ఉన్నా, ఇంటి బాధ్యత మాత్రం ఎవరికీ వారు చూసుకోవల్సిందే. ఈ రోజుల్లో చుట్టూ ఎంతమంది ఉన్నా మనసులో ఒంటరి తనమే అనుభవిస్తున్నారు. పైకి ఒప్పుకున్నా, ఒప్పుకోకపోయినా ఇది సత్యం.

వారఫలాలు

2020 ఆగస్టు 10 నుంచి 16 వరకు

సింహాంభట్ల సుబ్బారావు

6300674054

మేషం : అశ్విని, భరణి, కృత్తిక 1వ పాదం

ముఖ్యమైన పనులు చక్కచక్కా పూర్తి కాగలవు. అదనపు ఆదాయం సమకూరుతుంది. భూములు, వాహనాలు కొంటారు. శుభకార్యాలకు హాజరవుతారు. వ్యాపారులకు లాభాలు ఉత్సాహం నిస్తాయి. ఉద్యోగులకు ఎట్టకేలకు పదోన్నతులు దక్కువచ్చు. కళాకారులకు అంచనాలు నిజమవుతాయి. పారిశ్రామికవేత్తలు, రచయితలకు అన్నింటా విజయమే. 12,13 తేదీల్లో వృథా ఖర్చులు. శారీరక రుగ్మతలు. అష్టలక్ష్మీ స్తోత్రాలు పఠించండి.

వృషభం : కృత్తిక 2,3,4 పాదాలు, రోహిణి, మృగశిర 1,2 పాదాలు

రాబడి సంత్పత్తికరంగా ఉంటుంది. ఎంతటి వారినైనా వాక్కుబీమతో ఆకట్టుకుంటారు. అనుకున్న కార్యక్రమాలు దిగ్విజయంగా పూర్తి. దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. వ్యాపారులకు ఊహించని విధంగా లాభాలు. ఉద్యోగులకు సంతోషకరమైన సమాచారం. రాజకీయవేత్తలు, క్రీడాకారులకు ఆహ్వానాలు అందుతాయి. 10,11 తేదీలలో వ్యయప్రయాసలు. ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. శ్రీరామస్తోత్రాలు పఠించండి.

మిథునం : మృగశిర 3, 4 పాదాలు, ఆర్ద్ర, పునర్వసు 1,2,3 పాదాలు

ఆదాయం గతం కంటే మెరుగ్గా ఉంటుంది. ఆస్తి వివాదాల నుంచి బయటపడతారు. సన్నిహితుల నుంచి శుభవార్తమానాలు అందుతాయి. విద్యార్థుల యత్నాలలో పురోగతి కనిపిస్తుంది. గృహ నిర్మాణయత్నాలు కలసివస్తాయి. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు అనుకూల మార్పులు, విధుల్లో ప్రోత్సాహం. రాజకీయవర్గాలకు కొత్త ఆశలు. 12,13 తేదీల్లో అనుకోని ఖర్చులు. బంధువిరోధాలు. దేవీస్తోత్రాలు పఠించండి.

కర్కాటకం : పునర్వసు 4వ పాదం, పుష్యమి, ఆశ్లేష

ఊహించని వ్యక్తులతో పరిచయాలు. ఆలోచనలు కార్యరూపం దాలుస్తాయి. కొన్ని వివాదాలు పరిష్కారదశకు చేరతాయి. ఆదాయం గతం కంటే ఆశాజనకంగా ఉంటుంది. కొన్ని అంచనాలు నిజమవుతాయి. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు సమకూరతాయి. ఉద్యోగులకు విధుల్లో కొత్త ఆశలు చిగురిస్తాయి. పారిశ్రామికవర్గాలకు మరింత ఉత్సాహం. 13,14 తేదీల్లో ధనవ్యయం. శారీరక రుగ్మతలు, ఆకస్మిక ప్రయాణాలు. అంజనేయ దండకం పఠించండి.

సింహం : మఖ, పుబ్బ, ఉత్తర 1వ పాదం

కొన్ని సమస్యలు ఎదురైనా చాకచక్యంగా పరిష్కారం. రాబడి పెరిగి అవసరాలు తీరతాయి. భూవివాదాల నుంచి గట్టెక్కుతారు. విద్యార్థులు ప్రతిభను చాటుకుంటారు. వాహనాలు, గృహం కొనుగోలు యత్నాలు కలసివస్తాయి. వ్యాపారులు లాభాలబాటలో నడుస్తారు. ఉద్యోగస్తులకు కొన్ని సమస్యలు తీరతాయి. 10,11 తేదీలలో అనుకోని ఖర్చులు. హయగ్రీవ స్తోత్రాలు పఠించండి.

కన్య : ఉత్తర 2,3,4 పాదాలు, హస్త, చిత్త 1,2 పాదాలు

సమాజంలో గౌరవం పెరుగుతుంది. కార్యక్రమాలలో ఆటంకాలు తొలగుతాయి. భూవివాదాలు పరిష్కారం. ఆదాయం మరింత ఆశాజనకంగా ఉంటుంది. వ్యాపారులకు పెట్టుబడులు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు ఒత్తిడుల నుంచి విముక్తి. రాజకీయవేత్తలు, పరిశోధకులకు సంతోషకరమైన విషయాలు తెలుస్తాయి. 11,12 తేదీల్లో శారీరక రుగ్మతలు. ఆదిత్య హృదయం పఠించండి.

తుల : చిత్త 3,4 పాదాలు, స్వాతి, విశాఖ 1,2,3 పాదాలు

ఆదాయ మార్గాలు పెరుగుతాయి. ఆత్మీయులతో కొద్దిపాటి విభేదాలు నెలకొన్నా నేర్పుగా పరిష్కరించుకుంటారు. వివాహ, ఉద్యోగ యత్నాలు ఫలిస్తాయి. దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. స్వల్ప శారీరక రుగ్మతలు. వ్యాపారులకు ఆశించిన లాభాలు అందుతాయి. ఉద్యోగులకు విధుల్లో అవాంతరాలు తొలగుతాయి. 13,14 తేదీల్లో మానసిక అశాంతి. కుటుంబంలో చికాకులు. గణేశాష్టకం పఠించండి.

వృశ్చికం : విశాఖ 4వ పాదం, అనూరాధ, జ్యేష్ఠ

ముఖ్య కార్యక్రమాలు విజయవంతంగా పూర్తి. భూములు, వాహనాలు కొనుగోలులో అవాంతరాలు తొలగుతాయి. ప్రత్యర్థులను చాకచక్యంగా ఆకర్షిస్తారు. వాక్పాత్యంతో అందర్నీ ఆకట్టుకుంటారు. వ్యాపార లావాదేవీలు క్రమేపీ లాభిస్తాయి. ఉద్యోగస్తులకు కొత్త బాధ్యతలు. పారిశ్రామికవర్గాలకు ఊహించని అవకాశాలు దక్కుతాయి. 14,15 తేదీల్లో వివాదాలు. శివాష్టకం పఠించండి.

ధనుస్సు : మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1వ పాదం

ఆదాయం గతం కంటే మెరుగ్గా ఉంటుంది. చిరకాల కోరిక నెరవేరుతుంది. విద్యార్థుల ఆశలు

ఫలిస్తాయి. నిరుద్యోగులకు ఉద్యోగయత్నాలు కలసివస్తాయి. ఇంటి నిర్మాణాలకు శ్రీకారం. ఉద్యోగులకు ఉన్నత పోస్టులు దక్కువచ్చు. క్రీడాకారులు, పరిశోధకులకు విశేషమైన అభివృద్ధి కనిపిస్తుంది. 11, 12 తేదీల్లో మానసిక అశాంతి. శారీరక రుగ్మతలు. దూరప్రయాణాలు. కాలభైరవాష్టకం పఠించండి.

మకరం : ఉత్తరాషాఢ 2,3,4 పాదాలు, శ్రవణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పాదాలు

కొత్త కార్యక్రమాలకు శ్రీకారం. ఆశించిన రాబడి లభించి అవసరాలు తీరతాయి. విద్యార్థులకు అనుకూల ఫలితాలు. వాహనసౌఖ్యం. వ్యాపారులకు ఊహించని లాభాలు దక్కువచ్చు. ఉద్యోగులకు పనిభారం నుంచి కొంత విముక్తి. పరిశోధకులు, క్రీడాకారులు పట్టదలతో అనుకున్నది సాధిస్తారు. 12,13 తేదీల్లో సోదరులతో విభేదాలు. ఆరోగ్యనష్టాలు. కనకధారాస్తోత్రాలు పఠించండి.

కుంభం : ధనిష్ఠ 3,4 పాదాలు, శతభిషం, పూర్వాభాద్ర 1,2,3 పాదాలు

ఆదాయం మరింత సంత్పత్తినిస్తుంది. చేపట్టిన కార్యక్రమాలను కొంత శ్రవణపడ్డా పూర్తి. ఇంటి నిర్మాణయత్నాలలో కదలికలు ఉంటాయి. వ్యాపారులు మరింతగా లాభపడతారు. ఉద్యోగులకు విధుల్లో అవాంతరాలు తొలగి ఊహించిన పీల్చుకుంటారు. కళాకారులు, రచయితలకు కృషి ఫలించి ముందడుగు వేస్తారు. 11,12 తేదీల్లో స్వల్ప అనారోగ్యం. వృథా ఖర్చులు. హనుమాన్ ఛాలీసా పఠించండి.

మీనం : పూర్వాభాద్ర 4వ పాదం, ఉత్తరాభాద్ర, రేవతి

ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు ముందుకు సాగవు. ఆలోచనలు నిలకడగా ఉండవు. కుటుంబ సమస్యలతో సతమతమవుతారు. విద్య, ఉద్యోగవకాశాలు నిరాశ కలిగిస్తాయి. ఆరోగ్యంపై కొంత శ్రద్ధ చూపండి. వ్యాపారులకు సామాన్య లాభాలు. ఉద్యోగులకు అదనపు బాధ్యతలు మీద పడవచ్చు. 13,14 తేదీల్లో శుభ వార్తలు. ఆకస్మిక ధనలాభం. కొత్త పరిచయాలు. దేవీఖడ్గమాల పఠించండి.

ఓటీటీలంటే నిర్మాతలకు వెరపెందుకు!?

చంద్రం

సినిమా థియేటర్లు మూతపడి చూస్తుండగానే ఐదు నెలలు గడిచిపోతోంది. ఈ నెలాఖరు వరకూ అయితే థియేటర్లు తెరచుకునే పరిస్థితి లేదు. అయినా ఆశించిన స్థాయిలో ఈ మూడు, నాలుగు మాసాలలో ఓటీటీలలో సినిమాలు విడుదల కాలేదు. సినిమా అభిమానులు ప్రశాంతంగా, కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి ఎంచక్కా ఇంట్లోనే సినిమా చూసుకునే సౌకర్యం ఓటీటీలలో ఉంది. ఓ రకంగా సినిమాల విడుదలకు ముందు చేసే భారీ పబ్లిసిటీ, థియేటర్ల అద్దెకు అయ్యే కోట్లు లేదా లక్షల రూపాయల ఖర్చు ఓటీటీ విడుదల ద్వారా కలిసి వస్తుంది. అయినా గానీ మన నిర్మాతలు ఓటీటీలో సినిమాల విడుదలకు ముందుకు రావడం లేదు. ఎందుకని? 'చిత్రాల వ్యూవర్షిప్ పై ఇంత' అని డబ్బులు చెల్లిస్తామని కొందరు ఓటీటీ అధినేతలు నిర్మాతలకు చెబుతున్నారు. అలా అయితే ఎంతమంది తమ సినిమా చూస్తే అంతే మొత్తం వస్తుంది నిర్మాతలకు. అలా కాదు 'అవుట్ రేట్'కు హక్కులు తీసుకోమని నిర్మాతలు కొందరు కోరుతున్నారు. అలా తీసుకుంటే 'సినిమాకు వ్యూవర్షిప్' లేకపోతే ఓటీటీ సంస్థలకు నష్టం వస్తుంది.

ఈ రకమైన ఒప్పందాల మెలికల కారణంగా తెలుగులో ఓటీటీ ప్లాట్‌ఫామ్స్లో సినిమాలు విడుదల కావాల్సినన్ని విడుదల కావడం లేదని తెలుస్తోంది. అలానే భారీ మొత్తం చెల్లించి సినిమా హక్కులు పొందడానికి వస్తున్న ఓటీటీ సంస్థలు ప్రధాన తారాగణం సినిమా ప్రసార సమయంలో ప్రచారం

చేయాలని కోరుతున్నాయి. సినిమా షూటింగ్ కే దూరంగా ఉంటున్న స్టార్స్ ఈ ప్రచారానికి ససేమిరా అంటున్నారు.. దాంతో ఓటీటీ సంస్థలూ వెనకడుగు వేస్తున్నాయి. చిత్రం ఏమిటంటే.. 'తెలుగు కంటెంట్ కి, ఒరిజినల్ కంటెంట్ కి మా తొలి ప్రాధాన్యం' అని ప్రచారం చేసుకుంటున్న 'అహా' సంస్థ కూడా సినిమాల విషయంలో డబ్బింగ్ పైనే ఆధారపడుతోంది. 'అహా' ఓటీటీలో స్ట్రయిట్ తెలుగు సినిమా 'భానుమతి అండ్ రామకృష్ణ' మాత్రమే ఇంతవరకూ వచ్చింది. 'కృష్ణ అండ్ హిజ్ లీల' చిత్రం నెట్ ఫ్లిక్స్ లో ముందు విడుదలై ఆ తర్వాత 'అహా'లోకి అడుగు పెట్టింది. ఈ నెలలో మరో రెండు తెలుగు స్ట్రయిట్ చిత్రాలు 'జోహార్', 'బుచ్చి నాయుడు కాండ్రీగ తూర్పు వీధి' ఆహాలో ప్రసారం కాబోతున్నాయి. అయితే వాటికి రెట్టింపుగా డబ్బింగ్ సినిమాలు ఆహాలో కనిపిస్తున్నాయి. అటు తమిళ చిత్రాలు '36 వయసులో..', 'శక్తి', 'జిప్పి', ఇటు మళయాళ చిత్రాలు 'చోరెన్సిక్', 'ట్రాన్స్' వంటివి ఆహాలో స్ట్రీమింగ్ అవుతున్నాయి.

అమెజాన్, నెట్ ఫ్లిక్స్ కూడా అంతే!

తెలుగు ఓటీటీ 'అహా' పరిస్థితి ఇలా ఉంటే నెట్ ఫ్లిక్స్, అమెజాన్ ప్రైమ్ ఇందుకు భిన్నంగా ఏమీ

లేవు. స్ట్రయిట్ హిందీ చిత్రాల తర్వాత ఈ రెండు ఓటీటీ ప్లాట్‌ఫామ్స్ తమిళ, కన్నడ చిత్రాల మీద దృష్టి పెట్టాయి. అమెజాన్ లో డబ్బింగ్ సినిమా 'పెంగ్విన్' విడుదల కాగా నెట్ ఫ్లిక్స్ ఈ నాలుగైదు నెలల్లో కేవలం 'కృష్ణ అండ్ హిజ్ లీల', 'ఉమామహేశ్వర ఉగ్రరూపస్య'లను మాత్రమే విడుదల చేసింది. ఇక జీ5దీ అదే పరిస్థితి.

నిజానికి థియేటర్స్ లో విడుదల కోసం 'వి', '30 రోజుల్లో ప్రేమించడం ఎలా?', 'ఉప్పెన', 'ఒరేయ్ బుజ్జిగా', 'నిశ్చలం' వంటి క్రేజీ ప్రాజెక్ట్స్ కొన్ని రెడీగా ఉన్నాయి. వీటిని కాస్త రిస్క్ చేసి అయినా - ఓటీటీ సంస్థలు కొని ప్రసారం చేస్తే... ఆ తీరు వేరుగా ఉంటుంది. కేవలం డబ్బింగ్ సినిమాలతో కాలం వెల్లబుచ్చితే ఓటీటీలపై జనాలకు అసక్తి తగ్గిపోతుంది. ఒక్కసారి వాటికి దూరంగా వెళ్లిపోయారంటే వెనక్కి రావటం కష్టం. ఒకవేళ వచ్చే నెలలో థియేటర్లు తెరుచుకున్నా 25%, 50% అక్యుపెన్సీతో వాటిని నడపడం కష్టం. కాబట్టి ఇదే ఓటీటీ ప్లాట్‌ఫామ్స్ కి సరైన సమయం. కంటెంట్ తో పాటు క్రేజ్ ఉన్న సినిమాల హక్కులు తీసుకొని పద్ధతిగా ప్రమోట్ చేస్తే లాభాలు నిదానంగా అయినా వస్తాయి. లేదంటే డబ్బింగ్ సినిమాలు, రాంగోపాల్ వర్మ తీసే సెక్స్, సెన్సేషనల్ మూవీస్ వీక్షకులకు గతి అవుతాయి. అదే జరిగితే.. రాబోయే రోజుల్లో 'సినిమా' అంటేనే జనం దూరంగా జరిగే పరిస్థితి వస్తుంది. నిర్మాతలు, ఓటీటీ అధినేతలు ఓసారి సానుకూలంగా ఆలోచిస్తే.. సినిమా బ్రతికి బట్టకదాతుంది!

వ్యాసకర్త : సీనియర్ జర్నలిస్ట్

55

Volume : 72 Issue : 43

JAGRITI Telugu Weekly

Jagriti Bhavan, H.No.3-4-228/4/1,

Lingampally, Kachiguda, Hyderabad-500027

email : jagritiweekly@gmail.com, web : jagritiweekly.com

Date of Publication Every Monday : 10.08.2020

Date of Posting Every Friday : 07.08.2020

Postal Regn. No. HSE/1052/2018-2020

RNI Regd. No. 3270/57

MAHAVEER GROUP OF INSTITUTIONS

(AN ISO 9001-2008 CERTIFIED INSTITUTION)

Estd : 2001

Courses Offered :

B.Tech

ECE | EEE | CSE | IT | MECH. | CIVIL | AERO

PG

M.Tech

DE & CS | VLSI | PE & ES | CSE | SE | AMS

MBA

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

INSTITUTE OF SCIENCE & TECHNOLOGY

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2009

Courses Offered :

Polytechnic

DECE | DEEE | DCME | DME | DCE

Counseling Code : MHVR

MAHAVEER

Institute of Science & Technology Polytechnic (2nd Shift)

(Approved by AICTE, Affiliated to SBTET Hyderabad.)

Email: mist.admissions@gmail.com | website : mist.ac.in

Estd : 2010

Courses Offered :

B.Tech

ECE | EEE | CSE | MECH.

Counseling Code : AARM

AAR MAHAVEER ENGINEERING COLLEGE

(Approved by AICTE, Affiliated to JNTUH, Hyderabad.)

Email: aarm.admissions@gmail.com | website : aarm.ac.in

Estd : 2014

Courses Offered :

B.Com

Computers & General

B.Sc

MSCs

MAHAVEER DEGREE COLLEGE

For Arts, Commerce & Science

(Approved by Telangana Govt. - Affiliated to Osmania University)

Email: mdc.admissions@gmail.com | website : mahaveerdegreecollege.com

Sponsored by **MAHAVEER EDUCATIONAL SOCIETY**

FOR NRI / MANAGEMENT SEATS

Ph: 040-29880079, 29880086, 29880089, 29880081, 29880087

Cell : 9542001907, 9849944411

Vyasapuri, Bandlaguda, Post : Keshavgiri, Hyderabad - 500 005.